21. YÜZYIL İÇİN PLANLAMA grubu

Bugün İnek Bayramı ve 1960'ın Baharında Mülkiye

Açılış: **Zeynep NAS** *(Mülkiye Gençlik Kulübü Bşk.)*

Konuşmacı: **Dr. Serdar ŞAHİNKAYA**

11 Mayıs 2023 Perşembe

Saat: 20:30

Yayını izlemek için:
www.youtube.com/c/21YüzyılİçinPlanlama
21inciyuzyilicinplanlama.org

Mülkiye Gençlik Kulübü

Çevrimiçi Söyleşiler Serisi -1

Konuk:
Dr. Serdar Şahinkaya

MÜLKİYE NERESİ, MÜLKİYELİ KİM ?

23 Ekim 2020
20:00

YouTube/mulkiyegenclikkulubu

/mgkmulkıye /mulkiyegenclikkulubu /mulkiyegenclikkulubu

mektep.
isim
Okul, tüllâbın yuvası. Akvaryum, Arka Bahçe,
Botanik ve diğer sahalardan meskûn, geleneği
istikbâli gövdesinde eriten; içinde yetişilen
Mülkiye.

tüllâb.
isim
Talebenin çoğulu. Amele, Bakkal, Geyikhan,
Tahsildar, Tellak ve Züppeyun'dan oluşan;
aidiyet duygusuyla birbirine bağlı, nevi şahsına
münhasır zümre.

Mektebi Mülkiyeden Siyasal Bilgiler Fakültesine

1859

Tahsil süresi 2 yıl. Rüşdiye ve idadi arası dereceli olarak kuruluşa — 1859

3 ü idadi 2 si yüksek olmak üzere 5 sınıflı oluyor. Müsabaka ile talebe alınıyor — 4 Kasım 1877

Mektebin bütün sınıfları tamamlanıyor — 1881-1882

Mektebin Yatılı kısmı açılıyor — 1883

Mektebin sınıf adedi 7 ye çıkarılıyor — 1892

İdadi kısmı ayrılıyor. Mülkiye 3 sınıflı Yüksek Mektep oluyor — 1900

Mektebin yatılı kısmı kaldırılıyor — 1902-1903

Müsabaka ile talebe alma usulü kaldırılıyor — 1908

Tahsil süresi 4 yıl. son sınıf 3 şube Malî, İdarî, Siyasî — 1914

MÜLKİYE KAPATILIYOR — 24. AĞUSTOS. 1915

Okul yeniden açılıyor 3 sınıflı, son sınıf ihtisas Malî, İdarî, Siyasî — Nisan 1918

Ankarada yeni bina tamamlanıyor — 1934

Mektebin adı, SİYASAL BİLGİLER OKULU oluyor. — 1935

Okul Ankaraya taşınıyor — 5/6 Kasım 1936

Okul 6 sınıflı oluyor — 1937

Okul, SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİ adıyla Ankara Üniversitesine katılıyor 4 sınıflı. ilk üç sınıfı Umumi son sınıfı 3 şubeli: MALİ, İDARİ, SİYASİ Yatılı kısım kalkıyor, yerine Burs — 1950

Fakülte içinde hâkimi kişiliği haiz 6 Enstitü kuruluyor: MALİYE Ens., İDARİ İLİMLER Ens., DIŞ MÜNASEBETLER Ens., İKTİSAD ve SEHİRCİLİK Ens. — 1952

Yeni Lisans talimatnamesine göre sınıflar ilk ikisi Umumi, son ikisi ihtisas olmak üzere ayrılıyor. 24. Ocak. — 1955

Doktora talimatnamesi yürürlüğe girdi. 30. Mart. — 1957

İŞLETME İKTİSADI ve MUHASEBE Enstitüsü kuruldu. 9. Şubat. — 1958

FFTS90009

GEÇMİŞTE BUGÜN

Feridun Fazıl Tülbentçi

Mülkiye'nin yıldönümü

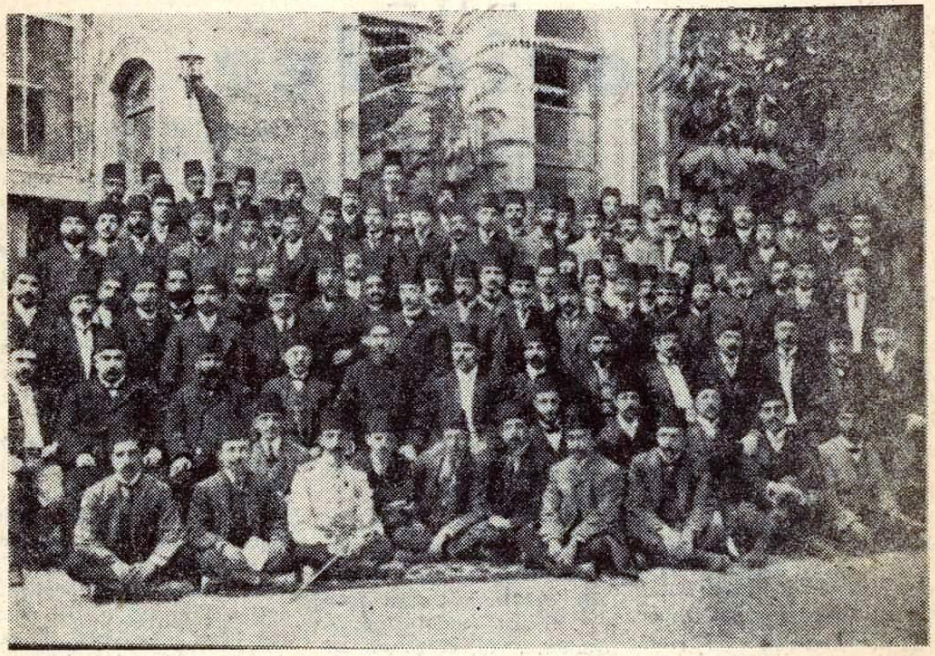

78 yıl evvel bugün, 4 Aralık 1877 de «Mülkiye» yüksek mektep olarak irfan hayatına katılmıştı. 1859 da Rüştiye ile idadî arasında iki yıllık orta tahsil müessesesi olarak «Mektebi Mülkiye» adiyle açılan bu mektebimiz 1861 de ilk mezunlarını vermiştir.

1877 Aralık ayının dördüncü günü ise, ikisi orta ve üçü yüksek olmak üzere beş sınıflı bir yüksek tahsil müessesesi haline gelmiştir. 1900 de orta kısımları ayrılarak Mercan idadisi teşkil edilmiştir. İkinci Meşrutiyet devrinde geçirdiği bir çok sarsıntılardan sonra 1915 de bir teşkilât olarak lâğvedilen Mülkiyenin Memleket içtimaî hayatında bıraktığı boşluk kendisini hissettirmiş, Sadrazam Talât Paşa:

— Mülkiyeyi lâğvetmekle hataya düştüğümüzü şimdi anlıyorum. Diyerek bu irfan müessesesini tekrar ihya etmiştir.

Mülkiye mektebi, 1935 yılında «Siyasal Bilgiler Okulu» adını almış ve tahsil müddeti dört seneye çıkarılmıştır ve Ankaraya nakledilerek modern icaplara göre yeniden tensik olunmuş ve mükemmel bir binaya kavuşmuştur. Mektebin orta tahsil sırasındaki ilk müdürü Cemil Bey, yüksek mektep olduğu zaman da ilk müdürü Ali Nizami Paşadır. Ali Nizamı Paşayı meşhur Abdurrahman Şeref Efendi istihlâf etmiştir.

Bugün, üniversite camiası içinde bir fakülte olarak tedris hayatına devam eden Siyasal Bilgiler Fakültesi, memlekete bir çok güzide evlâtlar yetiştirmiştir. ve yetiştirmekte devam etmektedir.

Yukarıdaki resim bundan kırk küsur sene evvel Mülkiyeden mezun olanları hocaları ile beraber göstermektedir.

FFT759012

4 Aralık

GEÇMİŞTE BUGÜN

Feridun Fazıl Tülbentçi

Mülkiye'nin yıldönümü

79 yıl evvel bugün, 4 aralık 1877 de «Mülkiye» yüksek mektep olarak irfan hayatına katılmıştı. Mülkiyenin tesis tarihi ise çok daha eskidir. Bugün, 97 nci yıldönümü tes'it edilmektedir. 1859 da rüştiye ile idadî arasında iki yıllık orta tahsil müessesesi olarak «Mektebi Mülkiye» adiyle açılan bu mektebimiz, 1861 de ilk mezunlarını vermiştir. 1877 yılının aralık ayında ise, ikisi orta ve üçü yüksek olmak üzere beş sınıflı bir yüksek tahsil müessesesi haline gelmiştir. 1900 de orta kısımları ayrılarak Mercan idadisi teşkil edilmiştir. İkinci Meşrutiyet devrinde geçirdiği birçok sarsıntılardan sonra 1915 de bir teşkilât olarak lâğvedilmiştir. Fakat Mülkiyenın memleket içtimaî hayatında bıraktığı boşluk, kendisini hissettirmiş, Sadrazam Talât Paşa:

— Mülkiyeyi lâğvetmekle hataya düştüğümüzü şimdi anlıyorum.

Diyerek bu irfan müessesesini tekrar ihya etmiştir. Mektep 1935 de «Siyasal Bilgiler Okulu» adını almış ve tahsil müddeti üç seneden dört seneye çıkarılmıştır. Ankaraya nakledilerek modern icaplara göre yeniden tensik olunmuş ve mükemmel bir binaya kavuşmuştur. Mektebin orta tahsil sırasındaki ilk müdürü Cemil Bey, yüksek mektep olduğu zaman da ilk müdürü Ali Nizami Paşadır. Ali Nizami Paşayı meşhur tarihçi Abdürrahman Şeref Efendi istihlâf etmiştir.

Bugün, Üniversite câmiası içinde bir fakülte olarak tedris hayatına devam eden Siyasal Bilgiler Fakültesi, memlekete birçok güzide evlâtlar yetiştirmiştir ve yetiştirmekte devam edecektir.

مکتب ملکیه شاهانه
پادشاهم چوق یشا

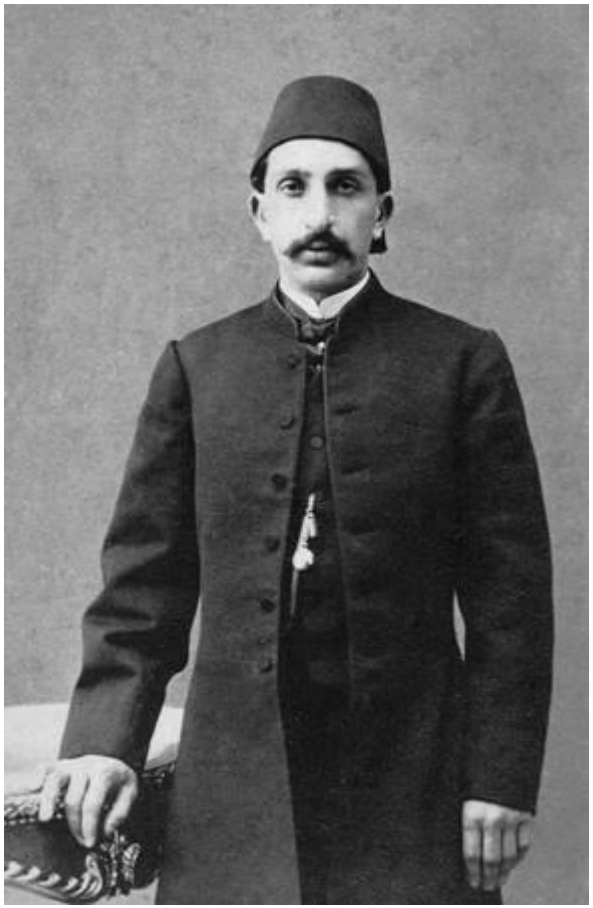

Sultan II. Abdülhamit saltanatının ilk yıllarında Mülkiye'yi destekliyordu. Hatta okul onun zamanında **"Mekteb-i Mülkiye-i Şahane"** adını almıştı. Padişah öğrencileri teşvik etmek için, burayı derece ile bitirenleri saraya kâtip seçerdi.

*Ama 1890'dan itibaren Abdülhamit, muhalif **Jön Türk** hareketi başlayınca ilk iş olarak, okulun programına müdahale etti. Tarih dersleri azaltıldı, felsefe kaldırıldı. Bunların yerine din dersleri arttırıldı.*

Günümüz Türkiyesine pek benzemiyor mu?

Mezunîn-i Mülkiyye 1324.
Günümüz Türkçesi ve takvim bilgisi ile
Mülkiye Mezunları 1908.

MÜLKİYE ÜZERİNE
– I –
Cüretkâr Bir İsyan

(Bu yazı, Mülkiye Mezunu Satı'al HUSRİ, tarafından Mülkiye Dergisi'nin Ekim –Aralık 1971 sayısında ilk defa yayınlanmıştır)

Sultan Hamit Mekteb-i Mülkiye'nin müessisi olmakla iftihar eder, onun ismine daima "Şahâne" kelimesinin ilavesini arzu eylerdi. Her vesile ile mektebin "Zir-i Himayet-i Hazret-î Şehriyarî" de olduğunun ilânını arzu ederdi. Bu vesilelerden birisi Şeker Bayramını müteakip bütün talebeye bayram şekeri dağıtılması idi. 1314 (1898) senesinde Girit Vukûatı ile Yunan harbine hazırlıkların doğurduğu heyecanlı ve galeyanlı bir zamanda Mektep Müdürü (Hacı) Recai bey bu seker dağıtımını parlak bir merasimle yapmak istemişti.

Hepimizi bahçeye toplamış; şekerleri tevzi ettirdikten sonra bizi, "***Bayram şekerine varıncaya kadar kâffe-i ihtiyacımızı düşünen eb-i müşfikimiz Sultan Abdulhamit Han-ı Sâni Efendimiz Hazretlerinin ömür ve afiyetleri duasına***" davet ederek "**PADİŞAHIM ÇOK YAŞA**" diye bağırtmıştı.
Fakat nasılsa, bu duâ ve nidâya içimizden bir fert bile iştirak etmemişti. Bunun için aramızda evvelden bir müzakere vukua gelmiş olsaydı, bu yolda hareketin tehlikelerinden bahsedecekler az olmayacaktı. Bu umûmi isyan ve muhâlefet, ani bir surette müzakeresiz ve ittifaksız oluvermiş idi. Herkes içinden "Ben bağırmasam kim farkına varacak!" demişti. Bunu bilâ istisna herkes söylemiş olduğu için vuku bulan davet umumi bir sükûttan başka bir mukabele görmemişti.

Müdür bu sükût karşısında, hayret ve korkudan sapsarı kesilerek davet ve nidâsını tekrar etti. Fakat yine hiçbir taraftan hiçbir ses çıkmadığını görünce ne yapacağını şaşırarak kaçarcasına bir telâşla gitti. Mubassırlar ve Memurlar da onu takip etti ve biz, böylelikle, birdenbire kazanılıvermiş bir muzafferiyetin gururuyla yalnız kaldık.
Biraz sonra birdenbire bir taraftan bir ses geldi; bilmem kim, eline bir şeker parçası alarak "BUNLAR İÇİN Mİ BAĞIRACAKTIK!" dedikten sonra şekeri fırlattı.

Bu, umûmi bir işaret ve kumanda yerine geçti; derhal Mektebin her tarafında herkes aynı surette harekete başladı. Beş – altı yüz talebe, iki üç bin külâh şekerin tanelerini birer birer atarak çiğnemeye koyuldu. Hareket bir an içinde umumileşmiş ve bu ûmûmiligi sayesinde herkese nihayetsiz bir cesaret gelmişti… Şimdi en korkaklar bile ûmûmi cereyana kapılmış hiç bir tehlikeye ehemmiyet vermeden ellerindeki şekerleri tehevvür ve gayz ile atmağa ezmeğe, çiğnemeye başlamışlardı… Ne arada sırada koridorlardan geçerek te'sir yapmağa çalışan Mubassırlar ne de ikide birde yanımıza gelerek ortalığı temizlemeğe çabalayan hademeler bu cür'etkarlığı durduramıyordu. Onların görülmesi, bilâkis; herkesin birbirinden daha cesur görünmek hususundaki arzusunu ateşlemekten başka bir şeye yaramıyordu.

Bu "İSYANKÂRANE" şeker muharebesi, böyle saatlerce sürdü ve ancak şekerlerin kâmilen atılıp ezilerek bitmesi sayesinde nihâyet buldu.

Aynı Gelenek Sürüyor… (du)

BÜYÜK ATATÜRK TARAFINDAN MÜLKİYE'ye YENİ AD VERİLMESİ

Bilindiği gibi 1930-1931 yılları, Büyük Önder'in Türk Târih ve Dili üzerinde çok titizlikle durduğu, kendisi tarafından kurulan Türk Târih Kurumu ve Türk Dil Kurumu'nun en faal olduğu yıllardır. Bu arada Soyadları Kanunu da çıkarılmış; Paşa, Bey, Efendi, Beyefendi, Hanım tâbirleri kaldırılmış; Bay, Bayan, General, Mareşal sıfatlarının kullanılması kanunlaştırılmıştı.

Bu sıralardadır ki, 1929'dan beri Ankara'da bulunan Mülkiye Mezunlarınca kutlanması bir gelenek hâline getirilen Mülkiye'nin Kuruluş Yıldönümü 4 Kânun-i Evvel 1934 günü İstanbul'da Okul binâsında, Ankara'da Ankara Palas Salonları'nda çoşkun bir sevinç havası içinde kutlandı. Mülkiye Târihi için büyük önem taşıyan bu gün, o zamanki Basın'da şöyle anlatılmaktadır (9):

"MUTLU GECE

Yaşlı ve genç, hep bir türlü düşünen, hep bir yolda gidenlerin toplandıkları Ankara Palas'da dün akşam (4 Aralık 1934 Salı gecesi) **Mülkiyeliler, Mekteb'lerinin 58.** (yanlıştır, 75. yıldönümü olacak) **yıldönümünü kutladılar.**

Büyük Salona sıra sıra yerleştirilmiş uzun masalarda, Millet Meclisi Başkanı (Kâzım Özalp), **Başbakan** (İnönü), **İç Bakanı** (İçişleri Bakanı, Şükrü Kaya) **ve öteki Bakanlarımız Mülkiyeliler arasında yer almışlardı.** (Adalet Bakanı Sükrü) **Saraçoğlu, Mâliye Bakanı** (Fuad Ağralı), **Ulusal Korunma Bakanı** (Millî Savunma Bakanı, Zekâî Apaydın), **Fırka'nın** (C.H.P. nin) **Genel Kâtibi Bay Recep** (Peker) **başka masalarda Mülkiyelilerle beraber oturmuşlardı.**

Saat Sekiz'de (20.00'de) **başlayan toplantı Dokuz'da** (21.00'de) **özlendi, ateşlendi, canlandı. Genel Yazman Bay Recep** (Peker), **Saraçoğlu dört yönü sarmış gençlerle, coşkun ve duygulu Mülkiyelilerle çevrelerinde gülen ve şakıyan birer acun** (dünya) **yaratmışlar; Mülkiyelilerin bu mutlu gecesine can ve hareket vermişlerdi.**

Az sonra, bütün Mülkiyeliler nâmına Bay Ahmed İhsan Tokgöz konuklara teşekkür etti ve "dört senedir sürüp gelen bu toplantılarda söz söylediğini ve bu surette (Mülkiye'den mezuniyetinin) **kırk dokuzuncu senesini doldurmakta olduğunu" söyledi ve "Genç Mülkiyeliler!. böyle, büyüklerin kolu kanadı altında çalışmakda olduğunuz için size ne mutlu...." diyerek sözü** (İçişleri Bakanlığı) **Mahallî İdâreler Umum Müdürü Bay Nâci Kıcıman'a bıraktı.**

Kıcıman duyarak, inanarak şu nutku söyledi:

"Bilgi yuvalarının 58. kuruluş yıldönümü için burada toplanan Mülkiyeliler, çok sayın konukları, Başkan Kâzım Özalp ile Başbakan İsmet İnönü'nün ve saygı değer erk üyelerinin (T.B.M.M. üyeleri demek istiyor) **varlığı ile yaltırıklanan bu toplantı yönünden büyük kıvanç duymaktadırlar.**

(9) Bak.: Ulus Gazetesi; 5-12-1934, Çarşamba, 1. sf., 2. st. ve 3. sf., 3-4. st.

Mülkiyeliler!. Bundan iki yıl önce yine burada büyük Önder'in buyruğu için andlaştık. Geçen yıl toplantımızda da bunu içten, yürekten andık. Bu yıl da bunu daha iyi perkitmek için O'nun bütün Türk Ulusu'na gönenç veren ünlü adını üç kez söylüyoruz. Bundan sonra her toplantı başında Mülkiyelilerin andlaşması şöyle olacaktır:

Bak!.. Büyük Önder, Senin yoluna, Senin adına and içeriz.. Atatürk, Atatürk, Atatürk...."

Bay Nâci Kıcıman, bu yaşlı ve genç iki, üçyüz güngörmüş okumuş'a (aydın'a) burada anlatılması güç bir heyecan verdi. Dört yönü onu sevenlerle sarılmış Başbakanın gözleri, bize bu can evinden kopup gelen bağlılık sözlerinin neler yarattığını gösteriyordu.... Genel Yazganımız (Genel Sekreter Recep Peker) Kıcıman'ı takdirle kucakladı. Heyecandan dolmuş gözler bütün Ulus'un Atatürk'e bağlılığını anlatıyordu Atatürk'ün bütün Türk Ulusu'nun Özü ve Atası, Özatası olduğunu görmek için daha ne istenebilir, nasıl bir eser beklenebilirdi.....

Sıra gençlere, Mülkiye'nin 58. yılını yaratanlara geldi. İstikbâle inanarak yetişmiş genç bir Mülkiyeli, Reşid Şerif (Egeli) bize yürekten duygularını söyledi:

"Saygı değer Başkanımız, Başbakanımız;

Bugün içinize karışmaktan, sizden olmaktan ötürü duyduğumuz sevinç büyüktür. Yıllardan beri beklediğimiz bu günü aranızda kutlarken sevinçle dolan yüreklerimiz üstündeki kabarık göğüslerimizi çok görmeyiniz. Yılda bir gelen bu mutlu günde kendimizi övmek, kendimizi sizlere beğendirmek istiyoruz. Taa ki içinize karıştığımız bugünden sonra da size yakışır kardeşler olduğumuzu gösterelim. Uluş (Devlet) düzeni içinde üzerinize aldığınız işleri başarırken verdiğiniz en iyi örneklerle övünürdük. Fakat bu günden sonra da tuttuğunuz yolda yürüyerek bizden sonra geleceklere sizin gibi iyi örnekler vermeğe biz çalışacağız.

Çalışma yoluna, içimizde tek bir dilekle atılıyoruz. Bu dilek de Budunum'un (soyumun) başına geldiği günden beri en iyiyi ve en doğruyu gösteren Büyük Önder'in, Atatürk'ün çizdiği yolda yürümektir. Büyük Başkan'ın evvelki yıl buyurdukları gibi, en yaşlısı ile en genci ateşlilik yarışında başabaş olan biz Mülkiyeliler eyi olan, doğru olan bu yoldan ne kadar zor da olsa güçlükleri, ne kadar aşılmaz ve yenilmez bulunsa da yılmadan ve yorulmadan ileriye, eyiye doğru yürüyeceğiz. Okuma yıllarında öğrendiklerimizi sizlerin verdiği en iyi örneklerle sağlamlaştırarak bilgi ile, düşünüşle çalışacağız. Taa ki bu mutlu günde size karıştığımızı söylemeğe hak kazanalım.

Söz veriyoruz, bu Yurd için, bu Toprak için, seve seve ölünceye kadar uğraşacağız. Biz Sizden de çok çalışacak ve sizden de çok şeyler elde edeceğiz. Çünki size örnek olanlarla bizlere örnek olan sizleri karşılaştırmağa her zaman hazırız." sözleriyle söylevinin sonunu getiren Reşid Şerif (Egeli) bütün Ankara Palas'ı alkışlara boğdurdu.

Bunun ardından Mülkiyeliler, M ü l k i y e M a r ş ı n ı hep bir ağızdan söylediler:

Saraçoğlu bunu da cevaplandırdı:

"Atatürk'e,

Atatürk başımızda oldukca başaramıyacağımız iş yoktur. Bunu Acun (dünya) böyle bilsin.

S a r a ç o ğ l u "

Son olarak Atatürk şu cevabı verdi:

"Siyasal Bilgiler Okulası Çıkışlılarına;

Kamunuzun (hepinizin) **gözlerinden öperim.**

A t a t ü r k "

Toplantı bu coşkun hava içinde geç vakitlere kadar devam etti. Yaşlı, genç hep bir türlü düşünen, hep bir yolda yürüyenler, Mülkiyelilerin Elli Sekizinci yıldönümlerini büyük bir coşkunlukla kutlamış oldular..."

"Mülkiye" adı böylece ve bu şekilde Atatürk tarafından **"Siyasal Bilgiler Okulası"** olarak değiştirildi. **" O k u l a "** kelimesi Türk Fonetiği'ne uygun düşmediği için aşağıda, hazırlanış ve kabul edilişini ayrıntıları ile belirteceğimiz 2777 sayılı Kanunun 1. Maddesi ile **"Siyasal Bilgiler Okulu"** şekline çevrilip **kanunlaştı.**

T.B.M.M. nce çıkarılan 24.11.1934 günlü ve 2587 sayılı Kanunla Gâzi Mustafa Kemâl'e **A t a t ü r k** soyadı verilmesinden onbir gün sonra Atatürk, "Mülkiye" adını "Siyasal Bilgiler Okulası" şekline çevirmiş oluyordu.

Aynı gün, İstanbul Basını da hem "Mülkiye" adının değiştiğini, hem de İstanbul'da Okul binâsı'nda yapılan Töreni bildiriyordu (10):

"Ankara 4: Atatürk Mülkiye Mektebi'ne SİYASAL BİLGİLER OKULASI adını verdi. Mülkiyenin Kuruluş Yıldönümü münâsebetiyle Ankara'da yapılan merâsim'de Başvekil İsmet İnönü, Meclis Reisi, Kâzım Özalp, Fırka Umumi Kâtibi (C.H.P. Genel Sekreteri Recep Peker) **ve bir çok Mülkiyeliler bulunmuştur.**

İSTANBUL'daki MERÂSİM

Dün (4 Aralık 1934)Mülkiye'nin 58. yıldönümü Yıldız'da Mekteb Salonunda kutlanmıştır. Mekteb'den eski, yeni mezun olup İstanbul'da bulunan bütün Mülkiyeliler kutlama toplantısında bulunmuştur.

Şehir Bandosu'nun çaldığı İstiklâl Marşı'ndan sonra Mülkiye Mektebi Müdürü Bâban-zâde Şükrü, Muslihiddin Âdil (Taylan) **birer nutuk söylemişlerdir.**

Muslihiddin Âdil "Büyüklerimizin büyüğü, hepimizin Ata'sı Atatürk'ün yeni baştan yapmaya savaştığı büyük Türk Ulusu'nun önünde aydınlattığı sonsuz yoldan yürümek büyük, küçük bütün Mülkiyelilerin ülküsü'dür." **demiştir. Ayni-zâde** (Hasan) **Tahsin** (Ayni) **de bir konuşma yapmıştır."**

„.... Mülkiyeliler'in hepsine söyleyiniz ki, şimdiye kadar yaptıkları temiz ve Türklüğe Lâyık olan iş'lerinden dolayı kendilerine minnetle mütehassisim...[1]

M. Atatürk"

(1) "18 Aralık 1935 Akşamı Ankara Palas'da toplanan Mülkiyeliler'e gönderdiği mektub'dan"
Bak.: Ayın Târihi; 1 Ocak 1936; 21. sf.

S. B. O. HAKKINDA KANUN

T.B.M.M. Kavânin Mecmuası: Cilt 15, sf. 599-601.
Resmî Gazete ile neşr ve ilânı: 16/6/935, Sayı, 3029
Kabul târihi : 16/6/935
Kanun numarası : 2777

1. Madde — **Mülkiye Mektebinin adı (SİYASAL BİLGİLER OKULU) na çevrilmiştir.**

2. Madde — **S. B. O. nun parasız yatılı talebe kadrosu 420'yi geçemez. Her yıl ilk sınıfa alınacak talebe sayısı Kültür Bakanlığınca ta'yin olunur.**

Okula girmek için Lise mezunu olmak ve müsâbakada kazanmak şarttır. Her yıl alınacak parasız yatılı talebenin 3/4 ü münhasıran Finans Bakanlığı hizmetinde çalışmak üzere ayrılır.

3. Madde — **120 den fazla talebenin yatı, yemek ve sâir masrafları karşılığı her yıl Finans Bakanlığı Bütçesine konulacak tahsisattan Kültür Bakanlığı Bütçesinde, bu Okul için mevcud tertiblere naklolunur.**

4. Madde — **Okula alınan parasız yatılı talebeden tahsilini bitirenlerin Finans Bakanlığına ayrılan kısmı Finans Bakanlığı emrinde, digerleri Hükûmetce kendilerine gösterilen yerlerde ve işlerde, bu Okulda geçirdikleri müddetin iki misli çalışmakla mükelleftirler. Bu mükellefiyeti yapmıyanlardan tahsil masrafı yüzde 50 fazlası ile Tahsil-i Emvâl Kanununa tevfikan tahsil olunur. Mecburi hizmetlerin bir kısmını isteğiyle yapmıyanlardan yapmadıkları müddete düşen tahsil masrafı ve Okuldan ve işyarlıktan inzibâti sebeplerle çıkarılanların dahi tahsil masrafları yukarıdaki esaslara göre alınır. Talebeden Okula girerken bu hükümlere riâyet edeceği hakkında bir teahhüd kâğıdı alınır.**

5. Madde — **S. B. O. me'zunları resmi makamlara müracaat târihinden i'tibâren nihayet altı ay içinde bir vazifeye ta'yin edilmezlerse hizmet mecbûriyetleri sâkıt olur.**

6. Madde — **Okulun idâre işyarları kadrosu bu kanuna bağlı A cedvelinde ve okutma kadrosu B cedvelinde gösterilmiştir. B cedvelindeki aylıklar karşılığında tutarı ücret verilmek üzere Maârif Bakanlığı öğretmen kullanabilir. İstanbul Üniversitesi Okutma Hey'eti hakkındaki hükümler bu Okulun Okutma Hey'etine de tatbik edilir.**

7. Madde — **1452 sayılı Kanunun 2. Maddesine bağlı 2 sayılı kadro cedvelinin Maârif Vekâleti kısmından Mülkiye Mektebine âid kadro kaldırılmıştır.**

8. Madde — **Lise me'zunlarından yukardaki kayıd ve şartlara tâbi' olmaksızın Okula nehârî talebe alınabilir.**

Muvakkat Madde — **S. B. O. nun Ankara'ya nakline kadar, alınacak fazla talebe için şûbe açılmak veya ders programında değişiklik yapılmak sebebiyle artacak dersleri okutacaklara saat hesabı ile ücret verilir. Bu ücretlilerle yine ayni**

sebepten müstahdemler adedinin artırılması hâlinde bunların ücretleri İcrâ Vekilleri Hey'etince tesbit olunarak 3. Maddede yazılı tahsisattan ödenir.

9. Madde — **Bu Kanunun 6. ve 7. Maddeleri Okulun Ankara'ya nakli târihinden ve diger hükümleri işbu Kanunun neşri târihinden i'tibâren mûteberdir.**

10. Madde — **Bu Kanunun buyruklarını yapmağa İcrâ Vekilleri Hey'eti me'murdur. 12/Haziran/1935"**

Bu Kanun'a göre:

1 — Mülkiye adı değiştirilip **Siyasal Bilgiler Okulu** oluyor;

2 — Her yıl kırk öğrenici'den fazla kabul edilmemesi prensibi kaldırılarak 120-140 öğrenici'ye kadar alınması kararlaştırılıyor;

3 — Kendi parası ile yatılı öğrenici kabulü yasaklanıyor;

4 — Alınacak yeni öğrenicilerden 3/4 nün Mâliye Bakanlığı hesabına öğrenim ve bunlar me'zun olduktan sonra sözü geçen Bakanlık Teşkilâtında mecburi hizmet yapmaları ilkesi konuyor;

5 — Kuvvetli bir öğretim kadrosu sağlamak için, o târihe kadar görülmemiş bir şekilde öğretim üyeleri maaş kadroları çoğaltılıp yükseltiliyordu.

Yerinde ve isâbetli bir kanun olarak çıkarılan bu yasa'nın bir tek sakıncası vardı. O da sosyal ve kültürel yönden henüz form'unu tamamlamaya çalışan Ankara'da yeni Siyasal Bilgiler Okulu için profesör sıkıntısı çekileceği idi. Bu târih'de Türkiye'de bütün örgüt ve fakülteleri tamamlanmış olarak yalnız İstanbul Üniversitesi mevcud ve akademik kariyer'e dâhil bütün öğretim üyeleri de İstanbul'da bulunuyordu. T.B.M.M. üyesi olan ve akedemik kişiliği bulunan kimselerin Okul'a öğretim üyesi olarak ta'yinleri ile bu mahzur da ortadan kalkmış oldu. Ayrıca Okul Ankara'ya taşındıktan sonra, aşağıda ayrıntıları ile anlatacağımız gibi o zamanki Okul Müdiri Rahmetli Emin Erişirgil'in aldığı çok yerinde ve isâbetli tedbirlerle bu günkü Fakülte'nin öğretim üye kadrosu'nun temelleri de atılmış oldu.

1935 yılında Mülkiye, İstanbul *Yıldız'da saray tavlalarından bozma harap bir binada* eğitim sürdürülmektedir.
Mülkiye'nin Müdürü, **Şükrü Baban**'dır.

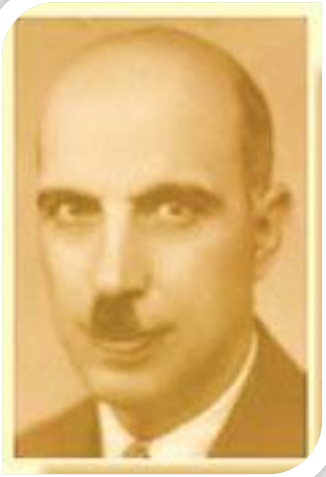

15 Haziran 1935 Siyasal Bilgiler Okulu Hakkında 2777 Sayılı Kanunun Resmi Gazete'de yayımlanması.

Madde 1: Mülkiye Mektebi'nin adı Siyasal Bilgiler Okulu'na çevrilmiştir.

24 Ekim 1936 Mülkiye'nin Ankara nakli sebebiyle görevinden istifa eden Şükrü Baban'ın yerine Okul Müdürlüğü'ne 1911 Mülkiye Mezunu Prof. Dr. Mehmet Emin Erişirgil'in getirilmesi.

Mektebi Mülkiyenin İstanbul Yılları

NURAN KARA PİLEHUARIAN | MUZAFFER TIRAŞ

Mülkiye Ankara'da

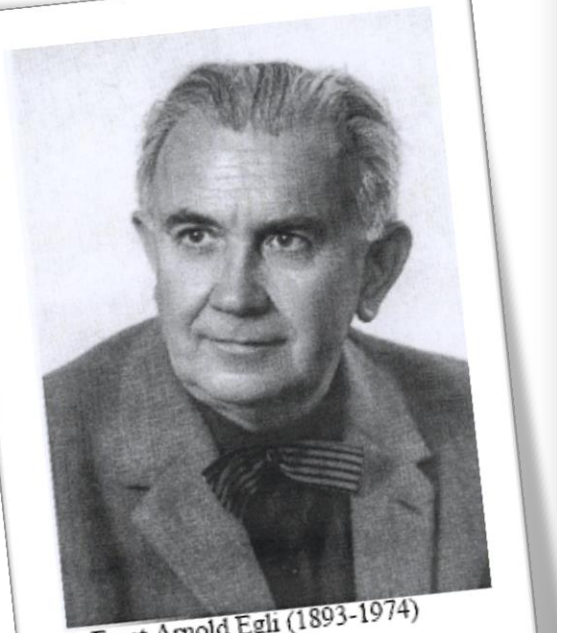

1. Ernst Arnold Egli (1893-1974)

2. Siyasal Bilgiler Okulu, Genel Görünüm, ETHZ Hs 785-127

4. Siyasal Bilgiler Okulu, Arka Cephe, Genel Görünüm, ETHZ Hs 785-127

12. Siyasal Bilgiler Okulu, Genel Görünüm, ETHZ Hs 785-127

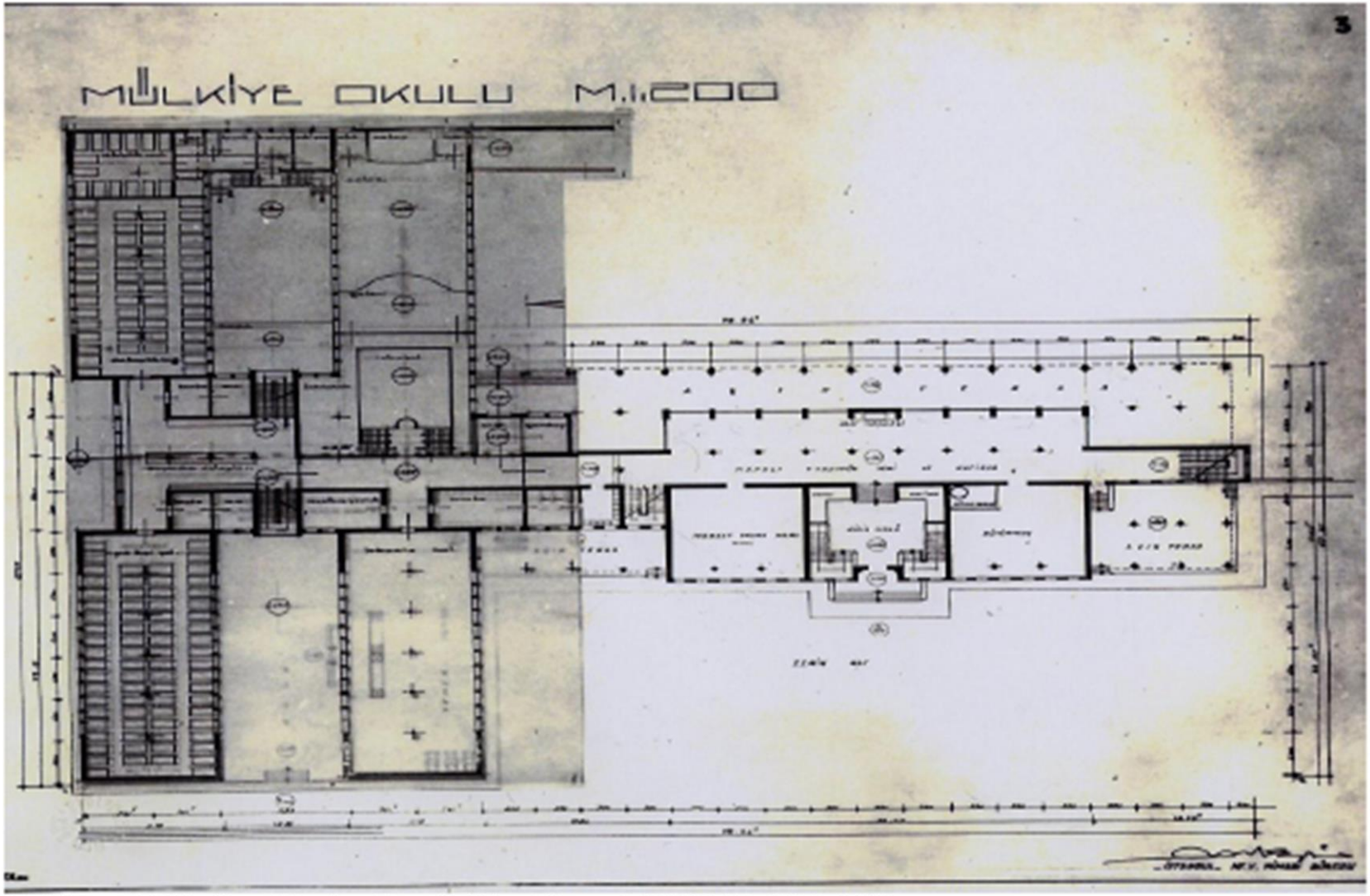

5. Siyasal Bilgiler Okulu, Zemin Kat Planı, ETHZ Hs 785-127

5 Kasım 1936 Mülkiye'nin Ankara'ya yola çıkması.

Mektep öğrencileri sabah 08.30'da Yıldız'daki mektep binasında toplanıp, otobüslerle Ayazpaşa'ya ve oradan Şehir Bandosu eşliğinde yürüyerek Taksim'e gelmişler, Taksim'de yapılan törenden sonra saat 11.20'de Haydarpaşa'dan kalkan özel bir tren ile Ankara'ya hareket etmişlerdir.

5 Kasım Gecesi Haydarpaşa'dan kalkan tren 6 Kasım 1936'da Ankara'dadır

5 Kasım 1936'da İstanbul'dan kalkan Mülkiye Treni, 6 Kasım 1936 Cuma günü saat 15.15'de Ankara İstasyonuna girdi. Lokomotif ve vagonlar bayrak, S.B.O. rozetleri ve çiçeklerle süslenmişti. Mülkiye öğrencileri garda, Ankara'da bulunan eski Mülkiyeli bakanlardan, milletvekillerinden, umum müdürlerden ve Ankara yüksek öğrenim öğrencileri temsilcilerinden meydana gelen çok kalabalık bir topluluk tarafından büyük bir tezahüratla karşılandılar.

Samimi bir kucaklaşmadan sonra, hep birlikte önde "Muhafız Alayı Bandosu" olduğu halde Şehre doğru yürüyüş başladı. Kortej, T.B.M.M. eski binası önüne gelince durdu. Bando eşliğinde söylenen İstiklal Marşı ile T.B.M.M. selamlandı.

Ulus Anıtı önünde Milletvekilleri ve diğer Bakanlarla birlikte bekleyen T.B.M.M. Başkanı Abdülhalik Renda, Meclis ve Hükümet adına

ULUS 6 SONTEŞRİN 1936 CUMA

Mülkiyemiz, Hoş Geldın..

Mülkiye bugün 13.30 da geliyor

Mülkiyelileri karşıladı ve "Hoş geldiniz" dedi. Ulus Anıtı'na çelenk konduktan sonra törene başlandı.

Önce, Ankara'da buluna Mülkiyelilerin duayeni, en yaşlısı, Ordu Milletvekili ve Servet-i Fünun Dergisi sahibi Ahmet İhsan Tokgöz Ankara'daki Mülkiyeliler adına konuştu.

6 Kasım 1936 tarihli Ulus gazetesinde yer alan Mülkiye'nin Ankara'ya gelişine ilişkin Haber ve fotoğraflar

Mülkiye dün geldi.

Eski mülkiyeliler ve yüksek tahsil gençliği, mülkiyeyi lâyık olduğu sevgi ve heyecanla karşıladılar

Prof. Etem Menemencioğlu Mülkiye namına hitabede bulunuyor

Ankarada abide önünde eski Mülkiyeliler

Üstte, Mülkiye mezunları öğrencileri karşılarken, sol başta en eski Mülkiye mezunu Servet-i Fünun'u çıkaran Ahmet İhsan Tokgöz görünmekte. Altta, Prof. Edhem Menemencioğlu Konuşma yaparken.

S.B.O. öğrencilerinin ant içmesinden sonra Mülkiye Öğretim ve Yönetim Kurulu adına İstanbul'dan gelen Profesör Edhem Menemencioğlu konuştu.

Menemencioğlu, Genç Mülkiyeli kardeşlerini büyük umut ve sevgi ile karşılayan eski Mülkiyelilere, Ankaralılara ve Ankara Yüksek Öğrenim Gençliğine, Okul Yönetim Kurulları adına teşekkür ettikten sonra, Mülkiye'nin manevi kişilik ve niteliğini, Mülkiyelilerin millete ve büyük Önder Atatürk'e olan bağlılığını anlatmış; sözlerini şöyle bitirmiştir:

1993 yılından beri Siyasal Bilgiler Fakültesi dekanı olan Prof. Dr. Celal Göle'nin babası Turgut Göle, 1937 yılında Siyasal Bilgiler Okulu idari şubeyi bitirdi.

1939-1950 yılları arasında Hafik, Çubuk gibi ilçelerde kaymakamlık yaptı. 1953 yılında idari görevlerden ayrıldı. 1954 ve 1957 dönemlerinde Kars Milletvekili oldu. T.Göle TBMM binası önünde Cumhurbaşkanı İ. İnönü ile

"Büyük kardeşleri, ağabeyleri gibi ruhen ve fikren Cumhuriyetçi, milliyetçi, laik olan Genç Mülkiyeliler de, Cihanın en büyük inkılaplarını yaratan büyük Türk Devleti'nin kurucu ve koruyucu azminin faziletli, bilgili, kuvvetli birer yardımcısı olacaklarını, bu kutsal meydanda sizlere ve bütün Ulus'a vaadederler.

İnsaniyet ve medeniyet namına yüksek gaye ile dikilmiş ve Türkün harikalar yaratan azminin timsali önünde, başlarımızı ve kollarımızı O'na doğru kaldırarak and içiyoruz ki, biz en büyüğümüzden en küçüğümüze kadar bütün Mülkiyeliler kanımızın son damlasına kadar Atatürk'ün yarattığı Türk İnkılabı'nın disiplinli işçileri olarak kalacağız."

Bu konuşmadan sonra, son olarak öğrenciler adına S.B.O. son sınıf öğrencilerinden Turgut Göle bir konuşma yaparak, kendilerine bu yakın ilgiyi gösteren Mülkiyeli ağabeylerine, arkadaşları adına teşekkür etti; Mülkiye öğrencilerinin Ankara'ya gelmelerinden duydukları sevinç ve heyecanı anlattı ve;

"***Biz Ankara'ya müessesemiz için daha feyizli bir devrin açılacağına inanarak geldik. Çünkü biz, Ankara'da açılan büyük bir tarihin baştan başa muvaffakiyet ve zaferle dolduğunu görüyoruz***"

diyerek sözlerini tamamladı.

6. Siyasal Bilgiler Okulu, Giriş Holü, ETHZ Hs 785-127

7. Siyasal Bilgiler Okulu, Hol, La Turquie Kemaliste 1939

8. Siyasal Bilgiler Okulu, Salon, ETHZ Hs 785-127

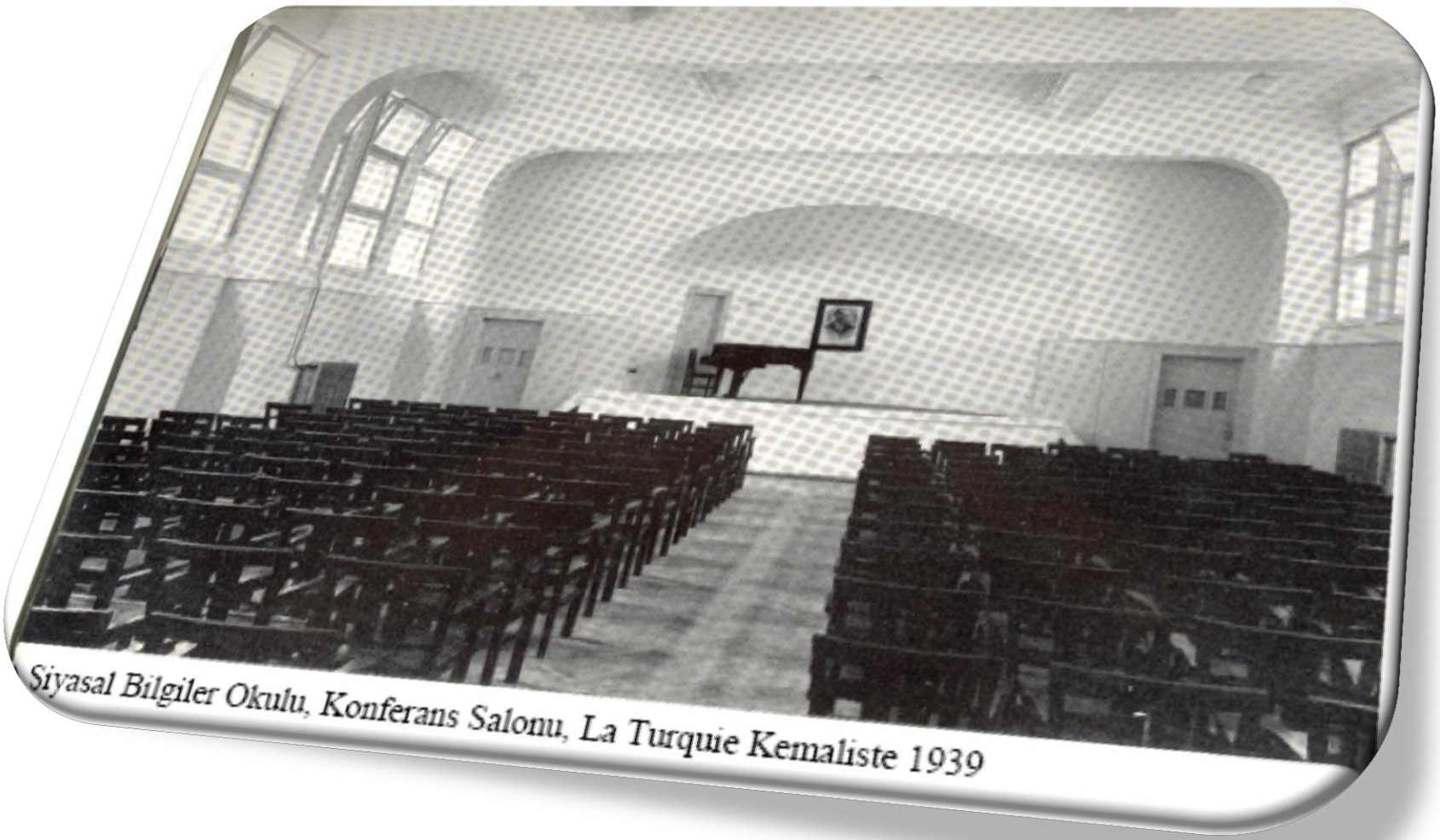

Siyasal Bilgiler Okulu, Konferans Salonu, La Turquie Kemaliste 1939

Cahit Hoca, Ankara' için şunları söyler:
«Gardan çıkıp, Millet Meclisi'ne çıkarken gördüğüm Ankara, hiç aklımdan çıkmaz. Bomboş bir Ankara idi»
1936'nın Mülkiye'si yani Siyasal Bilgiler Okulu; *«yatakhaneleri, yemekhaneleri, sınıflarıyla modern ve muhteşemdir»*
O dönemde talebeye, iki kat elbise verilirdi. Birisi mutlaka **siyah ceket** ve **reyye pantolon.**

Müdür, Erişirgil Hocanın telkinleriyle Klasik Batı Müziğine ısınma turları, İsmet Paşa'nın ön sıralardaki yerini aldığı konservatuar konserleri izleyiciliğine dönüşür zamanla.

Ve Cumartesi günleri bu konserler için mutlaka **siyah ceket** ve **reyye pantolon** giyilirdi.

SENE: 7 No. 263 CİLT: 14 FİATI 10 KURUŞTUR 20 ŞUBAT 1940

SAHİBİ:
SEDAT SİMAVİ

İDAREHANE:
İstanbul Ankara caddesinde Acımusluk sokağında. Telefon: 23031 Tel: İst. YEDİGÜN

YEDİGÜN

ABONE:
Türkiyenin her tarafı için seneliği 500, altı aylığı 250, üç aylığı, 130 kuruştur.

Ecnebi memleketler için seneliği 800, 6 aylığı 400 kuruştur.

★ HER HAFTA SALI GÜNLERİ ÇIKAR HER ŞEYDEN BAHSEDER HAFTALIK RESİMLİ MECMUADIR ★

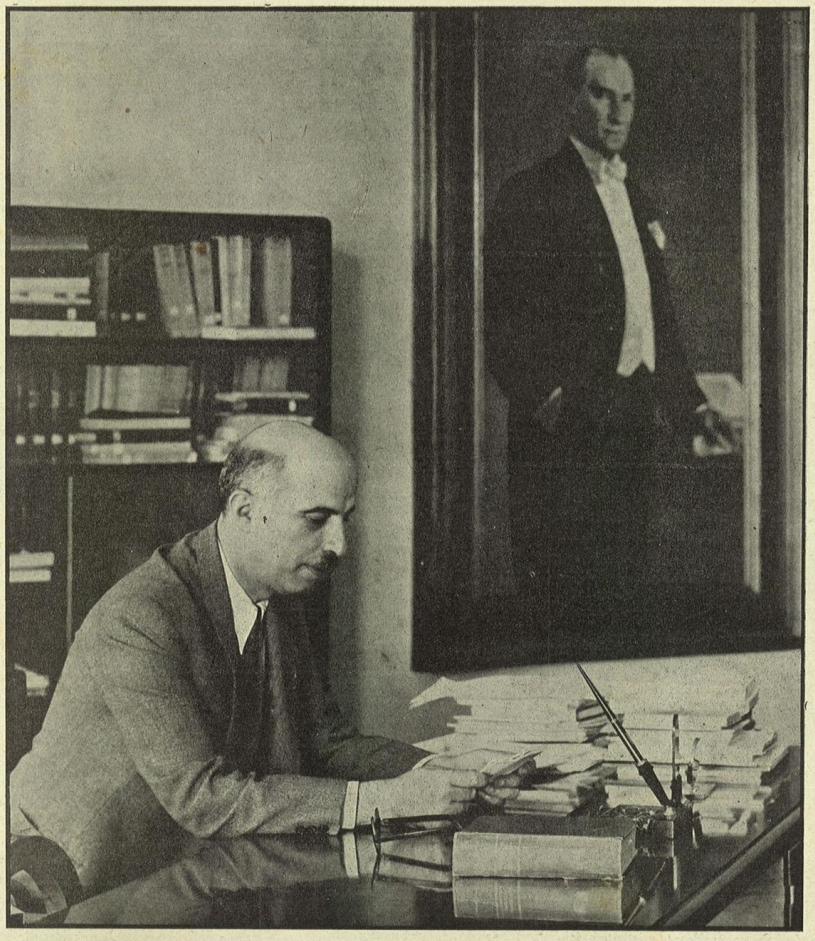

Siyasal Bilgiler Okulu, memleketimizin bir asıra yakın bir mazîye sahip en eski müesselerinden biridir. Fakat, hiç şüphe yok ki, onun tam mânasile bir ilim müessesesi haline gelişi, ancak son senelerin, yani Cumhuriyet idaresinin eserlerinden biri olmuştur. Bilhassa Mülkiye Ankaraya naklinden sonradır ki, muntazam ve modern bir binaya sahip olmuş ve bugünkü ismi ile Siyasal Bilgiler Okulu yüksek bir ilim ocağı olarak çalışmıya başlamıştır. Bu sayımızda YEDİGÜN muharririnin mektepte gördüklerini, bu modern müessesede talebenin çalışma ve mütalea hayatını okuyacaksınız. Yukarda Siyasal Bilgiler Okulunun değerli müdürü Mehmet Emin Erişir gil'i odasında çalışma masası başında görüyorsunuz,

Siyasal Bilgiler Okulunda

Yaza
Ertuğ
Şevk

ESKİ «Hayat» mecmuasının sahibi Siyasal bilgiler okulu müdürü Profesör Mehmet Emin Erişirgil, meşhur nezaketile, sıkılmadan, dudaklarındaki tebessümü gölgelenmeden, kemali sabır ve tahammülle suallerime cevap veriyor. Geniş ve rahat müdür odasının duvarlarında iki büyük ve nefis tablo var: Biri Ebedî Şefe ait, diğeri Millî Şefin.

Profesör, benim hayran hayran etrafa baktığımı görünce, bir an sustu ve üzerinde durduğu mevzuu değiştirdi:

— Mektebin Ankaraya nakli, dedi, yeni bir devrin başlangıcıdır. Mektebimiz Ankaraya gelmezden evvel, hiç bir zaman iyi bir binaya malik olamamıştır.

Sustu, yüzündeki kibar hatlar, biraz daha yumuşadı. Eski ve güzel hatıraların ışığile parıldıyan gözlerini yüzümde dolaştırdı:

— Bugün, dedi, kabinede beş Mülkiye mezunu var: Hariciye, Dahiliye, Maliye, İktısat ve Ticaret Vekilleri. Aynı zamanda Meclis Reisimiz sayın Abdülhalik ve Riyaseticumhur Kâtibi Umumisi Bay Kemal Gedeleç, Meclis grup reisimiz Hilmi Uran, Hasan Saka ve bugünkü Meclisimizde yurdumuzun muhtelif vilâyetlerini temsil eden yüz on kadar mebus da Mülkiyeden çıkmışlardır. Bütün bu güzide zevat, eski devrin bütün ihmallerine rağmen, profesörlerinden azamî istifade etmenin sırlarını bulmuşlardır. Maamafi, 1877 de yüksek mektep haline îfrağ edilmiş olan Mülkiye, 1895 tarihine kadar, devrin en büyük âlimlerini kürsüsünde görmüştür.

Meselâ, o devrin büyük adamlarından Recai zade Ekrem, Mikail Paşa, Ohanes bey, Mizancı Murat bey, merhum müdürümüz Abdürrahman Şeref bey, memleket münevverlerinin üzerinde büyük tesirler icra etmişlerdir. Bilhassa bu, büyük adamların sondan ikisi, 1891 de başlıyan ve devam eden tazyik içinde bile hür insan idealini bütün gençlere aşılamışlardır. İstibdat idaresinin mektep tedrisatını kontrol altına almasına rağmen bu iki büyük adamın mektebe hâkim olan ruhunu devamdan menedememiştir.

Profesörün az evvel söylemiş oldukları, kafamı tırmalıyan bir cümlenin mânasını kendilerinden sordum:

— Mülkiye mektebi, 1877 den evvel, yüksek mektep değil miydi?

— Hayır, dedi. Mektep, 1856 da sırf memur yetiştiren ve tedris müddeti iki sene olan bir meslek mektebi halinde açılmıştı. Size, mektebin kuruluşundaki hikmeti anlatan bir tarihi vesikadan bazı parçalar okuyayım:

Profesör, yazıhanesinin gözlerinden bir karton çıkardı, içinden bir tanesini seçti.

— Aynı zamanda, dedi, bu vesika, o sıralarda devletin idarî teşkilâtının nekadar zayıf olduğunu, Tanzimat ricalinin zihniyetini ve endişesini göstermek bakımından da çok dikkate şayandır.

Cigarasının külünü silkti ve okumıya başladı:

«Elhaletül hazihi kullanılmakta olan elviye kaymakamlarile kaza müdürleri umuru mülkiyeye ait fünun ve malûmattan mücerret ve küçük konsolosun tercümanile bile icrayı muameleden âciz bulundukları şöyle dursun âdeta kendilerine gönderilen evamirin ahkâmını okuyup anlamıya kadir olamadıkları derkârdır ve bunun sebepleri dahi Dersaadette bazı dairelerden neşet edip de ve taşralarda dahi vali-

Bugün bu sıralarda okuyanlar arasından y
kimseler çıkacaktır. Yarının diplomatları, d
kü Cumhuriyet idaresinin modern tedrisat
şekilde hazırlanıyor. Onlar bu suretle n

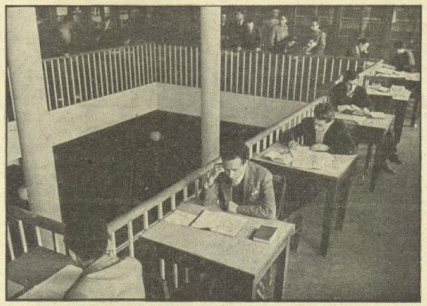

Mektebin kütüphanesi ideal bir okuma ve tetebbü yeridir. Her talebe bu 3000 ciltlik kütüphaneden istediği kitabı alıyor ve bir masanın başına geçerek, bol aydınlık altında mütaleaya başlıyor.

programları, eksiksiz çalışma vasıtaları Cumhuriyet hükûmetlerinin hususî ihtimamlarile vücuda geldi. Fakat Cumhuriyetin asıl feyzi, yarattığı manevî muhittedir: müstakil ve bütün hakkına sahip bir devlet, milleti en yüksek seviyeye eriştiren idealile meşbu bir memleket. Bu manevî havadan mahrum zamanlarda bu müessese içindekilerin çektiği ıztırabı o devirde yetişenler pek iyi hatırlarlar.

Odaya genç bir adam girmişti, Profesör Mehmet Emin, bu zatla beni tanıştırdı:

— Muavinim bay Asım!

Ve sonra ilâve etti:

— Bundan dört sene evvelki bir yıldönümünde Milli Şefimiz: «Bu memlekete en değerli hizmetler yapmış olan Mülkiyenin ilerde yapacağı hizmetleri daha az değil, daha çok görüyoruz.» diyerek bizi vazifeye davet buyurmuşlardı. Şimdi bay Asım, size mektebi gezdirecektir. Eğer, Milli Şefimizin direktiflerine uygun olarak çalışabiliyorsak ve size de böyle bir intiba kalabilecek olursa bize ne mutlu.

* * *

Mermer koridorlardan geçerken müdür muavini bay Asım suallerime cevap veriyor:

— Mevcut talebenin dörtte üçü Maliye Vekâleti hesabına okumaktadır. Dahiliye Vekâleti de yüz talebe okutmak kararını almış bulunmaktadır.

Koridorlar arı kovanı gibi işlemekteydi. Ellerinde not defterleri, kitaplar olan talebeler sağa, sola gidiyorlar, telâşlı hareketlerle birbirlerini arıyorlardı. Kapıları açık mütalaahanelerde yüksek sesle konuşan talebeler biribirlerine sualler soruyorlardı:

— Befor Christ ne demekti?

— Kablelmilât!

Asım bey,

— Talebenin lisan imtihanı yapılıyor, dedi. Telâş bundan ileri geliyor.

Hakikaten geçtiğimiz koridorlarda tesadüf ettiğimiz talebenin tırasları uzamıştı. Hepsinin yüzü, fevkalâde zamanlara ait derin hatlarla bezenmişti.

Koridorun iki yanında geniş, bol ışıklı odalar vardı. Bay Asım'ın verdiği izahata nazaran koridorun sağ tarafındaki odalar sınıflardır, sol tarafındakiler ise mütalaahaneler. Her sınıfın mütalaahanesi tam karşısına gelen odadır.

Üçüncü sınıf, dersteydi. Kapının camından baktım, Profesör Şevket Raşit Hatipoğlu, ders takrir ediyordu. İçeri girdiğimiz zaman Profesörün son cümlesini işittim:

— Ödünç muamelesi ne demektir: Bu çeşit kredi sisteminde büyük mikyasta bir yardım ruhu da vardır.

Bir an şaşaladım. Hani Profesör, ders vermemiş olsaydı, biri muziplik etti de bana, cinas yaptırıyor, derdim. Halbuki, işin şakaya gelir tarafı yoktu.

Ömrümde belki seksen defa, Hidrellezde niyet tutmuş, çömlekten çekilen manileri dinlemiştim. Fakat bukadarına, bukadar halime uygun düşenine tesadüf etmemiştim. Ne diyeyim, Profesörün sözlerini alacaklılar duysun.

Koridorun dip tarafındaki küçük bir odada birkaç talebe oturmuştu. Küçük yazıhanelerinin başlarına geçmişler, önlerindeki büyük defterlere bir şeyler yazıyorlardı. Bay Asım'a sordum:

— Bu talebeler izinsiz mi?

Bay Asım güldü:

— Hayır, dedi. Talebeyi şimdiden idareciliğe alıştırmak için bazı idarî işler kendilerine verilmiştir. Bu talebeler, nöbet tutarlar ve yoklama yaparlar.

Karşıdaki küçük bir odada da teksir makinesile bazı mumlu kâğıtlar basılmakta idi. Müdür muavini izahat verdi:

— Her sınıfın, dedi, bir mümessili vardır. Bu talebeler, tutulan notları makinede yazarlar. Teksir edilen notlar, talebeye ve hocalara tevzi edilir. Görmüş olduğunuz bu memur, talebe tarafından makine ile yazılmış olan notları tekrir etmektedir.

Bay Asım, sağ taraftaki bir odayı gösterdi:

— Burası, dedi, son sınıfın diplomasi şubesidir. Mevcudu on üç kişidir.

Fotoğrafçımız, odaya daldı. Bir istikbal endişesile bu diplomasi mensuplarının resmini aldı. Bilinmez, bugünkü Vekiller Heyetinde beş rükne sahip olan bu mektebin diplomasi şubesi, bu on üç talebe arasından kimbilir hangisini Türk milliyetinin mukadderatı üzerinde söz söylemiye salâhiyettar kılacak.

* * *

Mektebin en enteresan kısmı, kütüphanesidir. Modern ve Avrupaî kütüphaneden farkı olmıyan, belki onlardan daha güzel, daha konforlu bulunan bu kütüphane iki katlıdır. Mermer sütunların süslediği ve duvarları baştan başa camekânlı olan kütüphaneye ufak masalar konmuş. İnsan ilk nazarda kendisinin bir mektepte olmadığını zannediyor. Yüksek mektep bile olsa, akla gelen otorite hissi, insanı bir dereceye kadar - ne yalan söyliyeyim - tazip eder. Halbuki, bu kütüphaneye girmiş olan bir talebe, bütün okuma hürriyetine malik ve sahiptir. Zaten mektebin ruhuna hâkim olan entellektüel hava, talebelerle hocaların arasındaki, kademe farkından doğan, zoraki itaati kendiliğinden lâğvetmiştir. Oradaki hoca, sopasının sağlamlığına değil, kafasındaki hamulenin kudretine inanmış ve talebesile arkadaş olmanın sırrını öğrenmiştir. Siyasal bilgiler okulu talebesi ise, ilim üzerine müessis hürmetin esasını kurmuş bahtiyarlar arasındadır.

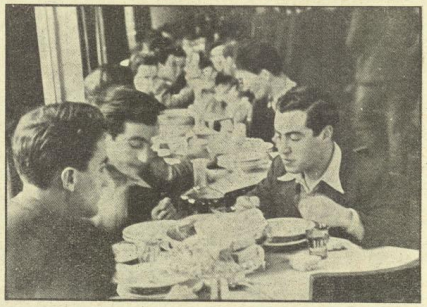

Siyasal bilgiler okulunun talebesi sofra başında çok neşelidir. Mektebin bu temiz sofrası, nefis yemekleri kime iştah ve neşe vermez!

Bu hürmet havasını kütüphanede de görmek mümkündür. Kitapların içindeki en hayide bir fikir bile istihzafla karşılanmamakta, yalnız fikir ölçüsüne vurularak, «bu adamın bilgisi bukadarına kâfi gelmekte imiş» denmektedir.

Kütüphane memuru bay Sabri:

— Mektebimizin kütüphanesini, ancak Ankaraya nakilden sonra tanzim etmek mümkün olabildi, dedi. Eskiden üç bin olan kitaplarımızın adedi, şimdi on bini çoktan aşmış bulunmaktadır.

Kütüphane Amerikan sistemine göre tanzim edilmiştir. Kitaplar, hem kendi, hem de müellif isimlerine göre fişlenmiştir.

Kütüphanenin mecmua odasına geçtik. Talebe burada bütün yevmî gazeteleri bulmakta ve dünya havadislerine muttali olmaktadır. Aynı zamanda mektep idaresi tam yüz kırk ecnebi mecmuaya abone olmuştur. Talebe, fransızca, ingilizce, almanca mecmuaları muntazaman okumaktadır.

Kütüphanenin anbarına girdik. Kütüphane memuru, anbarın dört bir köşesini kaplıyan rafları gösterdi. Eski mecmualar, muntazam bir surette raflara istif edilmişti.

— Mecmuaları, dedi. Bir sene bu raflarda biriktirir, bilâhare ciltleterek fişlere geçiririz.

Raflarım birinden «Mülkiye» mecmuasını çıkardım, müdür muavini:

— Bu mecmua, dedi, tam burdan dokuz sene evvel, o zaman mektebimizin talebelerinden olan şimdiki Beşvekâlet Hususî kalem müdürü Hasan Şükrü Adal tarafından tesis edilmiştir. Neşriyat müdürü de yine eski talebelerimizden şimdiki Maarif Vekâleti Hukuk müşaviri Hasan Refik Ertuğ'dur. Bu iki arkadaş mecmuamızın tam bir ilim mecmuası karakterini muhafaza etmesi için azamî dikkat ve gayret etmektedirler.

Bu sırada kütüphane memuru, söze karıştı:

— Durunuz, dedi. Size «Yedigün» mecmuasının bu seneki kolleksiyonunu göstereyim. Hemen hemen talebelerimizin hepsi, mecmuanızın kariidirler. Her nüshası günlerce elden ele dolaşır, durur.

Hakikaten bizim «Yedigün» mecmuası adamakıllı yıpranmıştı.

* * *

Mutfağa girdiğimiz zaman ahçıbaşı, pilâv kazanının başına geçmiş. doldurduğu lengerleri yamağına süratle uzatıyordu. Yamak bu lengerleri, yemekhaneye çıkmak üzere asansöre koydukça, saklıyamadığı bir hayretle hareket eden asansörün arkasından bakıyor ve yeni baştan doldurulan lengerleri almıya yetişemediği için ahçıbaşı tarafından sık sık azarlanıyordu. Her taraf tertemiz, mis gibi bir tereyağı kokusu, aç midemin aç gözlülüğünü arttırdıkça arttırıyor.

* * *

Şimdi, çamaşırhanedeyiz. Duvarlardaki raflarda her talebeye ait bir göz var: üzerlerinde talebenin ismi ve numarası yazılı.

Yemekhanede olduğu gibi, burada da medeniyetin farikı mümeyyizi olan makine, insan gücünü mağlûp ederek iş başına geçmiş.

Belki kırk kişinin yıkayıp okadar kurutma makinesile kuruyor ve temiz yapamıyacağı çamaşırlar, bir iki çamaşır makinesile yıkanıyor, ütü makinesile ütüleniyor. Hele yatakhane. Kar gibi, temiz yatak çarşaflarını kucaklıyan Siirt battaniyelerinin şimdiden yataklarımı ısıttıkları ve sahiplerini bekledikleri hissolunuyor.

Mektebin her tarafındaki titiz bir temizlik ve konfor insana âdeta basacağı yeri şaşırtıyor.

* * *

Muallimler odası, sanki Akademik münakaşaların yapılması için hazırlanmış bir mahaldir. Profesörler, ders aralarında ilmî münakaşalarla vakitlerini geçirmektedirler.

Mektepten ayrılırken, içimde tarifi mümkün olmıyan bir inşirah vardı. Güzel bir dekor içinde ve entellektüel bir muhitte geçirmiş olduğum birkaç saat beni hakikaten başka bir adam yapmıştı.

Yere daha itimatla basıyordum. Otomobilimize binerken, yarınki yurdumun birçok mesul makamına salâhiyetle el uzatacak olan bu dört yüz küsur gencin içinde sığındığı bu kocaman binaya son bir defa daha minnet ve şükranla baktım.

Ertuğrul Şevket

Siyasal bilgiler okulunun kütüphanesi Amerikan tarzında tert p ve tanzim edilmiştir.

ler vesair memurine ber takrip çatıp da bir rütbeye destres olduktan sonra kapı kapı sürttüklerinde semerei tâcizleri olarak vakıa bir memuriyete kavuşmakta olmalarıdır. İşte böyle bir müstekreh sıfatla dahili mesleki memuriyet olanlar her vakitte ne devleti aliyenin dilhahına tevfikan idarei umuru memurelerine muvaffak ne de memuriyetinin hükmünü verecek lisan ve tavrı kullanmıya muktedir olmadıklarından gerek ahaliyi memleket ve gerek ecnebi memurların yanında nüfuzu itibarları kalmayıp şu şeyler ecnebilerin birtakım müdahalâtına ve ahaliyi izrara sebep vermektedir.»

Profesör, okuduğu tarihî vesikayı

memleketin mukadderatına sahip olacak et adamları bu sıralarda okuyor ve bugünleri ile yarına çok kuvvetli ve sağlam bir keetin istikbalini temsil edmektedirler..

yazıhanesinin üzerine bıraktı ve sözüne devam etti:

— Mektebin ilk mezunları, iki sene sonra devrin sadrazamı huzurunda imtihan olunca fevkalâde beğenilmişlerdir. Derme çatma talebe ile ve pek insicamlı olmıyan bir programla açılmış olan bu ilk Mülkiye bile memlekete büyük hizmetler etmiştir. İlk mezunlarının memuriyet hayatlarındaki hizmetleri ve dürüstlükleri nazarı dikkati celbedince, 1293 te mektebin ıslah edilerek âli bir müessese halinde kurulmasına karar verildiğini yine tarihi vesikalardan öğrenmiş bulunuyoruz. Mülkiye âli mektep haline ifrağ edilince, müdürlüğe ilk defa Nizami Paşa getirilmiştir. Altı ay sonra da kıymetli hocamız Abdürrahman Şeref, Nizami Paşayı istihlâf etmiş bulunuyor. Yukarda da söylediğim gibi, Abdülhamit idaresinin karanlık devirlerinde, mektebe hâkim olan iyi münevver, iyi insan, iyi devlet ve millet adamı olmak vasfını bozmak için uğraşanlar, bu vasfa hâkim olan ruh kuvveti ve mukavemeti karşısında daima muvaffakıyetsizliğe uğramışlardır.

İstibdat idaresi, Mektebi Mülkiyenin ders programını, kendisine sadık bendeler yetiştirmiyecek bir mahiyette görmüş ve buna karşı tedbir almıya kalkmıştır. Bu tarihlerde muallimler için de bir talimatname hazırlatılarak, muallimlerin bilhassa ders mevzuu haricinde söz söylemeleri menedilmiştir. Maarif Nezareti mabeyine verdiği teminatın bir yerinde talimatname haricine çıkan ve «şeairi sadakate muhalif hareket eden muallimlerin ibretüllissairin şiddetle tedip» edileceğini bildirmeyi de unutmamıştır. Aynı zamanda Mülkiyenin tedrisat programına dini dersler de ilâve olunmuş ve Meşrutiyet inkılâbından sonra mektebin gayesine uygun olmıyan bu dinî dersler programdan kaldırılmıştır.

Profesör Mehmet Emin, kelimelerin bütün hakkını vererek ilâve etti:

— Şu noktayı bir defa daha tekrarlamaktan ayrı bir zevk duyarım, dedi. Hiç bir zaman, Mülkiyenin ilk hocalarının ilim ve karakter havası yokedilememiştir ve bu ruh nesilden nesile devam etmiştir. Yalnız, Umumî Harp esnasında, yanlış bir düşünce neticesi olarak ve Darülfünuna tahsisat bulmak için Mülkiye mektebi lâğvedilmiştir. Fakat bu hal, Mülkiye mezunlarını istihdam eden nezaretler tarafından daima şikâyeti mucip olmuş ve Mülkiye kendini daima aratmıştır.

Profesör, bir müddet düşündü, sonra:

— Nihayet bu küçük fasıladan sonra da, idare adamı yetiştiren bir kaynağın kurumaması acısını şiddetle duyan Dahiliye Nezareti «Memurini idare mektebi» adile Mülkiyeyi ihya için mebusan meclisine bir kanun teklif etmiştir. Şurasını minnet ve şükranla tebariz ettirmeliyim ki, o sıralarda Dahiliye müsteşarı bulunan Büyük Millet Meclisi Reisi sayın Bay Abdülhalik Renda'nın himmetlerile Mülkiye ikinci defa olarak tesis edilmiştir. İkinci tesise ait kanun lâyihasını kendileri hazırlamışlar, Mebusan ve Âyanda müdafaa etmişler, hulâsa, müessesemizin ikinci banisi olmuşlardır.

Şurasını derhal ilâve edeyim ki, Mülkiye asıl inkişafını Cumhuriyete ve Cumhuriyet hükümetlerine borçludur. Seksen seneyi geçen bütün tarihinde kendisine mahsus bir binası olmıyan müesseseye, devlet merkezinde bütün maddî vasıtalarla mücehhez olan bu yurdu, Cumhuriyet temin etti. Müessesemizin

Yukardan aşağı sıra ile: Gazete ve mecmua odasında, talebe ders dinliyor, son sınıf diplomasi şubesi, üçüncü sınıf iktısat dersinde.

SBO Müdürü Prof. Erişirgil, Hocalarımız ve Öğrenciler, 1940

SİYASAL BİLGİLER OKULU'NUN SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİ ADIYLE ANKARA ÜNİVERSİTESİNE KATILMASI HAKKINDA KÂNUN

Kanun Numarası: **5627** Kabul târihi: **23/3/950**

Madde 1 — **Teşkilâtı 2777 ve 4916 sayılı Kanunlarla belirtilmiş olan Siyasal Bilgiler Okulu, (İdârî İlimler), (Dış Münâsebetler), (Mâliye), (İskân ve Şehircilik) adlarıyle başlıca dört Enstitüyü de ihtivâ etmek, kendi bünyesinde mecbûrî yabancı dil kur'larıyla kendine mahsus yatılı öğrenici yurdu bulunmak ve her yıl müsâbaka ile Devlet hesâbına en az 40 burslu öğrenici alınmak ve Mülkiye Mektebi adıyla kuruluşundan bu güne kadar devam eden te'sis gâyeleri mahfuz kalmak ve bu şartlar altında 4936 sayılı Kanun hükümlerine göre yönetilmek üzere SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİ adıyle Ankara Üniversitesine katılmıştır.**

Madde 2 — **Ankara Üniversitesi kuruluşu hakkındaki 6/7/1948 târihli ve 5239 sayılı Kanuna bağlı 1 ve 2 sayılı cedvellere Siyasal Bilgiler Fakültesi başlığı altında ilişik 1 ve 2 sayılı cedvellerde yazılı kadrolar eklenmiştir.**

Madde 3 — **10/6/1946 târih ve 4926 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cedvelin IV. Bölümündeki kadrolardan Siyasal Bilgiler Okulu başlığı altındaki kısımlar kaldırılmıştır.**

Madde 4 — **Mülkiye Mektebi ve Siyasal Bilgiler Okulu Me'zunları bu Kanun yürürlüğe girdikten sonra Siyasal Bilgiler Fakültesi me'zunlarına tanınacak haklardan faydalanacakları gibi, Siyasal Bilgiler Fakültesi me'zunları da Mülkiye Mektebi ve Siyasal Bilgiler Okulu me'zunlarına özel kanun ve tüzüklerle tanınan haklardan faydalanırlar.**

Geçici Madde 1 — **Bu Kanunun yayımı târihinde Siyasal Bilgiler Okulunda uygulanmakta olan esaslar dâhilinde Asistanlık, Doçentlik ve Profesörlük unvanlarını iktisâb etmiş olanların unvân, yetki ve hakları saklıdır.**

Geçici Madde 2 — **Bu Kanunun yayımından önce Siyasal Bilgiler Okulunda Doçentlik imtihanlarını başarı ile tamamlamış olanların hakları saklı tutulur.**

Geçici Madde 3 — **Bu Kanunun yürürlüğe girdiği târihde Geçici 1. Madde gereğince Siyasal Bilgiler Okulunda Profesör, Doçent ve Asistan olarak bulunanlarla me'mur ve hizmetlilerden aylıkları ve kadro unvanları değişmeyenlerin yeniden ta'yinlerine luzum olmayıp aylıkları ve ücretleri verilmeye devam olunur. Yabancı dil öğretmenleri ve 3656 ve 3688 sayılı Kanunlar gereğince ders okutmakta olanlar hakkında 4936 sayılı Üniversiteler Kanununun 34. ve 35. Maddeleri uygulanır. Ancak bunlar yeni bir ta'yine lüzum olmaksızın gelecek ders yılı başına kadar görevlerine devam ederler ve aylık ücretlerini alırlar.**

Geçici Madde 4 — **Bu Kanunla Ankara Üniversitesine katılan Siyasal Bilgiler Fakültesinin 13/6/1946 târihli ve 4936 sayılı Kanun gereğince seçeceği organlar bu Kanunun yayımını ta'kibeden 30 gün içinde seçilir. Senato Üyelerinin seçim süreleri Üniversiteler Kanununun seçim dönemi sonunda nihâyet bulur. Seçim yapılıncaya kadar bu Kanunun yayımından önce Müdîrlik vazifesini yapmakta olan Profesör, görevine devâm eder. Bu Profesör, Dekan seçilmediği ve öğretim görevinde bulunduğu takdirde 4936 sayılı Kanunun 7. Maddesinde sözü geçen önceki Dekan sıfatıyla Fakültenin Yönetim Kuruluna girer.**

Geçici Madde 5 — **1951 Bütçe yılı başına kadar Siyasal Bilgiler Okulu'nun bu Kanunun yayımı târihindeki aylıklı ve ücretli kadroları ile ek görev kadrolarının tatbikine ve ihtiyaçlarının 1950 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işâretli cedvelin Millî Eğitim Bakanlığı kısmındaki ödeneklerle karşılanmasına devam oulnur. Bu kadrolarda vazife gören me'mur ve hizmetliler bu Kanuna bağlı (1) işâretli cedvelde gösterilen kadrolar yürürlüğe girinceye kadar Üniversiteler Kanununun kabul ettiği hizmetleri yapmakla vazifelendirilebilirler.**

Bunlar hakkında adı geçen Kanunun 32. Maddesi hükümleri 1/Mart/1951 târihine kadar uygulanmaz.

Geçici Madde 6 — **Asıl görevleri Siyasal Bilgiler Okulu'nda olan Yabancı Dil Öğretmenleri Siyasal Bilgiler Fakültesi Okutmanlığına ta'yin edildikleri takdirde alınacakları kadroya mükteseb haklarıyla ta'yin olunurlar.**

Geçici Madde 7 — **Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne âid kuruluş kadroları hakkındaki Kanun Tasarısı en geç Kasım 1950 başına kadar hazırlanarak T.B.M.M. ne sunulur.**

Madde 5 — **Bu Kanunun 1., 4. Maddeleriyle Geçici 1., 2., 3., 4., 5., 6., ve 7. Maddeleri yayımı târihinde, diğer hükümleri 1/3/1951 târihinde yürürlüğe girer.**

Madde 6 — **Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

Ankara Üniversitesi

SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİ

LİSANS DİPLOMASI

Adı ve soyadı:	Sınıfı:	
Babasının adı:	Fakülte numarası:	
Doğum yeri ve yılı:	Bitirdiği tarih:	
Çıktığı lise:	Derecesi:	
Fakülteye girdiği tarih:	Diploma numarası:	

Yukarda kim olduğu yazılı öğrenci Siyasal Bilgiler Fakültesinde dört yıl içinde okunan derslerden imtihan vererek bu Diplomayı almağa ve Türkiye Cumhuriyeti kanunlarının Siyasal Bilgiler Fakültesi Diplomalı sahiplerine verdiği yetkilerden faydalanmağa hak kazanmıştır.

Ankara Üniversitesi Rektörü

Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı

Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin 1959 yılında yayınladığı 'Yüzüncü Yıl' anı kitapçığı

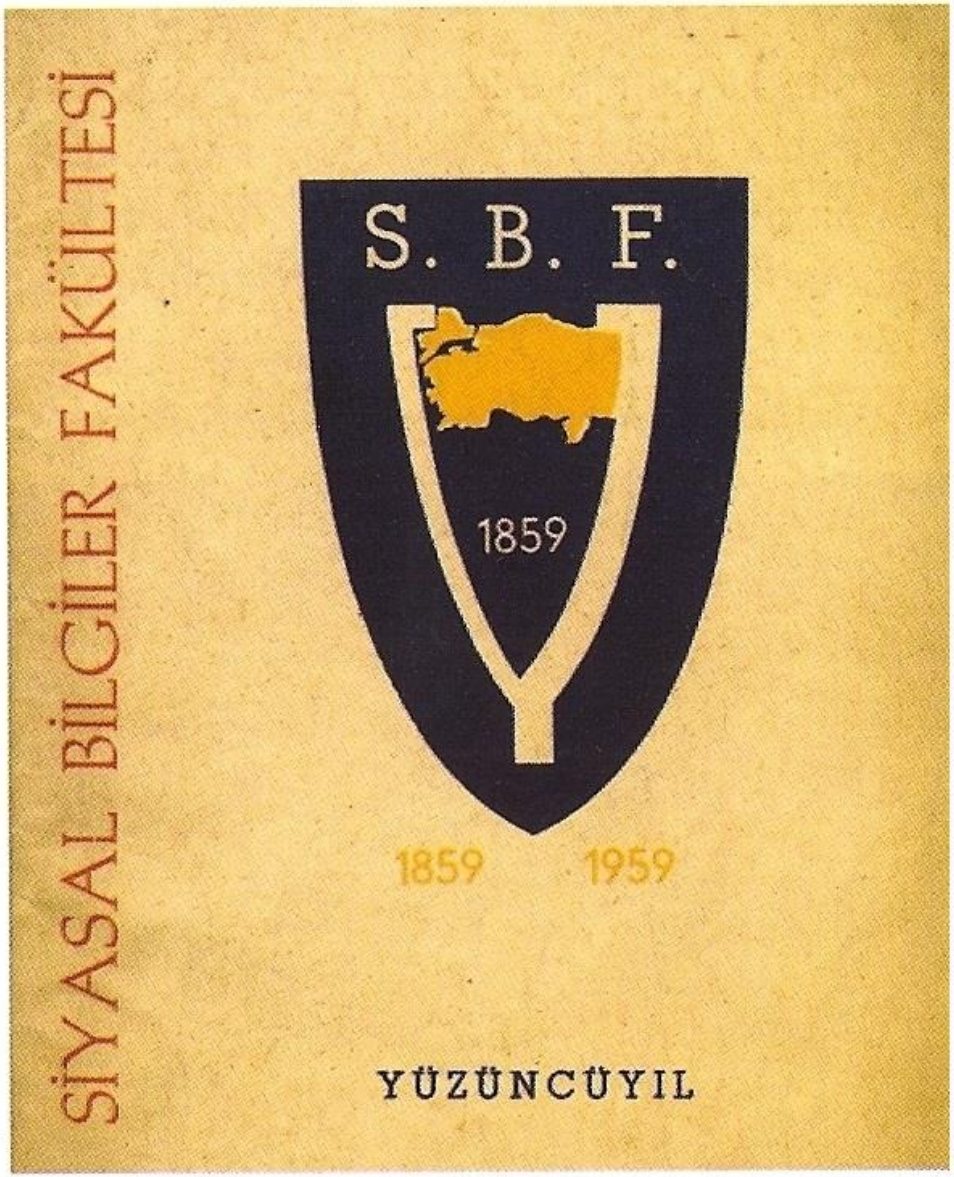

SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİ ★ MEKTEB-İ MÜLKİYE ★ SİYASAL BİLGİLER OKULU ★
S.B.F.
1859
M M
1859
S.B.O.
1859

Mektep Koridorlarında 1789, 1917 ve 1923

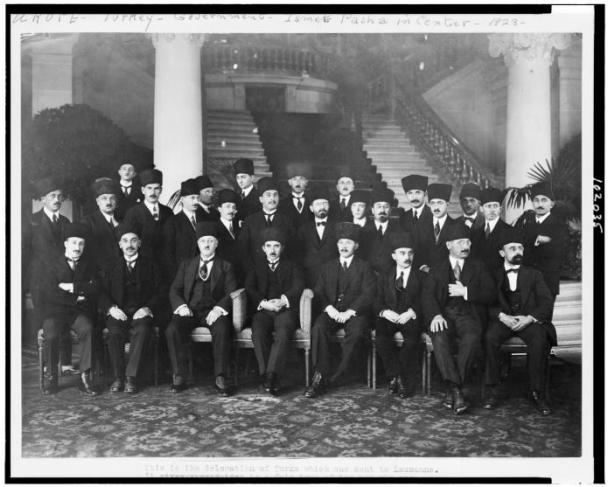

Mülkiye'de "İnek Bayramı"(*)

Dr. M. Şehmus GÜZEL

"İnek Bayramı" (İB) ya da "Mülkiye Kültür, Sanat, Güldürü ve Spor Şenliği" geçtiğimiz Mayıs ayında SBF ve BYYO'da kutlandı. 10-16 Mayıs 1982 tarihleri arasında gerçekleştirilen Şenlik geniş bir kesimin katılımını sağlaması yanında basından da büyük bir ilgi gördü.

İlk duyulduğunda istihza ile ve hatta gülümseme ile karşılanan İB nedir? Niçin kutlanmıştır. Nasıl bir uğraşlar demetinden oluşmaktadır? Bu yazımızda bu sorulara yanıt vermeye çalışacağız.

Bilindiği gibi, Mülkiye, 1859'da İstanbul'da kurulmuş, 1936'da Ankara'ya taşınarak adı Mustafa Kemal Atatürk'ün isteği doğrultusunda Siyasal Bilgiler Okulu'na çevrilmiş ve 1950 yılında ise SBF olarak Ankara Üniversitesi'ne katılmıştır. Yakın zamana dek kendine ait öğrenci yurdu ve bir yatılı okul havası içinde olan SBF (ve 1965'ten itibaren BYYO) öğrencileri arasında bu yakınlığın yarattığı kaynaşma yalnız Okul içinde değil ders saatleri sonrasında da devam etmekteydi. Mülkiye'nin kuruluş amacı anımsanırsa, yatılı okul olma özelliğinin güçlü bir temeli olduğu da ortaya çıkacaktır.

MÜLKİYEDE İNEK BAYRAMI: RİTÜEL NİTELİKLERİ VE MÜLKİYELİ KİMLİĞİNİN OLUŞUMUNDAKİ ROLÜ

The Cow Feast in Mülkiye: Its Characteristics of Ritual and Role in Mülkiyeli Identity Formation

Pınar KARATAŞ*

ÖZ

Bu çalışmaya Mülkiyelilerin yaklaşık yetmiş yıldır kutladığı İnek Bayramı konu edilmiştir. Geleneğin gücünün ve onları var eden özelliklerinin bilincinde olan eğitim kurumlarından biri olan Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, bir diğer adıyla "Mekteb-i Mülkiye", geleneklerine bağlılığı ve renkli yapısı ile kendine özgü bir duruş sergilemektedir. Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencileri, mezunları ve öğretim elemanlarının taşıdığı kimlik olan "Mülkiyeli" kimliğinin oluşumunda İnek Bayramının önemli bir rolünün olduğu görülmektedir. Bayram eğitimlerine devam eden fakülte öğrencilerinin yanı sıra, Mülkiyeden kırk yıl önce mezun olanlar başta olmak üzere, diğer mezun Mülkiyelilerin ve öğretim elemanlarının katılımıyla gerçekleşmektedir. Açılış konuşmaları, dua, inek yürüyüşü ve ferman ve çamurluk gibi bölümlerden oluşmaktadır. İnek Bayramı sembolik bir dile ve kendine özgü bir imge dünyasına sahiptir. Mülkiyeliler için sıradan bir öğrenci şenliği olmanın ötesinde, bir eleştiri/özeleştiri bayramı olarak kabul edilmektedir. Bu makalede Siyasal Bilgiler Fakültesinin geçmişi, İnek Bayramının ritüel özellikleri, yapısı, bölümleri ve işlevleri, bayramda mizahın kullanımı ele alınarak bunların "Mülkiyeli" kimliğinin oluşumundaki etkisi incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Ritüel, Kimlik, İnek Bayramı, Mülkiye, Mülkiyelilik

ABSTRACT

In this paper The Cow Feast, which the group of Mülkiyeli celebrates approximately 70 years, is discussed. Ankara University Faculty of Political Sciences, other name Mekteb-i Mülkiye, which is one of the educational institutions notices strength of tradition, exhibits a unique position with adherence to tradition and multi-hued structure. It is seen that in the formation of Mülkiyeli identity, which students, graduates and academic staff of Ankara University Faculty of Political Sciences carries, The Cow Feast has an important role. The Cow Feast is celebrated with the participation of students to continue their education, at first graduates to finish the university forty years ago and the other graduates and academic staff. The Feast consists of some parts like opening speeches, the pray, the cow walking, the decree, the fender and the others.The Cow Feast has a symbolic language and a distinctive image world. For the Mülkiyelies, the feast is beyond being an ordinary student festival, considered as a criticism festival. This article discusses history of Faculty of Political Sciences; ritual characteristics, structure, parts and functions of The Cow Feast, using the use of humor in the feast and its influence on the Mülkiyeli identity formation.

Key Words

Ritual, Identity, Cow Feast, Mülkiye, Mülkiyelilik

İnek Merakımız….

Amsterdam Schiphol Havaalanı, 2015 Ekim

COW MUSEUM

1953 Yılı İnek Bayramı - Ön sırada trampet çalan sevgili Mümtaz Soysal Hocamız

Ve Mektepte …..

1859

DICTATORSHIP OF THE
PROLETARYA

AKP İNEK
BAYRAMI'NA
BİLE
TAHAMMÜL
EDEMEDİ!

Ankara Üniversitesi, ‘İnek Bayramı’na idari soruşturma başlattı - 2011

İDARİ ŞUBE
HEGEMON
BAKKAL
TAHSİLDAR
PROLETARYA

SİYASAL
KÜLTESİ
BAKKAL
AMA
PARA

2015 İnek Bayramı

2015 İnek Bayramı. Amele Tüllabı Ferman Okuyor. Biz de dinliyoruz..

İNEK BAYRAMI
KUTLU OLSUN..!

1960 Baharında Mülkiye
ya da
Menderes de Mülkiye'ye Takmıştı…

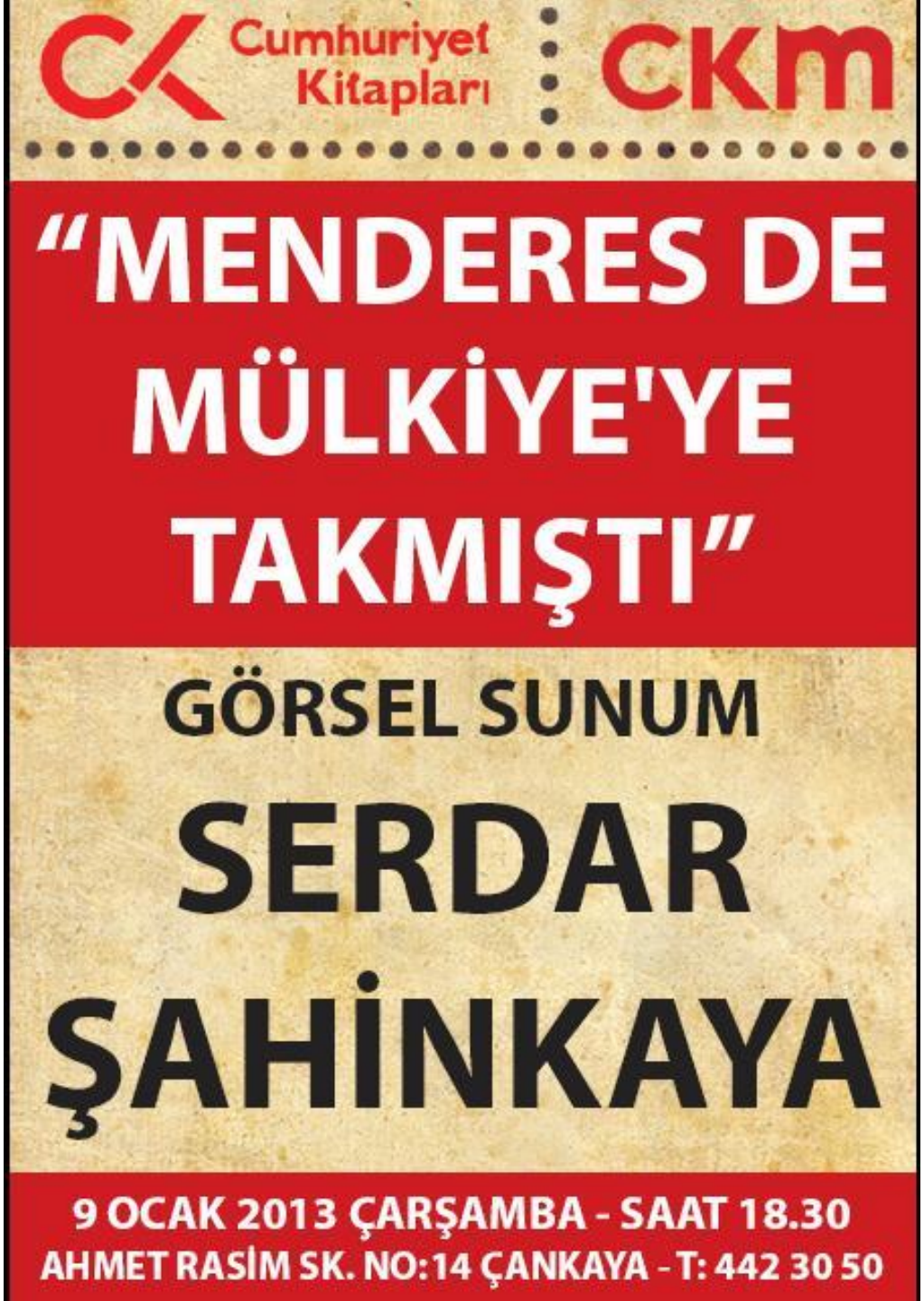
Cumhuriyet Kitapları
CKM
"MENDERES DE MÜLKİYE'YE TAKMIŞTI"
GÖRSEL SUNUM
SERDAR ŞAHİNKAYA
9 OCAK 2013 ÇARŞAMBA - SAAT 18.30
AHMET RASİM SK. NO:14 ÇANKAYA - T: 442 30 50

"Menderes de Mülkiye'ye takmıştı"

29 Nisan 1960'da Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde neler oldu ?

32 Kısım Tekmili Birden, Görsel Sunum

Serdar Şahinkaya

• 1946 yılında üniversitelere özerklik tanıyan kanun, nasıl delindi? • Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu, *"Nabza göre şerbet veren münevverlerden olmayınız"* sözünü ne zaman söyledi? • Mülkiye'de 1956'da 4 Aralık törenleri yapıldı mı? • Dekan Feyzioğlu, bakanlık emrine nasıl ve niçin alındı? • Ankara Üniversitesi Senatosu'nun kararı ne idi? • Mülkiye'den hangi hocalar, nasıl istifa ettiler? • Mülkiye öğrencileri ne yaptı? • Dönemin matbuatında kimler neler yazdı? • Siyasal Bilgiler Fakültesi, okula dönüştürülmek istendi mi? • Kanun Tasarısı hazırlandı mı? • Fakülte, hangi ile gönderilecekti? • 28 Nisan 1960'da İstanbul, 29 Nisan 1960'da Ankara Üniversitesinde neler oldu? • *"Hukuktan 20, Siyasaldan 100 kadar piç almadan gitmem"* diyen kim ? • 29 Nisan 1960'da Cebeci çayırında neler yaşandı? • 19 Mayıs 1960 gecesi kim, kime gece yarısı telefon etti? • Telefonda neler konuşuldu? • 555 K ne idi? • Mülkiye kapatıldı mı? • Hangi öğrenci kapatılan fakültesi için arkadaşları adına Dekana mektup yazdı? • SBF Dekanı Prof. Fehmi Yavuz, öğrenci mektubunu yanıtladı mı? • Siyasal Bilgiler Fakültesi Profesörler Kurulu, 17 Eylül 1960'da Prof. Fehmi Yavuz'a hangi kararı bildirdi?

30 Nisan 2014, Çarşamba Saat: 18.30

MÜLKİYELİLER BİRLİĞİ

Konur Sokak No:1 Kızılay - Ankara

ÇARŞAMBA SÖYLEŞİLERİ

"Menderes de Mülkiye'ye takmıştı"

29 Nisan 1960'da Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde neler oldu?

32 Kısım Tekmili Birden, 3. Görsel Sunum

Serdar Şahinkaya

• 1946 yılında üniversitelere özerklik tanıyan kanun, nasıl delindi? • Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu, *"Nabza göre şerbet veren münevverlerden olmayınız"* sözünü ne zaman söyledi? • Mülkiye'de 1956'da 4 Aralık törenleri yapıldı mı? • Dekan Feyzioğlu, bakanlık emrine nasıl ve niçin alındı? • Ankara Üniversitesi Senatosu'nun kararı ne idi? • Mülkiye'den hangi hocalar, nasıl istifa ettiler? • Mülkiye öğrencileri ne yaptı? • Dönemin matbuatında kimler neler yazdı? • Siyasal Bilgiler Fakültesi, okula dönüştürülmek istendi mi? • Kanun Tasarısı hazırlandı mı? • Fakülte, hangi ile gönderilecekti? • 28 Nisan 1960'da İstanbul, 29 Nisan 1960'da Ankara Üniversitesinde neler oldu? • *"Hukuktan 20, Siyasaldan 100 kadar piç almadan gitmem"* diyen kim? • 29 Nisan 1960'da Cebeci çayırında neler yaşandı? • 19 Mayıs 1960 gecesi kim, kime gece yarısı telefon etti? • Telefonda neler konuşuldu? • 555 K ne idi? • Mülkiye kapatıldı mı? • Hangi öğrenci kapatılan fakültesi için arkadaşları adına Dekana mektup yazdı? • SBF Dekanı Prof. Fehmi Yavuz, öğrenci mektubunu yanıtladı mı? • Siyasal Bilgiler Fakültesi Profesörler Kurulu, 17 Eylül 1960'da Prof. Fehmi Yavuz'a hangi kararı bildirdi?

27 Nisan 2016
Çarşamba
Saat: 18.30

MÜLKİYELİLER BİRLİĞİ

Konur Sok. No:1 Kızılay- ANKARA

Menderes de Mülkiye'ye Takmıştı

Serdar Şahinkaya

CEVAP ARAYAN SORULAR...

1946 yılında üniversitelere özerklik tanıyan kanun nasıl delindi? Siyasal Fakülteler Dekanı Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu "Nabza göre şerbet veren münevverlerden olmayınız." sözünü ne zaman söyledi? Mülkiye'de 1956 yılında 4 Aralık törenleri yapıldı mı? Dekan Feyzioğlu bakanlık emrine nasıl ve niçin alındı?

Ankara Üniversitesi Senatosu'nun kararı ne idi? Mülkiye'den hangi hocalar, nasıl istifa ettiler? Mülkiye öğrencileri ne yaptı? Dönemin matbuatında kimler, neler yazdı? Siyasal Bilgiler Fakültesi, okula dönüştürülmek istendi mi? Kanun tasarısı hazırlandı mı? Fakülte hangi ile gönderilecekti? 28 Nisan İstanbul, 29 Nisan 1960'ta Ankara Üniversitesi'nde neler oldu? "Hukuktan 20, Siyasal'dan 100 kadar piç almadan gitmem." diyen kim?

29 Nisan 1960'ta Cebeci Çayırı'nda neler yaşandı? 19 Mayıs 1960 gecesi kim, kime gece yarısı telefon etti? Telefonda neler konuşuldu? 555 K ne idi? Mülkiye kapatıldı mı? Hangi öğrenci kapatılan fakültesi ile ilgili arkadaşları adına dekana mektup yazdı? SBF Dekanı Prof. Fehmi Yavuz, öğrenci mektubunu yanıtladı mı? Siyasal Bilgiler Fakültesi Profesörler Kurulu, 17 Eylül 1960'ta Prof. Fehmi Yavuz'a hangi kararını bildirdi?

18 Nisan 2022 | **14.00** | **ŞEREF SALONU**

@mulkiyegenclikkulubu

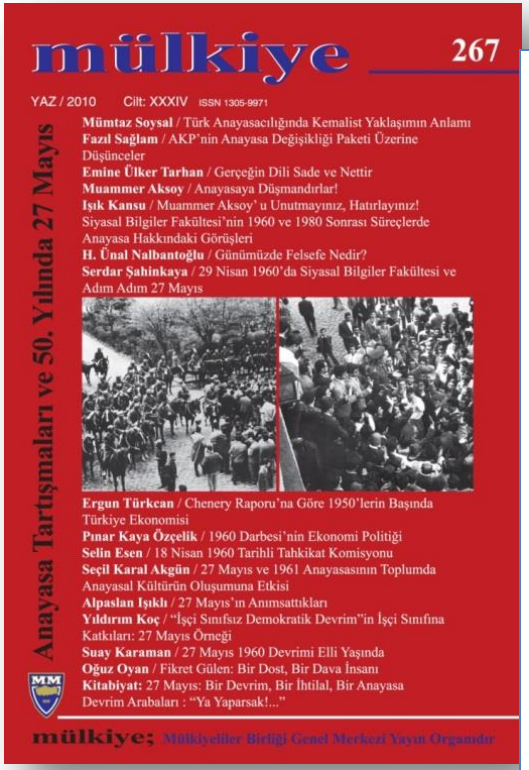
mülkiye 267
YAZ / 2010 Cilt: XXXIV ISSN 1305-9971
Anayasa Tartışmaları ve 50. Yılında 27 Mayıs
Mümtaz Soysal / Türk Anayasacılığında Kemalist Yaklaşımın Anlamı
Fazıl Sağlam / AKP'nin Anayasa Değişikliği Paketi Üzerine Düşünceler
Emine Ülker Tarhan / Gerçeğin Dili Sade ve Nettir
Muammer Aksoy / Anayasaya Düşmandırlar!
Işık Kansu / Muammer Aksoy' u Unutmayınız, Hatırlayınız!
Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin 1960 ve 1980 Sonrası Süreçlerde Anayasa Hakkındaki Görüşleri
H. Ünal Nalbantoğlu / Günümüzde Felsefe Nedir?
Serdar Şahinkaya / 29 Nisan 1960'da Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Adım Adım 27 Mayıs
Ergun Türkcan / Chenery Raporu'na Göre 1950'lerin Başında Türkiye Ekonomisi
Pınar Kaya Özçelik / 1960 Darbesi'nin Ekonomi Politiği
Selin Esen / 18 Nisan 1960 Tarihli Tahkikat Komisyonu
Seçil Karal Akgün / 27 Mayıs ve 1961 Anayasasının Toplumda Anayasal Kültürün Oluşumuna Etkisi
Alpaslan Işıklı / 27 Mayıs'ın Anımsattıkları
Yıldırım Koç / "İşçi Sınıfsız Demokratik Devrim"in İşçi Sınıfına Katkıları: 27 Mayıs Örneği
Suay Karaman / 27 Mayıs 1960 Devrimi Elli Yaşında
Oğuz Oyan / Fikret Gülen: Bir Dost, Bir Dava İnsanı
Kitabiyat: 27 Mayıs: Bir Devrim, Bir İhtilal, Bir Anayasa Devrim Arabaları : "Ya Yaparsak!..."
mülkiye; Mülkiyeliler Birliği Genel Merkezi Yayın Organıdır

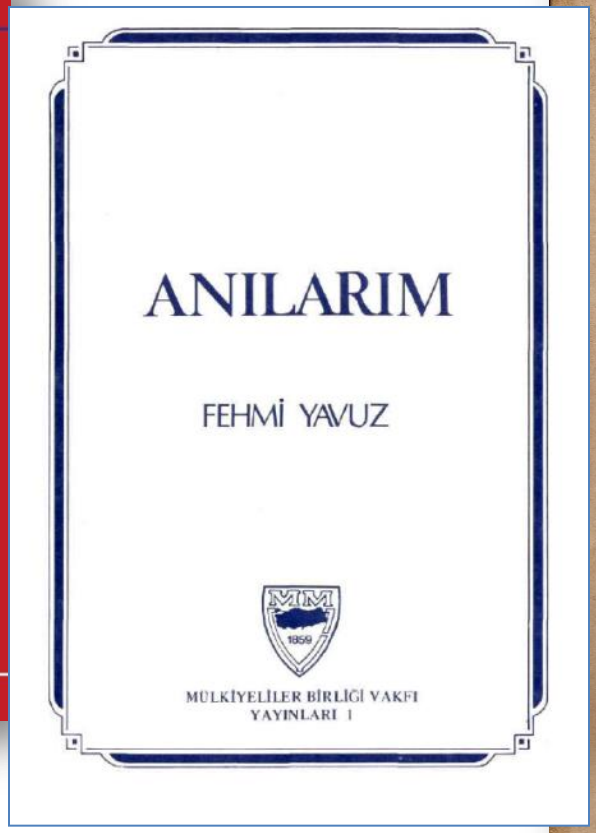
ANILARIM
FEHMİ YAVUZ
MÜLKİYELİLER BİRLİĞİ VAKFI
YAYINLARI 1

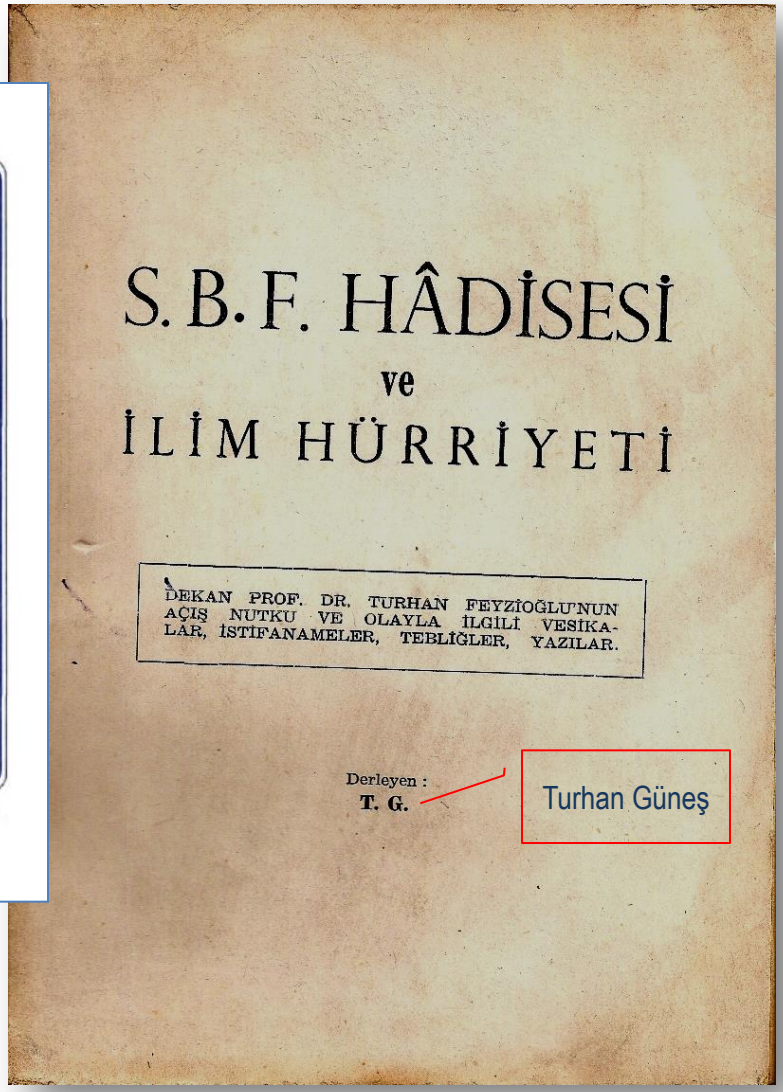
S. B. F. HÂDİSESİ
ve
İLİM HÜRRİYETİ
DEKAN PROF. DR. TURHAN FEYZİOĞLU'NUN AÇIŞ NUTKU VE OLAYLA İLGİLİ VESİKALAR, İSTİFANAMELER, TEBLİĞLER, YAZILAR.
Derleyen :
T. G.
Turhan Güneş

27 MAYIS
BİR İHTİLAL
BİR DEVRİM
BİR ANAYASA
SEÇİL KARAL AKGÜN

Unutulmaması gereken önemli bir ayrıntı

1940'lı yılların bir bölümü Cumhuriyetimizin ***bazı açılardan*** **karanlık yıllar** olarak görülebilir.

Örneğin **4 Aralık 1945**'deki **Tan Matbaası**'nın basılmasıyla başlatılabilecek bu dönemde 1946 sonunda sosyalist ve sol çizgide olan bütün parti ve organizasyonlar ve de dergiler kapatılmıştır.

Devamında üniversite de, sürdürülen **anti – komünist** **kampanya**'dan nasibini almıştır.

Ankara Üniversitesi DTCF'nin sosyalist hocalarından **Pertev Naili Boratav, Behice Boran** ve **Niyazi Berkes** önce Bakanlık emriyle açığa alınsalar da Danıştay kararıyla görevlerine iade edilmişlerdir.

Fakat, **1948 yılında bu üç bilim insanı üniversiteden uzaklaştırılır.**

Durum trajikomiktir aslında.

1933 yılında Hitler zulmünden kaçan bilim adamlarına kucak açan Türkiye, bu defa çok değerli bilim insanlarını üniversiteden kadrolarıyla birlikte uzaklaştırmaktadır.

https://haber.sol.org.tr/turkiye/74-yilinda-tan-baskini-neler-olmustu-275503

Kimi hatırlatmalar, hatırlamalar….

1946 yılı aynı zamanda Ankara Üniversitesini de kuruluş yılı.
1946, 1933 Üniversite Reformundan sonra **akademia** açısından ikinci büyük yenilik yılı..

1946 yılına gelindiğinde, üniversiteye özerkliğinin tanınması gerektiği konusunda, görüş birliği oluşmuştu. M.E.B,. Ord. Prof. Dr. **Sıddık Sami Onar** başkanlığında bir komisyon kurar. Komisyonun hazırladığı tasarının adı: ***Üniversitelerin, Fakültelerin ve Bunlara Bağlı Diğer Kurumlarının Özerklikleri Üzerine Kanun Tasarısı***dır.
Tasarı, Talim Terbiye Kurulunda küçük tadilatlara uğrar, adı kısaltılır ve *13 Haziran 1946 t*arihinde **Üniversiteler Kanunu** başlığıyla yasalaşır.

Kanun Md.1: **Üniversiteleri** *fakültelerden, enstitü, okul ve bilimsel kurumlardan oluşmuş, özerkliği ve tüzel kişiliği olan, yüksek bilim, araştırma ve öğretim birlikleridir* şeklinde tanımlar.. Aynı madde, *fakültelerin de özerkliğe ve tüzel kişiliğe sahip olduğunu belirtmekte*dir. **Halen yürürlükte olan YÖK Yasasının fakültelere tüzel kişilik tanımadığı anımsanırsa, konunun önemi kendiliğinden ortaya çıkar.**

Demokrat Parti (DP) ile birlikte, 1950 – 1960 döneminde yeni üniversite kurulması *tıpkı bugün gibi* hızlanmıştır. **Ancak bu dönemde kurulan üniversiteler, 1946 Üniversite Kanununa tabii olmadan kurulmaktadır. Kurulan üniversitelerin yöneticileri Milli Eğitim Bakanınca atanmıştır.**

Bu durum, DP'nin özerk üniversitelerden duyduğu rahatsızlığın bir sonucudur. Kendi denetimlerinde alternatif kurumlar yaratmanın birer örneğidir. Tıpkı bugün gibi.

Ve **1954 yılında, Milli Eğitim Bakanına, Senatonun teklifi üzerine, öğretim üyelerini bakanlık emrine alma yetkisini veren *6435* sayılı *Teşkilat Emrine Alma Kanunu* çıkartılır. Süreç içerisinde üniversite özerkliğine son verilecektir.**

Sıddık Sami Onar Hocadan:

"Bakanlar ve politikacılar ceplerindeki iki satırlık kanundan, ellerindeki kendi anladıkları manada siyasi kuvvetten söz ederek, üniversite ve ilim özgürlüğünü , akademik kariyer mensuplarının fikri hürriyetlerini tehdit ediyorlardı; hatta profesörleri Bakanlık emrine alınacak kanun değişiklikleri yapılarak bu teminat fiilen ihlal edildi ve profesörler derslerinden, ilmi nutuk ve beyanlarından dolayı keyfi ve takdiri olarak Bakanlık emrine alınmaya başlandı. Üniversiteler ve öğretim üyelerine karşı yöneltilen bu tecavüz, 27 Mayıs 1960 İhtilaline kadar devam etti."

18 Ocak 1956'da bahse konu kanunda değişiklik görüşmeleri TBMM'nde sürerken, Ankara Üniversite Senatosu **oy birliğiyle** bir bildiri yayınlar. *Bildiriyi kalem alan Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı* ***Prof . Dr. Turhan Feyzioğlu***'dur. Bildiri'de; **"Üniversite özerkliğinin yeniden tesis edilmesinin ilmin ve memleketin gelişmesi için zarurî olduğunun"** altı çiziliyordu.

İki gün sonra …

20 Ocak 1956'da, **İstanbul Üniversitesi Senatosu** da **aynı görüşe oy birliğiyle katıldığını ilan etti**.

Bir tam gün sonra…

21 .Ocak 1956'da DP sözcüsü **Zafer Gazetesi,** *pek sert ve şiddetli bir dil ile* **"Üniversite Senatolarını muhalefet partilerinin organı olmakla ve 'siyasi bir huruç hareketi' yapmakla"** suçlar.

Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu

Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı

(22 Mayıs 1956 – 3 Aralık 1956)

3 Kasım 1956 Günü Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin 1956 – 1957 Ders Yılı Açılış Töreninde Dekan Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu'nun Açış Konuşmasından..

<< Sayın Rektör, meslekdaşlarım, arkadaşlarım,
Yeni bir ders yılının eşiğini aştığımız şu anda, hepinizi sevgi ve saygı ile selamlarım
(...)
Fakültemize kaydedilmek üzere başvuran lise mezunlarının sayısı son yıllarda hızla artmaktadır. ***Bu yıl müracaat eden 1233 aday arasından, beşer kudreti nispetinde âdil, tarafsız ve ciddi bir müsabaka imtihanı neticesinde, 175 yeni arkadaşı aramıza almış bulunuyoruz.*** *Bu güzide gençlere Mülkiye ailesi adına, kalbimin derinliğinden «**hoş geldiniz**» demekle bahtiyarım.*
(...)

(…)

Bu vesile ile, ***Profesörlüğe yükseltilmesi bir yıl önce Fakültemiz Profesörler Kurulunca kararlaştırılıp Ankara Üniversitesi Senatosunca da oy birliği tasvip edilen arkadaşımız Aydın Yalçın'ın durumuna kısaca temas etmeği vazife*** *sayarım. Üniversitemiz yetkili kurullarından bu kadar zaman önce çıkmış olan bir kararın tekemmülündeki gecikme hepimiz üzmektedir. Yalnız dünyanın bir çok iyi Üniversitelerinde kendisine ders tevdi edilecek olan değerli bir* ***meslekdaşımızın şahsî durumunu değil, fakat bilhassa Üniversitenin haklarını ve muhtariyetini ilgilendirmesi bakımından Doç. Aydın Yalçın'ın Profesörlüğe terfi kararnamesinin bir an önce tekemmülünü beklemek hakkımızdır.***

(…)

(…)

*Bütün tarihimiz, bize "**bilginin ve hakikatin peşinde koşunuz**" diye haykırmaktadır.*

*Bu hususta, hoca ve talebe, yaşlı ve genç tefriki yoktur. **İngiliz Üniversitelerinde, genel olarak, hoca ve talebe için tek bir tâbir kullanılır: Üniversitenin üyesi**. Yalnız, '**kıdemli üyeler**' vardır ve '**genç üyeler**' vardır.*

Bir imtihan masasının, iki tarafında oturmak, bizlere aynı ailenin mensubu olduğumuzu unutturmamalı; iki ayrı kutup olduğumuz hissini asla vermemelidir.

Aslında, sizler ve bizler, hepimiz tek bir vazife yolunun yolcularıyız. Bu yol, durmadan çalışma, öğrenme, bildiği ve memleketin hayrına olduğuna inandığı şeyleri, menfaat hesabı yapmadan, açıkça söyleme yoludur.

Bir şairimiz, ***"bizim millet söylemez, söylenir"*** *demiş. Bu acı itham, açık ve tok sözlü olan Türk milleti için asla doğru değildir; sadece* ***menfaat hesabı yapan yarı münevverler*** *için doğru olabilir.* ***Türk milleti "söylenen" değil "söyleyen" münevverlere muhtaçtır ve emin olunuz ki böyle münevverlere de lâyıktır.***

İstersek Türk Vergi Kanunlarını, Para Banka notların, haczi caiz olmayan malların veya iptidaî itirazların tam listesini ezbere bilmeyelim; fakat ***ASLA NABZA GÖRE ŞERBET SUNAN; KÖTÜYE, ZARARLIYA FETVA VEREN BİRER SÖZDE MÜNEVVER HALİNE GELMEYELİM***>>

(…)

Feyzioğlu'nun konuşmasının etkileri kısa sürede görülür. Bakanlık emrine alınacağı söylentileri yayılır.

Konuşmanın üzerinden kısa bir süre geçtikten sonra, yine **Zafer Gazetesi**nde aynı üniversitenin **DTCF'**nden *bir Doçent*, Feyzioğlu Hocayı ağır bir dille eleştiren bir makale yayınlar. Bu makaleye yine Dekan Feyzoğlu'nun kaleminden çıkan dört sayfalık bir yanıt verilir.

Bakanlık emrine alınma söylentilerinin artması SBF'nin Medeni Hukuk Kürsüsünden **Doç. Dr. Muammer Aksoy** Hocamızı alevlendirir adeta. *Aksoy Hoca*, düşünce ve akademik özgürlüğü savunmak üzere sesini yükseltir. Verdiği demeçler, *Son Havadis* ve *Dünya Gazeteleri*nde yayınlanır.

21 Kasım 1956'da **SBF Öğrenci Derneği**, **Zafer Gazetesi**nde çıkan yazıya sert ve uzunca bir yanıt yazar. ***Yazının son kısmı…***

"Hani bir mektep vardır" tabiriyle küçümsemeğe çalıştığınız bu şerefli müessese birçok başbakan ve bakanlar, sayısız devlet adamları, feragatkâr idareci, maliyeci ve diplomatlar yetiştirmiştir.

Hikmet-i vücudunu anlıyamadığınız bu tarihî müessese hakkında bilginizin kısırlığını bir münevver olarak affedemeyiz.

Aydının tarifinde sadece bilgi hamallığı değil, memleket meselelerine yönelmek de vardır.

Yazınızda yer yer üstü kapalı tehditler var; "iktidara düşen vazife" "içinde çalıştıkları müessesenin yaşayıp yaşamaması", "meselenin şakaya tahammülü olmaması" ifadeleriyle anlatmaya çalıştığınız bir tehdit havası seziliyor.

Bu fakülte saltanat devrini, Meşrutiyet yıllarını ve nihayet mes'ut Cumhuriyet idaresini gördü. Kapanmadı.

Bu fakülte Abdülmecit'i, Abdülaziz'i, V. Murad'ı, Abdülhamit'i idrak etti. Zulmetler içinde bunalan bir vatanda batının aydın havasını teneffüs etti. Kapanmadı.

Bir selâmlık resminde ilk defa olarak Padişaha "Padişahım çok yaşa" diye arzı ubudiyet etmedi. Yine kapanmadı.

Şimdi siz, ..., Hürriyet prensiplerini savunmasını bahane ittihaz edip bir takım sebeplerle ona yumruk sıkıyor ve Fakülteyi kapamakla tehdit ediyorsunuz.

Bu gibi tehditler size hiç bir şey kazandırmaz, fakat vatan ve millete çok şey kaybettirir."

Ve nihayet beklenen olur.

Kendisi de üniversite hocası olan Milli Eğitim Bakanı **Prof. Ahmet Özel,** Ankara Üniversite Rektörlüğüne yazıyı gönderir.

Maarif Vekilinin Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne gönderdiği yazının sureti şudur:

T. C.
MAARİF MÜDÜRLÜĞÜ
Husûsî Kalem Müdürlüğü
Sayı: 1425

26.11.1956

Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne

Siyasal Bilgiler Fakültesi Profesörlerinden Turhan Feyzioğlu'nun matbuata intikal ve bir siyasî polemiğe vesile teşkil eden **Fakülte açılışındaki konuşması** ve bilâhare **buna bağlı beyanları** dolayısiyle 6435 sayılı kanunun 2 nci maddesi muvacehesinde Senato mütalâasının **en çok bir hafta zarfında** Vekâletime bildirilmesini saygılarımla rica ederim.

Maarif Vekili
Prof. Ahmet Özel

Ve……
İki gün sonra 28 Kasım 1956 tarihinde
Ankara Üniversitesi Senatosu
Kararını açıklar

SENATO KARARI

Toplantı sayısı : 280
Karar sayısı : 1328
Karar Tarihi : 28.XI.1956

1328 - Sayın Maarif Vekilinin 26.XI.1956 tarihli yazısında "Prof. Turhan Feyzioğlu'nun, matbuata intikal ve bir siyasî polemiğe vesile teşkil eden Fakülte açılışındaki konuşması ve bilâhare buna bağlı beyanları dolayısiyle 6435 sayılı kanunun 2 nci maddesi muvacehesinde Senato mütalâasının bildirilmesi" istenilmektedir.

Ankara Üniversitesi Senatosu, bahis konusu konuşmanın tele alınan metnini, bu konuşma münasebetiyle gazetelerde intişar eden yazıları ve Profesör Feyzioğlu tarafından verilen cevabı inceliyerek:

1 — Prof. Feyzioğlu'nun Prof. Zeki Mesut Alsan'ın emekliye ayrılması vesilesiyle Fakültenin yıllık tedris hayatı ile ilgili konuşmasında, bir Doçentin Profesörlüğe yükseltilmesi muamelesinin gecikmiş olması dolayısiyle Üniversite Senatosunun görüşüne uymıyan bir beyanda bulunduğu tesbit edilmiş ise de, (2)

2 — Gazetede intişar eden cevabî yazısının kanunî bir cevap hakkının istimali mahiyetinde mütalâa edilmesine,

Bu itibarla Prof. Feyzioğlu hakkındaki 6435 sayılı kanunun 2 nci maddesinin tatbikine mahal bulunmadığının Senato mütalâası olarak arzına oybirliğiyle karar verildi.

Ve……

Milli Eğitim Bakanının
Ankara Üniversitesine Gönderdiği Cevabi Yazı…..
“1 Aralık 1956”
(Mülkiye’nin 97. Kuruluş Yıldönümüne sadece üç gün vardır)

Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne,

ÖZET: S.B.F. si Dekanı ve Profesör Turhan Feyzioğlu hk.

30.XI.1956 tarihli ve 31-656/3335 sayılı yazınız cevabıdır:

Üniversiteniz Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı ve İdare Hukuku Profesörü Turhan Feyzioğlu 5.7.1954 tarihli ve 6435 sayılı kanun uyarınca Vekâlet emrine alınmıştır.

Keyfiyetin tebliğini, vazifesinden ayrılma tarihinin bildirilmesini saygı ile rica ederim. 1.XII.1956

Maarif Vekili

Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu'nun Vekalet Emrine Alınmasının Yankıları….

SBF Öğrencileri hüzünlüdür. Fakültede ışıklar yakılmaz. Yatma saatine kadar karanlık koridorlarda dolaşılır.

Sabah tüm öğrencilerin yakalarında siyah kordelalar vardır.

Derslere girilmez.

Koridorlar da sivil polisler de dolaşmaktadır.

Sadece SBF'de değil komşu Fakülte Hukuk'ta da durum farklı değildir..

04.12.1956, Milliyet, Sayfa 1

Feyzioğlu'nun Vekâlet emrine alınmasını protesto için

S.B.O. Öğrencileri derslere girmiyor

Siyasal Bilgiler Fakültesinin elektriklerini söndüren talebeler, Atatürk Büstünün etrafına 4 mum dikip, siyah elbiseler giydiler

DERSLERE GİRMEDİLER

Ayla Kutlu O Günleri Nasıl Anlatıyor?

(Mülkiyenin 153. Kuruluş Yıldönümü Törenindeki Konuşmasından, 4 Aralık 2012)

" (...)

Bizler, alnımıza 1960 mezunları yazılacak olanlardık.

Meğer dekanımız ders yılı başında yaptığı konuşmada öğrencilere " Nabza göre şerbet vermeyin" demiş... Birilerinin ***Türkiye'nin Altın Yılları*** *dedikleri 1950-60 arası dönemde, 1956 yılı 4 Aralığında, hükümet bu öğütle kendilerinin eleştirildiğine hükmetmiş, yarının idarecilerine namuslu ve onurlu davranmayı öğütleyerek suç işleyen(!) Turhan Feyzioğlu hocamız bakanlık emrine alınıvermiş.*

*Büyükler ne derlerse bizler onu yapıyoruz: Niye yaptığımızı da bilmiyoruz. Merdivenlere oturduk. Daha sonraları Mülkiye'de merdivenlerin işlevselliğini bir iyi öğreneceğiz: Hayatımızın baharını sürmemize karşın , "ben sana hayran / sen cama tırman" türünden de olsa bir karşı cins arkadaşına rastlamamışlığın talihsizliğine yandığımızda, sınıfta kaldığımızda, burslarımızı geciktirdiklerinde, ışıklar kesildiğinde, hocalardan biri bize gıcık olduğunda, biri ailesel kayıp yüzünden acı çektiğinde karanlıkta yüzen merdivenlere oturulurdu. (***Mülkiye Agorası; ***meydanı olmayan bir tribün olarak düşünülmelidir.)***

O günlerde, kimliğimiz her halde şöyle ifade edilebilirdi: Çaylak arpacı kumruları!

Büyük sınıflar ne yapacaklarını biliyorlardı herhalde ya, biz yeni gelen – özellikle saf Anadolu kızları – yürümeyi bile bilmiyor, yenice tay tay durmaya başlıyoruz.

Dört yıl sonra o bildik, doğallıkla da büsbütün demokratlaşmış olan (!) hükümet büyüklerinin, öğrenim yuvamızın duvarlarını, kapı ve pencerelerini hem de binanın gözlerini bağlamadan kurşun yağmuruna tutup idam etmeye kalkışacaklarını kimseler düşünemezdi.

Bizler de tıpkı şimdiki öğrenciler gibi, binamızın biz öğrencilerden arta kalan boşluklarını dolduran ve beş altı yaş büyüklerimizden başlayarak milattan önce doğmuş olanlara kadar giden asistan, okutman, doçent ve profesör denilen muzır kişiler tarafından fena halde ajite edildik galiba. Galiba diyorum, çünkü pek farkına varmadan, yansız bilgi alıyoruz sanmaktaydık. Ülke koşullarına göre, özgür bir adaydı öğrenim mekânımız. ...Dönemin siyasal yönetiminden hoşlanmıyorduk. Aradan geçen altmış yıla yakın sürede beğenilebilir sayılacak bir başkasını hatırlayamamam ve hâlâ duygularımı değiştirebilen bir başkasına rastlamamış olmam ülkenin talihsizliği olsa gerek.

Bu durum, umutsuz olmak anlamına gelmiyordu. Mülkiyelilere sahip olan ülkemizin şanslı olduğundan zerrece kuşku duymuyorduk. (…)”

3 Aralık 1956 Gecesi

Muammer AKSOY Hocamız, 3 Aralık gecesi Ankara Palas'taki bri yemekli toplantıdan eşine ve arkadaşlarına haber verilmeden ***"Sizinle Vali Bey, görüşmek istiyor"*** gerekçesiyle I. Şubeye götürülerek sabaha kadar sorgulanır.

Aynı gece 20'ye yakın SBF ve başka fakülte öğrencisi yurt ya da evlerinden alınarak yine aynı I. Şubede sorgulanır.

SBF öğrencileri, 4 Aralık günü kutlanacak olan Fakültelerinin 97. Yıldönümü törenlerinde yakalarında taşımak üzere Dekanları Feyzioğlu Hoca'nın resimlerini de bastırmışlardı…..

Fakat, Ankara Valiliği'nin kararıyla Mülkiye'nin 97. Kuruluş Yıldönümü Törenleri YASAKLANIR….

Hatta İstanbul'da aynı gece, Mülkiye Mezunlarının tertip ettikleri yemekli toplantı da İstanbul Valiliğinin Kararıyla YASAKLANIR.

NOKTA

Cumhuriyet

Ankaradaki talebe boykotu D.P. grupunda

Grupun kararı: Tahsil müesseselerini bozguncu siyaset oyunlarının sahnesi yapmağa teşebbüs edenlerin tasfiyesi

Hâdisenin akis'eri

Peştede Ruslar nümayis yapan Macar kadın ve çocuklarına ateş açtılar

Siyasal Bilgiler Fakü'tesi dün 4 üncü sınıfını tatile karar verdi

İngilir - Fransız kuvvetleri dün Mısırı terke başladılar

Eden'in istilası beklenişor

Tel-Aviv'deki Elçimiz dün geldi

Damad 92 gelin 82 yaşında

Hürriyet Partisi Ana Muhalefet Partisi olduğu

Türk-Amerikan ticari ve kültürel münasebetleri

Karar Üzerine Faklı Üniversitelere Mensup Hocaların SBF Dekanı Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu'na Destek Açıklamaları

(Tarih sırasına göre)

Prof. Dr. Ragıp Sarıca
Ord. Prof. Dr. Sıddık Sami Onar
Ord. Prof. Kemal Yörük
Ord. Prof. Ömer Celal Sarc
Prof. Hüseyin Nail Kubalı
Prof. Dr. Nusret Hızır
Doç..Dr. Haydar Arseven
Doç. Dr. Lütfü Duran
Doç. Dr. İsmet Sungur
Doç. Dr. Feyzi Feyzioğlu
Doç. Dr. Sami Okay
Doç. Edip Çelik
Doç. Dr. Memduh Yasa
Doç. Dr. Osman Okyar
Dr. Ziya Umur,
Dr. Nevzat Güreli
Dr. Öztekin Tosun
Asistan Alp. B. Kuran

Karar Üzerine İstifalar

- Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu
- Doçent Aydın Yalçın
- Doç. Dr. Muammer Aksoy
- Doç. Dr. Münci Kapani
- Siyasi İlimler Asistanı Şerif Mardin
- İktisat Asistanı Coşkun Kırca

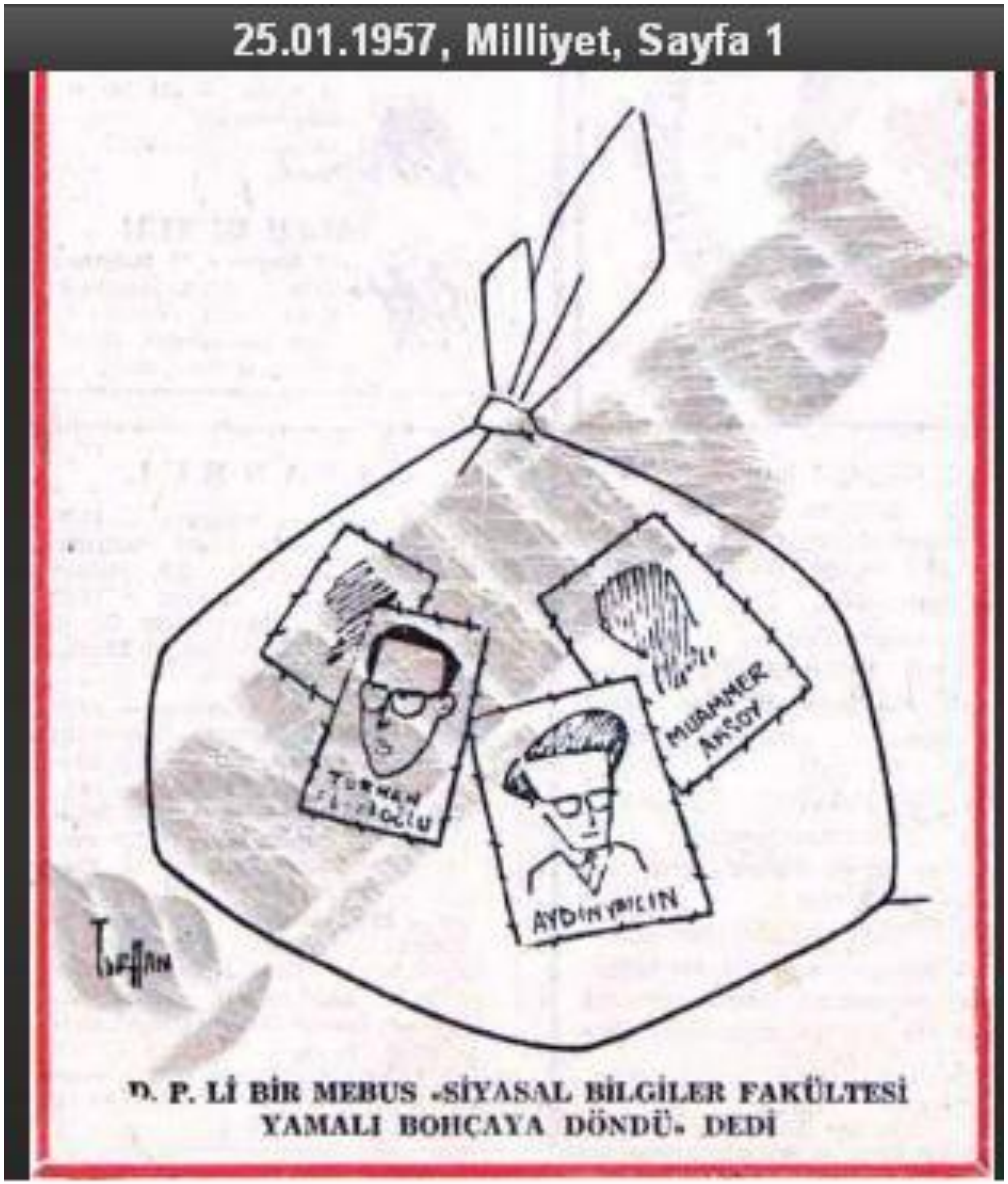

03.12.1956, Milliyet, Sayfa 1

S. B. FAKÜLTESİ ESKİ DEKANI

PROF. FEYZİOĞLU DÜN İSTİFA ETTİ

Aynı Fakültenin Siyasi İlimler Asistanı Şerif Mardin de vazifesinden ayrıldı

[HUSUSİ MUHABİRİMİZDEN]

ANKARA, 10 — Vekâlet emrine alınması, son günlerin en mühim iç politika hâdisesini doğurmuş olan Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu, bugün Üniversite'deki bütün vazifelerinden istifa etmiş ve istifnamesini Fakültenin yeni Dekanına vermiştir. Turhan Feyzioğlu, istifa sebeplerini ve istifnamesinin metnini yarın umumî efkâra açıklayacaktır.

Ayrıca Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyasi İlimler Asistanı Şerif Mardin de bugün istifnamesini Dekanlığa vermiştir. Bu suretle Ankara Üniversitesinde, Turhan Feyzioğlu'nun Vekâlet emrine alınması dolayısiyle istifa eden öğretim üyelerinin sayısı 6 yı bulmuştur.

Devamı Sa. 5, Sü. 3 de

Siyasi Destek Açıklamaları

(Tarih sırasına Göre)

Turan Güneş'in Beyanatı *(2 Aralık 1956, Dünya Gazetesi)*
CHP Lideri **İsmet İnönü**. ***"Üniversite Muhtariyeti".*** (3 Aralık 1956) . Ulus ve birkaç İstanbul gazetesinde birden
Hürriyet Partisi Gençlik Fikir Ocakları Bildirisi *(5 Aralık 1956)*
Fethi Çelikbaş'ın Basın Toplantısı *(8 Aralık 1956)*
Hür Parti Başkanı **Fevzi Lütfü Karaosmanoğlu** *(Demeç)*
*H*ürriyet Partisi Meclisi Grubu Telgrafı
CHP Genel İdare Kurulu Üyesi Suphi Batur *(Demeç)*
CHP Lideri **İsmet İnönü**. *(CHP Ankara İl Kongresi Konuşması – 18 Aralık 1956)*
Cihan Baban'ın Maarif Vekiline Telgrafı
CHP, İstanbul İl İdare Kurulu Bildirisi

Türk Basınında Destek Veren Köşe Yazıları

(Tarih sırasına göre)

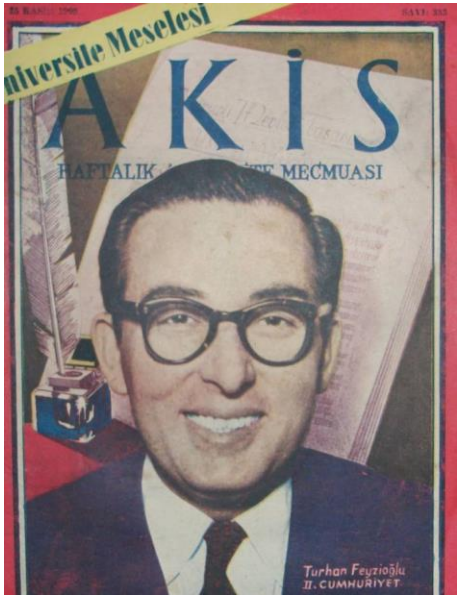

1) Hayri Alpınar, *«Nabza Göre Şerbet»* Ulus, 20 Kasım 1956
2)Hüseyin Cahit Yalçın, *«Bir Münakaşa»* Ulus, 20 Kasım 1956
3) «*Kapaktaki dekan: Prof. Turhan Fevzioğlu*» AKİS, 24 Kasım 1956
4)Falih Rıfkı Atay, «*İnsaf*». Dünya, 29 Kasım 1956
5) İsmail N. Alkan, «*Üniversitelerimizden Eminiz*» Son Havadis. 30 Kasım 1956
6)Dr. İsmet Giritli, *«Profesör ve Politika»*. Dünya, 1 Aralık 1956
7) Nadir Nadi, «*Yanlış Bir Sanı*» Ulus, 1 Aralık 1956
8) «*Bu Dekanın Kabahati Nedir?*» FORUM, 1 Aralık 1956
9) Hüseyin Cahit Yalçın, «*Büyük Cinayet*». Ulus, 2 Aralık 1956
10) Falih Rıfkı Atay, «*Hata*» Ulus, 3 Aralık 1956
11) Bülent Ecevit, «*Gençliğe Tatbiki Demokrasi*» Ulus, 5 Aralık 1956
12)Cemal Köprülü «*Yapılmamalıydı*» Cumhuriyet, 5 Aralık 1956
13) Müşerref Hekimoğlu,«*Aydınların Geçirdiği İmtihan*» Yeni Sabah, 5 Aralık 1956
14) Falih Rıfkı Atay, «*Vazifemiz*» Dünya, 5 Aralık 1956
15) Bülent Ecevit, «*İktidarın Gerçek Sınırları*» 6 Aralık 1956
16) Namık Zeki Aral, «*Siyaset ve Üniversite*» Ulus, 8 Aralık 1956
17) Doğan Nadi, «*Nabza, Şerbete Dair*» Cumhuriyet, 9 Aralık 1956
18) Bülent Ecevit «*Maksadı Mahsus ve Ötesi*» Ulus, 10 Aralık 1956
19) Falif Rıfkı Atay, «*Çile*» 11 Aralık 1956
20)Bülent Ecevit, «*Çekilenler ve Kalanlar*» Ulus, 13 Aralık 1956
21)Yakup Kadri Karaosmanoğlu, «*Sıra Kafalara Geldi*» 22 Aralık 1956
22) Mehmet Hazer «*Azil ve Vekalet Emri Müessesesi*».
23) Nadir Nadi, «*Ümid Işığı*» Cumhuriyet, 1 Ocak 1957

Ve MENDERES'in TBMM'deki Sözleri

Derste parti propagandası yapmak ve saire gibi delilsiz isnatların **nasıl bir mantığa** dayandırıldığını da, yine Başvekilin diğer cümlelerinin yardımı ile, kolayca tesbit etmek mümkündür. Baknız Prof. Feyzioğlu'nun, Fakülte açılış konuşmasındaki vatanperverane nasihatlarını, Forum'daki objektif tenkitlerini ve derslerde ilgili kanun ve kararlar hakkında bahsi geldikçe verdiği mücerret, umumî ve objektif mahiyetteki ilmî izahlarını, Menderes ne suretle tavsif etmektedir: Bu profesörün Üniversitedeki faaliyeti, bizim kanaatimizce, **faal politika** (!) sahasına girmiştir. Çocuklarımıza KENDİ KANAATLERİNİ TELKİN ETMİŞ (!) ve **bunları bir takım** AYAKLANMALARA TEŞVİK ETMİŞ (!) OLDUĞU İÇİN, **takdir hakkımızı kullandık... Binaenaleyh** Profesör, **profesörlüğüne istinat ederek Üniversite içerisinde çocuklarımızı,** KENDİ FİKİRLERİNE İMALE İÇİN (!) kendi nüfuzunu, baskısını kullanamaz! Üniversitenin içi siyaset yeri değildir. Biz bunu böyle anladık, bu sebeple takdir hakkımızı kullandık ve vekâlet emrine aldık" (4). Evet, bu kelimeler aynen Başvekile aittir!

---

(2) Biz, Feyzioğlu'nun vekâlet emrine değil, tâbiri caizse "Başvekâlet emrine" alındığını daha ilk günden biliyorduk. Zira Bay Özel'in, Prof. Turhan Feyzioğlu'nu daima takdir ve bunu müteaddit vesilelerle ifade ettiği birçok şahıslarca malûmdur. Buna karşılık bu kıymetli ve idealist Profesörün dekan seçilmesi akabinde Bay Menderes'in üzüntü ve öfkesini partinin bir toplantısında en kesin tâbirlerle açığa vurduğunu Üniversite muhitinde duymayan az şahıs kalmıştı. Başvekilin meclis müzakerelerindeki hareket tarzı, tahminimizin doğruluğunu ispat etmiştir.

(3) Zabıt Ceridesi, devre X, cilt 15, içtima 3, s. 191.

(4) Zabıt Ceridesi, s. 213.

Ve MENDERES'in TBMM'deki Sözleri-2

Birkaç cümle daha: "Muhterem arkadaşlar; Üniversitelerimizde bizim iktidara geldiğimiz günden beri meselelerin mevcudiyeti, huzursuzluğun mevcudiyeti, **tahriklerin** mevcudiyeti, **her türlü şek ve şüphenin ötesinde bir hakikattir** (!). **Bu açılış merasimlerinden** (!), **siyasi nümayişler yapmaktan** (!) (5) başlamak üzere, Üniversite kürsülerinden **tedrisata yüzde yüz partizanlık gayelerinin tahakkuk ettirilmesi için çalışıldığı gibi Üniversite namına yapılan neşriyatta bir takım maksatların** (!?) takip edilmekte olduğunu **herkes bilmektedir.**" (6).

(5) İhtimal "Fikir Kulübü münazaraları" nı kastetmek ister!
(6) Zabıt Ceridesi, s. 189.

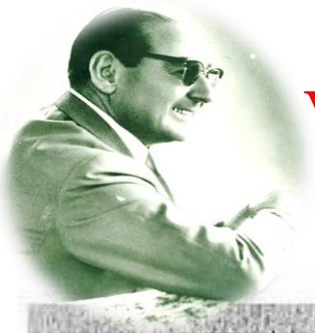

Ve MENDERES'in TBMM'deki Sözleri-3

"Vatan evlâdını siyasî kanaatlerine göre, **onlar üzerinde terbiyeci nüfuzunu kullanmak, onların genç körpe dimağlarına türlü surette nüfuz etmek** (!) suretiyle **gündelik politikanın mahkûmu haline getirmekle**, bizim takdirimizce, kanunun menettiği sahaya girmiş oluyorlar, **onun için vekâlet emrine aldık.** Bir profesör bir partiye girmiştir diye vekâlet emrine almıyoruz. **Ama gündüz külâhlı gece silâhlı (7) gençlerimizi çocuklarımızı ellerine alacak, kendi siyasî kanaatlerine göre sabahtan akşama kadar telkin altında bulunduracaktır. Sonra kalkıp ilim namına vaızlar vereceklerdir. Bunun birçok misalleri vardır, arzu ederseniz bu misalleri getirebiliriz** (Sağdan, buyurun getirin! sesleri). **Artık yeter!"** (8).

(7) "Külâhlı ve silâhlı teşbihi", Zafer'in başmakalesinde de, Meclis müzakerelerinden iki hafta önce, Siyasal Bilgiler hâdisesi için aynen kullanılmıştır. (4.12.1956 tarihli nüshaya bakınız!). Ender kullanılan ve hâdise ile olan münasebeti ise, izah kabul edemiyecek kadar gayri tabiî bulunan bu garip teşbihin "hakikî müellifi" nin kim olduğunu, kestiremiyoruz.

(8) Zabıt Ceridesi, s. 213.

Hatırlarsınız değil mi?

«Her dönemin bir Menderes'i vardır»

Verebileceğimizin en iyisi

Fotoğraf: Suat Kazlıklı

BAKANLAR

DEMOKRASİNİN
YILDIZLARI

ODTÜ'LÜ
HOCALARA SERT TEPKİ
MUHALEFETE KUVVETLER AYRILIĞI DERSİ
YAZIKLAR
OLSUN

ODTÜ Yönetimini Ateş Püskürdü
DERSE GİRMEZSEN GİRME
BÖYLE ÖĞRETİM GÖREVLİSİ
OLSA NE OLUR
OLMASA NE OLUR

ODTÜ'deki hocalar
MOLOTOFU MU
ÖĞRETİYOR?
Herkesi fırçaladı
YENİ HABER

BİLİMİ SATAN
EMPERYALİST SAVAŞ

26 ARALIK 2012 - 2 OCAK 2013 SAYI: 53 FİYATI: 2 TL (KKTC: 2 TL)
GIRGIR
Erdoğan, ODTÜ'de polis şiddetini eleştiren rektöre "Bu hocalar öğrencilerini böyle yetiştiriyorsa onlara yazıklar olsun, bize böyle bir hoca lazım değil" dedi.
BÖYLE HOCA LAZIM BİZE...
ALİ ANIL

LEMAN
"ODTÜ'YE 3600 POLİSLE GİRİLMEZ, 500 PUANLA GİRİLİR!.."
HOO HOO HOO...
ODTÜ

HAFTALIK
PENGUEN
www.penguen.com
ODTÜ'de protesto edilen Başbakan Erdoğan, "Yazıklar olsun! Siz nasıl bir üniversitesiniz, yetiştirdiğiniz öğrenciler bunlarsa Türkiye batmıştır!" diyerek tepki gösterdi.
YAŞASIN, ODTÜ'YÜ KAZANMIŞIM!
TÜÜ YAZIKLAR OLSUN!..
ÖSYM

TÜRKİYE TÜRKLERİNDİR

Pazar
7
EYLÜL 1958
Sene - 11 - No. 3719
Fiatı 15 Kuruştur

Hürriyet

GÜNLÜK MUSTAKİL SİYASİ GAZETE

HATBAA: İst. Babıali Cad.
TELGRAF: İstanbul — Hürriyet
Telefon: 224895 94 93 92
Gece: 224895 229528 220713

Müessisi : SEDAT SİMAVİ

Abone: Türkiye için senelik 75 altı aylığı 40. Bir aylık 23 liradır. Yabancı memleketlere PTT ücreti ilâve edilir. Artık abone yoktur.

Menderes'in muhalefete en ağır hücumu

Dün Balıkesir'de Başvekil muhalefeti ihtilâl havası yaratmakla itham etti

DP Grupu tebliği tatbik edilecek, Başvekil: 'Onlara Meclise hürmeti öğreteceğiz, dedi

Çimento serbest satılacak

Tevzi sistemi ay başında sona eriyor

Balıkesir 6 (Hususi) — Balıkesir bugün heyecanlı saatler geçirdi. Sabah 36, kurtuluş yıldönümü coşkun bir merasimle kutlandı. Onu takiben Çimento Fabrikası, Soğukhava Deposu, Ofis binası ve İş Bankası açıldı.

Başvekil Menderes bu hareketlerdeki netiseleri getiren Sec tonaj saat 11 de nordana indi. Menderes ve Yüksel'nin tarafından samimî bir havaj içinde karşılanan zat, birbirlerinin yanaklarından öptüler. Belediyede kısa bir istirahatten sonra Menderes, meydanda yapılan törenin merasimine iştirak etti. Bu saat kadar devam eden merasimde, canlı hayvan sergisinde dereceye alan kısa, dana, inek ve tayların, gösterilerinden sonra koyun derisinin büyüklüğünde çuhalı ovalki derilerin geçidini alkışlara alkış çekti.

Kurtuluş merasiminden sonra doğruca çimento fabrikasına gidildi. Saat 14 de yeniden İzmir'den gelen Belediyeler Genel Sayar ile B.M.M. Sıhhî Refik Koraltan karşılandı. Kurulama merasiminden sonra Balıkesir çimento fabrikası açıldı.

SATIŞLAR SERBEST

Bu münasebetle bir öğle ziyafeti Çimento Fabrikası Umum Müdürlüğünün [illegible]

Hükûmet Reisi büyük bir yurt gezisine çıkıp konuşmalar yapmak kararında

Kongrede DP liler memurlardan şikâyet ettiler

Balıkesir 6 (Hususi) — Bugün Emek sinemasında yapılan Balıkesir DP İl kongresinde Başvekil Adnan Menderes muhalefete seçimlerden sonra en sert hücumu yaptı.

Sinemayı tıkabasa dolduran delegeler, idare heyeti raporunun okunmasından sonra söz alarak parti içinde hususiyetlik değil, kardeşlik mücadelesi olduğunu, Milli Korunma Kanununun değişmesi gerektiğini, yüzsüzler acısu bir halde bulunan seçim kütüklerinin her seçimde yeniden tanzim edilmesini istemiş ve demişlerdir ki:

"Memur, iki yüzlü bir madalyon haline gelmiştir. Partizan memur istemiyoruz. Vazifelerini suistimal edenler tenzile edilmelidir..

BAŞVEKİL GELİYOR

Başvekil Adnan Menderes, Refik Koraltan ve Bekir Yurtoğlu ile beraber tezahürat arasında salona girdiği sırada kendisine bir delege arzuhalini fiatlarının serbest bırakılması gerektiğini, sıra, bir

Balıkesir'de : Başvekil Adnan Menderes dün sabah İstanbul'dan Balıkesir'e giderek çimento fabrikasının [illegible]

Hazine hissesi bazı mallar için kalkıyor

Pamuk fiatlarının serbest bırakılması pamuklularda pahalılığa sebep olacak

Ankara 6 (Hususi) — İthal eşyalarından yüzde kırk nisbetinde alınmakta olan hazine hissesinin peyderpey kaldırılmasına başlanmıştır. Maliye Vekâletinden verilen malûmata göre, hazine hissesinden muaf tutulacak maddeler grupunun ilâve edilmesi, lüks maddeleri ile sınaî hammaddeleridir.

Bugün verilen bir kararla bundan böyle şu maddelerin ithalâtında hazine hissesi alınmayacaktır:

"Amyant, talaş, saaf ve diğer vasıflı kauçuk, bendalar, tamir lâstik ve diğer lâstikler, kâğıt hamuru şekeri, demir ve celikten mamul çiviler, demir ve çelik aksamlar, bakır ve bakırdan mamul eşyalar, ham alüminyum kurşun, [illegible]

(Devamı Sa. 5, Sü. 1 de)

Beş trafik kazasında 5 kişi öldü

Kazalar sırasında 20 şahıs da ağır ve hafif yaralandı

Yurdun muhtelif yerlerinde 5 trafik kazası olmuş, 5 kişi ölmüş, 20 şahıs da ağır ve hafif yaralanmıştır. Bu hususiyetli haberlerimiz şöyledir:

ÇANKIRI: Bahçecuar çiftesinde otom Namık Dirvan idaresindeki Beliç İnönü yıldırab kamyon, 25 yolcuyu ile birlikte çukura, muvazenesini [illegible]

ADRES: Cumhuriyet Bulvarı No. 38 Beyazıt — İSTANBUL
TELEFONLAR: 20407 - 20408 - 20409
Küçük İlânlar Telefonu: 20407
Sahibi: MALİK YOLAÇ
Yazı işleri: Bi'len idare eden mesul müdür: OSMAN N. KARACA
Kuruluş Yılı: 1918 ★ Fiyatı: 35 kuruş

AKŞAM

TÜRKİYENİN EN ESKİ SİYASİ GAZETESİ

Yabancı Dil Kitapları
Almanca Dil Bilgisi (Sarrülatif Tilgner) 4 TL.
İngilizcede Cümle Kuruluş Tekniği (Ibrahim H. Ongöy) 4 TL.
İngilizce Tercüme (Mualliim M. Ongöy) 1961 10 TL.
Fransız Edebiyatı Konuşma Rehberi (Ahmet Hamdi Bey) 4 TL.
Rüzgarlar Prensesi (Ahmet Hilmi, Cetakit) 4 TL.
(1961) 4 TL.
Yeniçeri Efsanesi - Gravür (Büyük Konuşkeşi) 10 TL.
İstanbul Kitabevi - Beyazıt / İstanbul - Tel: 20407
NOT: Kitapçılarda bulunur. Ödemeli gönderilir.

1 MAYIS 1959 CUMA

inönü'nün Uşak'ı ziyareti hâdiseli oldu

Manisada kongreye izin yok

İzmir, Mumcu, Perşembe

C.H.P. Genel Başkanı İnönü'nün Manisa'yı ziyareti dolayısile yapılmasına bulunan Kuyulular nahiye kongresiyle, İl Gençlik kolu kongresine Manisa Valiliğince müsaade edilmemiştir. Ocak kongresinin tekrarına başlanınca ocak müfettiş tarafından tatil edilmiştir. Diğer kongreye ise gençlik kolları başkanının tutukta bulunması bir sebep olmadığı halde müsaade verilmemiştir. Bu sebeple kongrenin yapılamayacağı müfettişin emriyle müsaade edilmemiştir.

Menderes geldi

Ankara, Mumcu, Perşembe

Başbakan D.P. Grup toplantısı devam ediyor. Başbakan Adnan Menderes Parmaklar Kurulunu toplantıya çağırmıştır. Uzun süren toplantıdan sonra Menderes 20.40 uçağı ile İstanbul'a hareket etmiştir. Toplantıyı müteakip grupa gelen Başbakanın bazı milletvekilleriyle teferruatı görüşülmüştür. Tahmin

İnönü Uşak'a girerken her zamanki gibi mütebessimdi, halk da kendilerini göstermeye istiyordu. Fakat Emniyet kuvvetleri için ilk planda gelen Gazeteci Yürüyüşleri Kanunuydu.

VUR emri veren Vali Emniyet Müdürünü Vekalet emrine aldı

İnönünün cipine fırlatılan bardak bir gazetecinin kafasını yardı

Güngör YERDEŞ bildiriyor, Uşak, Perşembe

Saat 4.55: Uşak istasyonundaki dövizler polis tarafından kaldırıldı. Bu sırada İnönü'nün treni gara giriyor. Halk «Gazi sağol! Kahrolsun» diye bağırıyordu.

Saat 10.10: İnönü C.H.P. İl binasına azmak getirildi.

Bu sırada emniyet tedbirleri gayet azdı. Uşak'ın ikinci bir Zile olacağını düşünenler yanılmıştı. Ama Zile'deki polisin ve jandarmanın yerini burada D.P. liler aldılar. İnönü'nün bindiği jip DP. il binası önünden geçerken D.P. Dişe Başkanı Eşref Övünç elindeki su bardağını jip'e doğru fırlattı. Bardak Akia memurundan Hamdi Avcıoğlunun başına isabet edip yardı.

Bu arada D.P. liler kısa bir müddet ayakta çekiştiyorlardı. Ayrıca elleriyle müşahede işaretler yapıyorlardı.

C.H.P. liler bu hareketlere ve yapılan nasıl cevap verdiler bilinmiyor.

«Balkonlardan atılan çiçek demetlerini D.P. li binasına atmaktadır...» Bu arada bazı evlerden de yağları ile geçmişten gençlerin kafası atılıp aşırı gelişte efendisi müşahede

(Devamı Sa. 8: Sü. 3 de)

★★

İnönü'nün Uşak nutku

GÜNGÖR YERDEŞ bildiriyor
Uşak, Perşembe

CHP Genel Başkanı İnönü Uşak'ta şu konuşmayı yapmıştır:

Uşaklılar, sevgili hemşerilerim.

İstiraplarımız gittikçe daha büyük artıyor. Vatandaş kendisine hakkında söylediği gibi söylemiş takipte.

Memleketin iktisadî durumu hakkında bir idarenin bütün dahilerini bilmektedir. Düşündüğü ki, diğerlerinden daha mühimdir. Dünyadaki ekonomik durumun yanındaki peyzajı, yıllarca, tavuğu dışarıdan getirtmek demektedir. Bu milletin hala getirmektedir, 1956 da ihracı ithalinden borçlar ödenmiş, dışarıdan en lüzumlu maddeler getirtmiş

Denizcilik Bankası dış hatlara zam yaptı

TÜRKİYE TÜRKLERİNDİR

Pazartesi
7
ARALIK 1959
Sene: 12 - No. 4139
Fiyatı 25 Kuruştur

Hürriyet

GÜNLÜK MUSTAKİL SİYASİ GAZETE

Müessisi: SEDAT SİMAVİ

GÜVEN OTO KURSU
EHLİYETİNİZİN ÇOK FAZLA HAYDA
Motor – Trafik – Direksiyon
Derslerinden istifadeye hazırlar hakkını aldığını sabırla yazar.
ÜCRET 300 LİRA
KAYITLAR TAKSİTLEDİR
Adres: Beyoğlu Ağacami yanında No. 5. Tel: 44 62 80

IKE Türk milletini selâmlıyor: Türk Milletinin büyük misafiri Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Eisenhower, dün Ankara'da görülen heyecanlı sempatik bir kalabalık ve muhteşem bir törenle karşılanıyor, Yükseltilmiş kişinin "Başkanlığı geçtiği yollarda, kendisine karşı gösterdiği sevgi ve içten hürmetle bağlı "IKE, meşhur tebessümü ile ve otomobilde ayakta kalbi sevinçle çalışıyorsa, makbuleğe bulunuyor. Başkan Eisenhower, Atatürk Bulvarından Cumhuriyet Bayrağı ile birlikte ayrı otomobilde, Başbakan Menderes'in yanında, halkın coşkun tezahüratına seving içinde mukabele eden ben görülüyor. (Foto: Hürriyet - Tuncer Tağaç)

BAŞKAN EISENHOWER DÜN GELDİ

Muhteşem tören ile yüzbinlerce Ankara'lının karşıladığı Başkan, askerlere: "Merhaba,, dedi

Eisenhower şöyle dedi: "Ikinci evimde gibiyim,,

Görüşmelerde: (Yazımızda Foto: Hürriyet Ankara, Tuncer Tağaç)

IKE: "Hayatım boyunca böyle candan ve sıcak bir hüsnü kebule şahit olmadım,, dedi

Başkan Eisenhower ve maiyeti akşamı bu sabah Ankara'dan ayrılıyor

ANKARA, 6 (Hususi) — Başkan Eisenhower 35 bin kilometrelik "iyiniyet,, seyahatinin ikinci durağı olan Ankara'ya bugün Roma'dan geldi ve bütün devlet reisine nasip olmayan coşkun tezahüratla karşılandı.

Saat 16.57 de Esenboğa Hava Meydanına inen uçak Türk ve Amerikan bayraklarıyla süslenen (Devamı Sa. 1, Sü. 4 ve 5)

Eisenhower "Amerika ve dost memleketler Türkiyeye yardıma devam etmelidir,, diyor

Samimî geçen görüşmelerde iki devlet tam görüşbirliğine vardılar

ANIT - KABİRDE : Büyük Milletimizin kurucusu sonsuzluk âlemine intikal ettiği Anıtkabir'de Başkan Eisenhower, gördüğü ihtimam karşısında hayranlığını belirtmiştir. Anıtkabir'de Başkan Eisenhower, Anıtkabir Komutanı Tümgeneral Cahit Kayra'dan bilgi almaktadır. (Foto: Hürriyet - T.T.)

Başkan Eisenhower için Ankara'ya dün binbir çeşit hediye yağdırıldı

Bunlar, sefaret vasıtası ile Amerika'ya gönderilecek

ANKARA, 6 (Hususi) — Dünün Ankara'da görülmemiş tezahürata karşılanan S. Amerika Birleşikumhuru Eisenhower'e çok sayıda hediyeler verilmiştir. Başbakan Adnan Menderes tarafından Türk - Amerikan dostluğunun bir sembolü olarak Türk milletinden Başkan Eisenhower'e sunulan hediyelerden bir bölümü (Devamı Sa. 2, Sü. 1 de)

EISENHOWER'E DAİR DİĞER RESİMLERİMİZİ 6. SAHİFEMİZDEDİR

S. İLMLER DOKTORU

Başkan Eisenhower'e Ankara Üniversitesi tarafından fahri Doktorluk beratı takdim edilmiştir. (Devamı Sa. 2, Sü. 2 de)

Hürriyet'in Günlük Tirajı
6 4 1, 6 9 0.
Adet Beyannamesi

Bayar, Zirve Konferansını mülakıp ikinci bir görüşme ümit ediyor

ANKARA, 6 (Hususi) — Amerikan ve Türk devlet adamları arasında cereyan görüşmelerin ilki bu gece saat 17.30 da Çankaya'daki Büyükelçi Cumhurbaşkanı Köşkünde başlamış ve bu 1-1 saat kadar sürmüş, gece saat 20.30 dan itibaren ve ziyafet olarak devam edilmiştir.

Görüşmelerde Amerikadan başkan Eisenhower, Hariciye Vekâleti eski Orta-Doğu işleri Yardımcısı Robert D Murphy ve arkadaşları Türkiye'den ise Başbakan Adnan Menderes, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu ve arkadaşları hazır bulunmuşlardır.

(Devamı Sa. 1, Sü. 2 de)

Türkiye 7-1 yendiği için Adana'daki Belediye stadında yapılan Türkiye-Irak maçında milli takımımız Iraklı rakibini 7-1 yenmiştir. Resimde Türk kalecisinin Irak hücumlarını durdurduğu, Fakat bu arada Irak sağ içinin Türk kalesine gol attığı görülmektedir. Fakat bu gol geçerli sayılmamıştır. Yukarıdaki resimlerden birinde Türk takımının sağ içi Ali Ogün'ün Irak kalesine attığı gol görülmektedir. Bu maçtan sonra Türkiye Irak'ı bir kez daha yenmiştir. (Yazımızda Foto: Hürriyet - Adana - A. Aydı)

ADRES: Cemalnadir Sokağı No 13 Babıali — İSTANBUL
TELEFONLAR: 20 027 24 398 24 021
Umumi Neşriyat Müdürü: OSMAN NECMİ KARACA
Yazı işlerini fiilen idare eden mesul müdür: İLHAN TURALI

AKŞAM

MUSTAKİL SİYASİ SABAH GAZETESİ

Kuruluş Yılı: 1918 Sahibi: MALİK YOLAÇ Fiyatı 25 kuruş

MODERN RUYA TABİRLERİ

ENVER BOLAYİR'in 3 senelik bir çalışma sonunda vücude getirdiği bu tabirnamede, görmeğiniz rüyaların mânâlarının bulunak ve merakınızın tatmin edilmiş olacaktır. 512 sayfa, ciltli, 175 Lira.

KÜLTÜR MÜFADEVİ, Ankara Cad. 69/2 İstanbul

NİSAN 3 1960 PAZAR

Treni Himmetdede'de Vali Muavini ve J. Kumandanı tarafından durdurulan

İnönü dün Kayseri'ye sokulmak istenmedi

2 saat 55 dakika süren sert münakaşalarda "örfi idare ilân ettiniz mi?,, diye soran CHP lideri İnönü, Kayseri'de 50 bin kişi tarafından karşılandı

İnönü'yü Kayseri'ye sokmamak için bindiği treni durdurdukları gibi diğer de askeri tedbirler de alınmıştı.

Şehirde askeri tedbirler alındı. Bakanlar Ankara'ya çağırıldı

HAMDİ AVCIOĞLU bildiriyor. Kayseri, Cumartesi

İNÖNÜ ve beraberindekileri Kayseri'ye getiren 702 numaralı Çukurova motörlü tren katarı, Kayseri'ye 49 kilometre mesafede Himmetdede istasyonunda durdurulmuş ve İnönü'nün Kayseri'ye girmesini önlemek için tam üç saat burada bekletilmiştir.

Saat 13,30 da, katar durur durmaz İnönü'nün yanına gelen Kayseri Vali Muavini Sükrü Kesmezöğlu ve 8 Jandarma Kumandanı, CHP Genel Başkanı ile görüşmek istediklerini söylemişlerdir. Görüşlerin kim olduğunu öğrenen İnönü, kendisiyle konuşmak için vagona gelmek isteyen kendi kadrolarını dışarı ile durdurmaya çalışan askerleri sözle güzelcemek sert bir tavır ve kadınlarla konuşmuş ve "Niçin bu şekilde mani olmaya çalışıyorsunuz?" diye sormuştur. Vali Muavini Sükrü Kesmezöğlu İnönü'ye Valiliğin bir kararı bildirmek için geldiğini söylemiş ve CHP Genel Başkanından Ankara'ya geri dönmesini istemiştir.

ÖRFİ İDARE İLÂN ETTİNİZ Mİ ?

[illegible] bir şekilde [illegible] ne [illegible]

(Devamı sa. 1. sü. 3 de)

★

C H P Milletvekilleri Kayseriye hareket etti

Ankara, Hususi, Cumartesi

İnönü'nün içinde bulunduğu motörlü tren Kayseri'ye 25 kilometre mesafede Himmetdede istasyonunda durdurulması üzerine Ankara'da bulunan CHP milletvekilleri katar halinde Himmetdede'ye hareket etmişlerdir.

ANKARA GARINDAKİ HÂDİSE

Ankara, Hususi, Cumartesi

İnönü'nün garda uğurlanması sırasında üzücü tezahürat yapan 11 genç, polis memurları tarafından yaralanmış karakola götürülmüşlerse de hüviyetleri tespit edilmiş ve serbest bırakılmışlardır.

Geçici karakola divan eden polis müfettişine müdür komutanı tezahürata cevabını vermiştir.

Kayseri'ye 49 kilometre mesafedeki Himmetdede'de İnönü'nün bindiği tren durdurulmuştur. (Telefoto AKŞAM)

İnönü trenin durdurulması üzerine Vali Muavinleriyle münakaşa ediyor. (Telefoto AKŞAM)

GÜNEŞTEKİ İNFİLAK SON 15 SENENİN EN MÜHİM OLAYI

İstanbul Üniversite Astronomi Enstitüsü, radyoları susturan infilâkların resmini çekmeye muvaffak oldu

GÜNEŞTE meydana gelen ve ilgililerce son 15 senenin en büyük infilâkı olarak vasıflandırılan geniş ölçüdeki patlamaların dünyamıza da tesir etmesi ve evvelki gün kısa ve radyo yayınlarını zaman zaman kesintiye uğratması, şehrimiz ilgili çevrelerinde geniş bir alâka yaratmıştır.

★

BOĞAZI KESİF SIS KAPLADI

[illegible] Astronomi Enstitüsü mensupları devamlı bir çalışma yaşamaktadır. Bu sırada da güneşte meydana gelen infilâkların resimlerini çekmeye muvaffak olmuşlardır.

(Devamı Sa. 8. Sü. 1 de)

YARDIMCI ADALET BAKANI OLDU

Ankara, Hususi, Cumartesi

Dün Başbakana istifa mektubunu gönderen Adalet Bakanı Esat Budakoğlunun istifasının kabul edildiği bugün açıklanmıştır.

İstifa [illegible]

28 – 29 Nisan 1960

Üniversite profesörleri DP İktidarı'na ateş püskürmeye, üniversite gençliği de sokağa dökülmeye başlamıştı. Hükümet, 28 ve 29 Nisan günleri İstanbul ve Ankara'da miting düzenleyen üniversite gençliğinin üzerine önce polisi sürmüş, polis olayları bastırmada etkili olamayınca, Askeri Birlikler öğrencilerin üzerine gönderilmişti.

28 Nisan 1960 günü sabahı İstanbul Üniversitesi'nde başlayacağını öğrendikleri protesto gösterisini engellemek için, Vali ve Emniyet Müdürü erken saatlerde polisi üniversite bahçesine tedbir almak için gönderdiler. Öğrenciler protesto gösterisini başlatır başlatmaz polis saldırıya geçmiş, birçok öğrenci ve profesörün polis tarafından dövüldüğü çatışmalarda Orman Fakültesi öğrencisi **Turan Emeksiz** vurularak öldürülmüş, **Hüseyin Onur** ayağından yaralanmıştı. Askeri birliklerin olay yerine gelmesi üzerine öğrenciler ***"ordu – gençlik el ele"*** diye bağırmaya başladı. 29 Nisan'da gösteriler Ankara'ya taşınmıştı.

Kaynak: NTV Tarih Dergisi, Mayıs 2010, S.16, s.31'den alınmıştır

28 Nisan 1960 gününün sabahı, birinci sınıf amfisinde kurulan öğrenci kürsüsünde **Hukuk Fakültesi**'nden **Nuri Yazıcı** adlı bir öğrenci son derece açık ve net bir konuşma yapıyor ve **Tahkikat Komisyonu**'na baskıyı reddeden öğrencilerin sesini duyuruyordu: **'Hukukun bittiği yerde hukuk okunmaz.'**

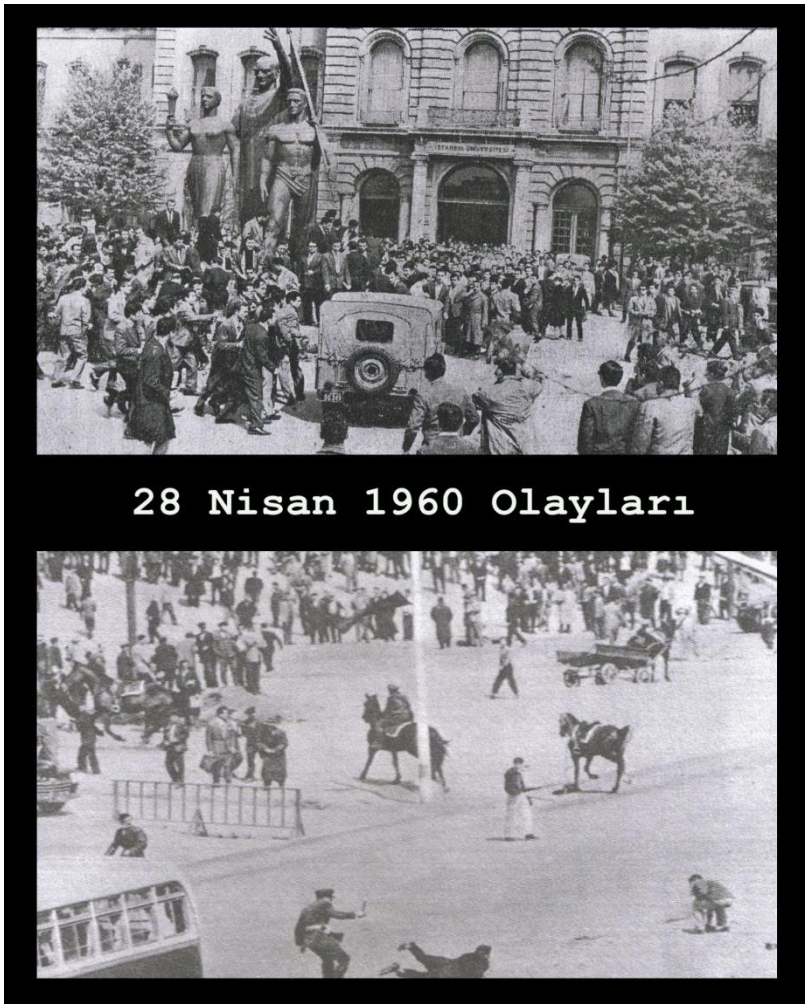
28 Nisan 1960 Olayları

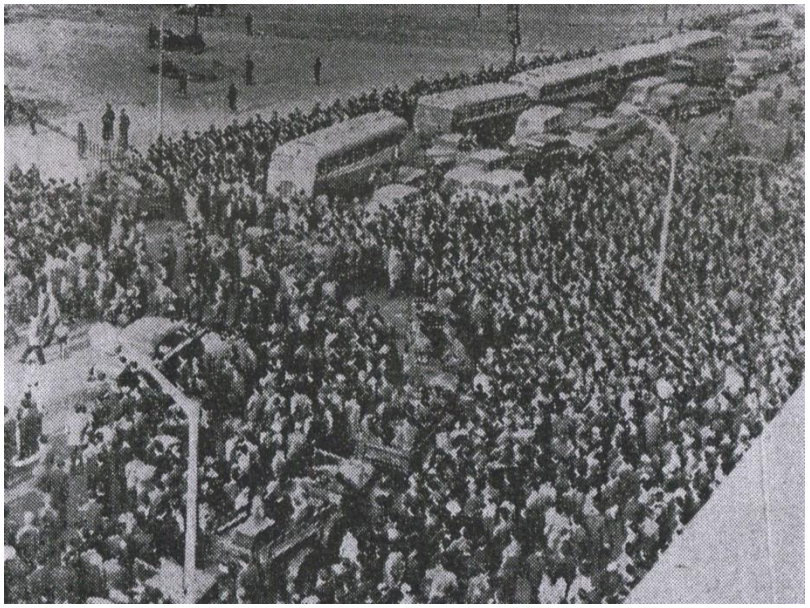

HÜRRİYYET

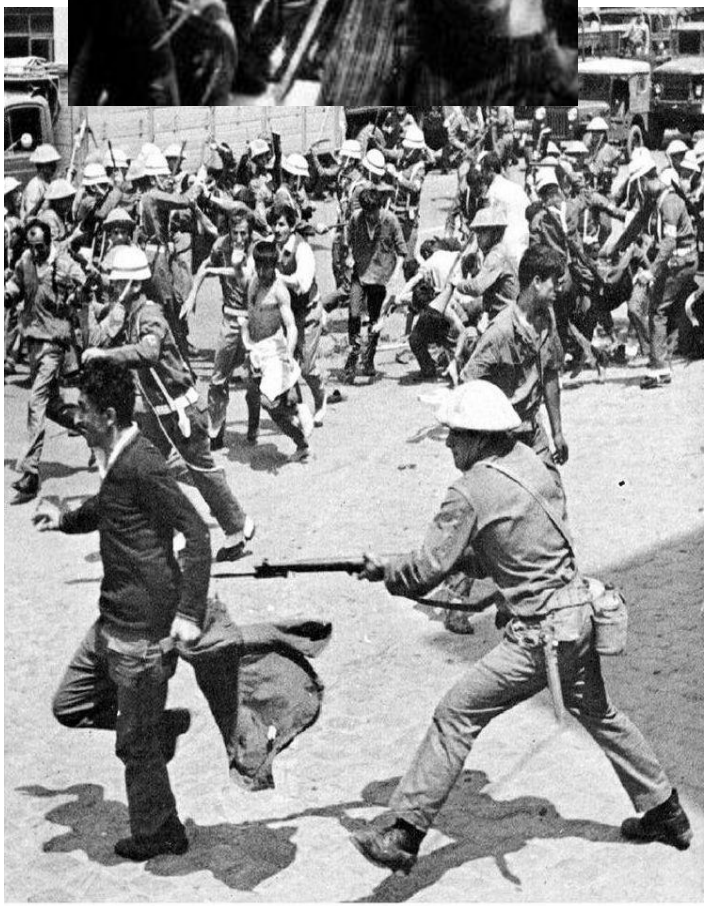

GENÇLİK
HİÇ
ALDANMADI

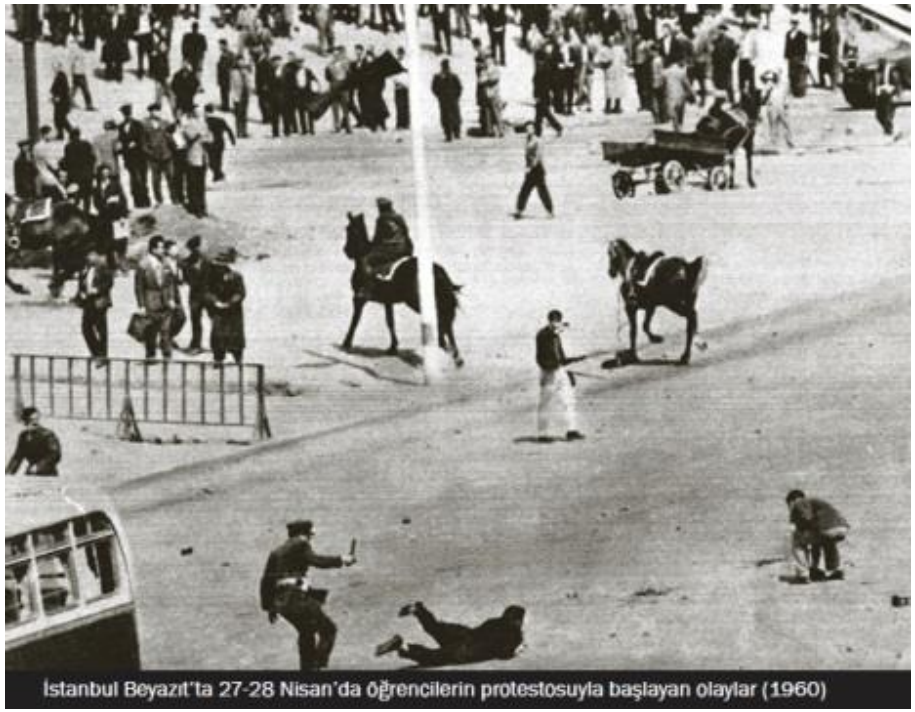

İstanbul Beyazıt'ta 27-28 Nisan'da öğrencilerin protestosuyla başlayan olaylar (1960)

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
Bir ölü yatıyor
ondokuz yaşında bir delikanlı
gündüzleri güneşle
geceleri yıldızların altında
İstanbul da Beyazıt Meydanında
.....
.....
Bir ölü yatacak
toprağa şıp şıp damlayacak kanı
silahlı milletim hürriyet türküleriyle gelip
zaptedene kadar
büyük meydanı.

Turan Emeksiz Şiiri,
Enver Gökçe, (Mayıs 1960)

Bir yürüyüş eylediler sabahtan
Ilgıt ılgıt kan gider loy loy!
Dayan dizlerim dayan!'
Ağla gözlerim ağla!
Namlu puşt olmuş, at ayağı puşt.
Yine düşman elindeydi vatan.
Bir oğul çıktı Malatya'dan
Anası Yılmaz çağırırdı.
Haram süt emmemişti anadan.
Ve Beyazıt derler büyük bir alan.
Düşman sarmıştı sağı solu
Düşman çok, cephane yoktu.
Yetişmemişti daha Cemal Paşa kolu
Amandı el aman !
Tank paletleriydi alanda dönen
Kusan namlularda, kalleş ölümcül
Ve vuran ve kıran ve haykıran
Malatyalı şöyle baktı bir
Ana baba günüydü herhal
Her yönde toz duman !
Vay anam vay !
Bu belalı başınan
Kime ne diyem
Kime ne diyem
Nerelere gidem
Ya derdime derman
Ya katlime ferman !
Başı daralınca Yılmaz'ın
Baktı atacak taşı yoktu
Baktı eli durmuş, ayağı durmuştu
Vurulmuştu
Çıkardı yüreğini kan içinde
Çarptı kötünün kafasına
Hay bu nasıl devran?
28
Nisandı
Yavri
Hey !
Ham
Meyveyi
Kopardılar
Dalından.

29 Nisan 1960 Günü Siyasal Bilgiler Fakültesi

Dekan Prof. Fehmi Yavuz

2.12.1958 - 15.9.1960

1912'de doğan Fehmi Yavuz, 1937'de Siyasal Bilgiler Okulu mali şubesinden mezun oldu. Okul'a girmeden önce, Muğla'da köy öğretmenliği yapmıştı. Doktora için gittiği Almanya'dan savaş nedeniyle geri döndü. 1942'de Siyasal Bilgiler Okulu'nda asistan, 1948'de doçent, 1951'de şehircilik profesörü oldu.

Dekanlığından sonra, 1960'ta Milli Eğitim ile İmar ve İskan Bakanlıkları yaptı. 1961'de Kurucu Meclis üyesi olduktan sonra, tekrar Fakülte'ye döndü.

ANILARIM

FEHMİ YAVUZ

MÜLKİYELİLER BİRLİĞİ VAKFI
YAYINLARI 1

Fehmi Yavuz Hocanın Anılarından:

Mülkiye'yi Yüksek Okul Yapma Girişimi

Demokrat Parti iktidarı 1954'den sonra halkın, özellikle aydın kesimin sevgisini, sempatisini, saygısını adım adım yitirmeye başladı. Eşim ve iki çocuğumla 1953–55 yıllarında Londra'da idim. Sonradan gelenlerle bu konuyu ara sıra tartışıyorduk. Ben Demokrat Parti iktidarından hâlâ bir şeyler beklenebileceği görüşünü savunuyordum. Yeni gelenler ise: ***"İşler çok değişti. Senin bıraktığın Demokrat Parti hızla gerilemektedir"*** diyorlardı. **Yurda döndükten sonra, bu görüşte olanlara ben de katıldım.**

O zamanki **Milli Eğitim Bakanı Atıf Benderlioğlu**'nun makam odasında geçen bir olayı dile getirmekte yarar görüyorum. Benderlioğlu ile Ankara Belediye Başkanı iken açılan İmar Planı Yarışması hazırlık çalışmaları nedeni ile çok sıkı işbirliği yapmıştık. Milli Eğitim Bakanı olduktan sonra da ara sıra buluşuyorduk. Bun1ardan birinde, odasında bulunan bir kişiye beni "Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı" diye tanıttı.

Adam hal-hatır sormadan, saldırıya geçti ve özetle şöyle dedi:

— ***Atıf bey, SBF başlangıçta bizim yanımızda idi, şimdi döndü.***

Ben, Benderlioğluna: "***Atıf bey beni tanıttınız ama beyin kim olduğunu söylemediniz. Onu öğrendikten sonra yanıtımı vereceğim"*** dedim. Benderlioğlu, aklımda kaldığına göre, **Tekirdağ Milletvekili Dr**. X.olduğunu söyledi. Ben :

—***Biz hiçbir zaman filan partinin yanında, ya da karşısında olmadık. Biz hep Türk ulusunun yanında olduk. Padişahlık döneminde bile iktidarın kulu, kölesi olmadık. Başlangıçta siz halkın yanında göründünüz ve aynı saflarda yerimizi aldık. Sonradan siz adım adım halktan uzaklaştınız. Biz ise halkın yanındaki yerimizi koruduk. Böylece bizden ve halktan uzaklaşan sizler olmuyor musunuz?*** dedim.

Benderlioğlu o zatı uygun biçimde yolcu etti. Biz de teknik konuşmamızı sürdürdük. **Bu olay ve benzerleri, iktidar çevresinin SBF'yi cezalandırmaya hazırlandıklarını gösteriyordu.**

Zafer Gazetesi'nin 5 Şubat 1960 günlü sayısının 1. sayfasında, 10 Demokrat Milletvekilinin SBF'yi, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir Yüksek Okul durumuna getirmek için hazırladıkları Kanun Tasarısını TC. Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sundukları haberi yer alıyordu.

Bu habere o gün Ankara Radyosu da bültenlerinde yer verdi.

S. Bilgiler Fakültesini okul yapacak tasarı

Fakülte öğrencilerini temsil eden teşekkül başkanları, tasarıdan ürkmediklerini, fakülteleri medreseye ifrağ edilse bile Atatürk'e, inkılâplara olan inançlarından feragat etmiyeceklerini bildirdiler

Ankara, 7 (Cumhuriyet—Teleks) — Siyasal Bilgiler Fakültesinin okul haline getirilmesi ile ilgili kanun teklifinin B.M.M. ne verilmesi üzerine bugün Fakülte öğrencileri, Genel Kurul başkanı Öğüt Yazman bir beyanat vermiş ve Siyasal Bilgiler Fakültesi Talebe Cemiyeti 2. Başkanı bir bildiri yayınlamıştır.

Öğüt Yazman beyanatında B.M.M. sine sevkedilen kanun teklifini hayretle karşıladıklarını, millet hizmetinde 100. yılını idrâk eden bu müessesenin memleket i-

— Arkası Sa. 5, Sü. 3 te —

Genel Kurmay Başkanının konuşması

dedilir» demişlerdir.

S. Bilgiler Fakültesini okul yapacak tasarı

— Baştarafı 1 inci sahifede —

lim ve idare hayatındaki önemini belirtmekte ve şöyle demektedir:

«— Fakültemizi okul haline getirmek teklifini haklı gösterecek bir sebep tasavvur edemiyoruz. Fakat ne olursa olsun, her şeye rağmen, biz de bizden önceki mülkiyeliler gibi hürriyet ve memlekete hizmet aşkı ile dolu ve bunun şuuru içindeyiz.»

Genel kurul başkanı, daha sonra, medeni bir topluluk olarak inkılâplara bağlılıklariyle Atatürkün işaret ettiği yoldan yürüyeceklerini bildirmektedir. Ayrıca Talebe Cemiyeti İkinci Başkanı, yayınladığı bildiride ise teklifin memleket münevverlerini üzüntüye soktuğunu, bu olayın Fakültenin unvan ve idare şekli cephesinden değil, yarının idaresini ellerine alacak olanlara kötü bir örnek olma bakımından ehemmiyetli bulunduğuna işaretle, şöyle devam etmektedir:

«Herkes bilmelidir ki, bizler Siyasal Bilgiler Fakültesinin idare şekline veya unvanına değil, yüz yıldanberi yaşıyan ideal ve imanına hayran olarak ona bağlanmış bulunuyoruz. İster muhtar bir fakülte, ister okul ve hattâ isterse medrese ismi altında tutulsun, onun bize vereceği feyiz daima aynı olacaktır.

5 Şubat 1960 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde yer alan konuya ilişkin haber

Kaynak: Dr. Cengiz Aslantepe (2009): ***Mekteb-i Mülkiye'den Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne 1859 – 2009. 150 Yılın Tanıklığı***. Koleksiyoncular Derneği Yayın No: 11. Ankara Üniversitesi Basımevi. Ankara.

— Fakülte Yönetimi, öğretim üye ve yardımcıları gecikmeden ve gereken ağırbaşlılıkla konunun üzerine eğildiler. Bu haber, kamuoyunun gündeminde, Fakültemizi ön plana çıkardı. Yerli yabancı çeşitli gazeteler muhabirlerini göndererek, telefonla, Fakültenin bu durum karşısında tutumunu, davranışının ne olabileceğini öğrenmek istediler.

Ben aynı gün basına yaptığım kısa açıklamada: **"TC. Büyük Millet Meclisi'nin bu tasarıyı kanunlaştıracağına inanmıyorum"** dedim.

Bu girişimin sakıncalarını ortaya koymak üzere kurulan 5 komisyon, kısa sürede raporlarını hazırladı. Basın gereken tepkiyi, ilgiyi gösterdi. Üniversite Senatosu konuyu tartıştı.

Aziz Nesin'in **Akşam Gazetesi**'nde çıkan **Üniversite'nin Kırşehri** başlıklı yazısından …

<<Kırşehir İli'nin hangi gerekçelerle ilçe yapıldığını artık bilmeyen yok. Nasıl bir anlayış, düşünüştür, bilinmez. Kendilerince yerinde, doğru bir gerekçeyle bir İl'i ilçeliğe indirenler, bu başarılarından birkaç zaman sonra, bu kez o ilçeyi yeniden il yapmak için gerekçe çıkarabiliyorlar.

Kırşehirleştirme DP'nin politika güdümlerinden en belirli olanıdır. Basın özgürlüğünü her yandan Kırşehirleştirmek isteyen DP şimdi de, 100. yıldönümünde bulunan SBF'ye sinirlenmektedir. Onu da Kırşehirleştirmekten başka yol yoktur… ***Üniversitenin bir Fakültesi olan SBF küçültülür 'siyaset okulu' yapılırsa öbür Fakülteler de bu örneğe bakıp akıllarını başlarına alır..***

SBF'yi Kırşehirleştirmenin gerekçesi ne imiş, biliyor musunuz? Bu kurumu 1950'den önceki 'hakiki hüviyetine irca' imiş. Ah ne olurdu, önce DP. kendisini 1950'den önceki 'hüviyetine irca edebilse idi>>

Ankara Üniversitesi Senatosu'nda yapılan tartışmaları şöyle özetleyeceğim:

Burada ilk karşılaşılan sorun, konunun bir "***SBF sorunu değil, Üniversite sorunu olduğunu***" Senato'ya kabul ettirmekti. Gerçekten üyelerden pek çoğu bu görüşte olmakla birlikte, SBF'yi yalnızlığa itme eğiliminde olanlar da vardı. Nitekim bir iki üye SBF'nin Ankara Üniversitesi içindeki yerini savunan bir rapor hazırlanmasını; SBF öğretim üyelerinin ve öğrencilerinin iktidarı eleştiren davranışlarına son vermeleri koşuluyla, bu Fakültenin desteklenmesinin uygun olacağını belirten görüşler de ileri sürmüştür.

Fakültemiz temsilcileri ile Senato'nun öteki üyelerinin, bu gibi öneriler karşısındaki tutumunu şöyle özetleyebilirim:
SBF, Ankara Üniversitesi'nin öteki Fakülteleri gibi bir parçasıdır. Bunun üniversite açısından tartışılması yersizdir. Öte yandan bu yola gidilecekse, her Fakültenin Üniversite içindeki yerini savunan, benzer raporlar hazırlanması gerekebilir.

SBF öğretim üye ve öğrencilerinin tutumuna gelince: Bunlar akademik özgürlük ilkesine uygun olarak, Anayasa'nın ve kanunların kendilerine tanıdığı haklardan yurttaş olarak yararlanmaktan, vicdanları uyarınca davranmaktan başka bir şey yapmadıkları kanısındadırlar.
Ankara Üniversitesi bu konuda herhangi bir karar almamış, Rektörü özel olarak, siyasal iktidar yetkilileri ile temas edip Üniversite topluluğunun bu tasarı karşısındaki üzüntülerini bildirmekle görevlendirmiştir.

Aracılık etmek isteyenler de türedi. Büyük bir Devlet Bankasının Genel Müdürü, Adnan Menderes'e gidip, şöyle dersek, her şeyin yoluna gireceğini bana, yönetim kurulu üyelerine, gözüne kestirdiği Mülkiyelilere anlatmaya çalıştı:

—Bütün Mülkiye, öğrencileri, öğretim üyeleri, mezunları ile emrinizdeyiz.

Öğrenci gösterilerinin arttığı 1960 yılında SBF ve Hukuk Fakültesi öğrencileri bir yürüyüşte

Tutumumuz ve gelişmeler şöyle özetlenebilir:

İktidara karşı Fakültenin davranışında hiçbir değişiklik olmadı. Aracıların Başbakan'ı görme önerisine uyulmadı. Yönetim Kurulumuz, Başbakan çağırırsa Dekanın yalnız gitmesini, SBF topluluğunun düşünce ve davranışında hiçbir değişikliğin olmadığını bildirmesini, kararlaştırdı. Başbakan böyle bir çağrıda bulunmamıştır.

İktidarın tutumunda bir değişiklik olamamakla birlikte, yurt içindeki önemli gelişmeler SBF'yi Yüksek Okul yapma düşünü arka plana itmiştir, diyebilirim. Gerçekten bu arada basını, muhalefeti susturmak, sindirmek için Tahkikat Komisyonları kurulmuş, özgürlükleri kısıtlayan önlemler getirilmiştir.

Tahkikat Komisyonu'na ben de çağrıldım. Üzerinde durdukları önemli nokta **bizim CHP ile işbirliği içinde olmamız ve bunu artırma çabasını sürdürmemiz, idi. SBF'ye sık sık CHP'li Milletvekilleri geliyormuş vb.** Komisyon üyeleri çok saygılı davrandılar, kahve, çay, gazoz ısmarlamakta birbirleriyle yarış ettiler. Komisyon üyelerinden yalnız Osman Kavuncu'yu anımsıyorum. Kavuncu Kayseri Belediye Başkanı iken büyük işler yapmıştı. Türkiye'ye uzun ya da kısa bir süre için gelen yabancı uzmanlardan kimileri onun başarısını yerinde görmek için, Kayseri'ye gitmişlerdi. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü'ndeki yabancı uzmanlar, yaptıkları yayınlarda ona da yer verdiler. Kavuncu Meclise girmekle eriyip gitti, hem de Yassıadalık oldu. Bir genelleme yaparak, DP'nin gemi azıya almışçasına, demokrasiden, başta laiklik olmak üzere. Atatürk Devriminden uzaklaşması yüzünden birçok değerli gencin de çürütüldüğü söylenebilir.

29 Nisan 1960, Hukuk Fakültesi, Ön Bahçesi. Ankara

TÜRKİYE TÜRKLERİNDİR

Cuma
29
NİSAN 1960
Sene : 12 - No. 4312
Fiatı 25 kuruştur

Hürriyet

GÜNLÜK MÜSTAKİL SİYASİ GAZETE

MATBAA : İst. Balıklı Çeşit
TELGRAF : İstanbul - Hürriyet
Telefon : 224891 - 94 - 93 - 92
Üsse : 224895 - 220525 - 220755

Müessisi : SEDAT SİMAVİ

Abone: Türkiye için senelik 75, 6 aylığı 40, üç aylığı 25 liradır. Yıbarcı memleketlere PTT ücreti ilâve edilir. Aylık abone yoktur.

Şoför ve Makinist Kursu

Yeni devre 2 Mayısta başlıyor

Motor - Trafik - Direksiyon

Tecrübe denleri ücretsizdir.

ADRES: Osmanbey, Samanyolu Sok. No. 5

Telefon : 48 09 00 — 47 34 15

İstanbul-Ankara'da örfi idare ilân edildi

Orgnl. Fahri Özdilek İstanbul, Korgnl. Namık Argüç Ankara örfi idare komutanı oldular

ORGNL. ÖZDİLEK : İstanbul Örfi İdare Kumandanlığına tâyin edilen Birinci Ordu Müfettişi Orgeneral Fahri Özdilek. (Foto: Hürriyet)

Tahkikat Encümeninin yeni tebliği

Hâdiselerin neşri yasak edildi

ANKARA 28 (A.A.) — Cumhuriyet Halk Partisi ile bir kısım basının faaliyetini tahkika memur Türkiye Büyük Millet Meclisi Tahkikat Encümeninden tebliğ olunmuştur:

"28 nisan 1960 günü İstanbul'da cereyan eden hâdiseler hakkında, Encümeninizin, Hükûmetin ve Örfi İdare Kumandanlıklarının yapacakları resmî tebliğler haricinde her türlü haber, havadis, makalelerin, mütalâa, resim ve yazıların neşri yasak edilmiştir.

Tahkikat Encümeni Reisi
Denizli mebusu
Hamdi Sancar,,

DP grubu bu sabah toplanıyor

Ankara, 28 (A.A.) — Demokrat Parti

İstanbul'da gece sokağa çıkmak yasak: Eğlence yerleri kapandı

BAŞVEKİL VE VEKİLLER : Başvekil Adnan Menderes dün Ankara'da Vekiller Heyetinin toplan-

de, Başvekil Adnan Menderes ve bazı Vekiller DP Meclis Grupunun öğleden sonra 15 de Mecliste yaptığı toplantıdan çıkarlarken görülmek

İstanbul ve Ankara'da her çeşit toplantıların yapılması yasak edildi

ANKARA 28 (A.A.) — Başvekâletten tebliğ olunmuştur:

"28 nisan 1960 günü saat 15 ten itibaren Ankara ve İstanbul vilâyetlerinde örfi idare ilân edilmiştir.

İstanbul Örfi İdare kumandanlığına Orgeneral Fahri Özdilek, Ankara Örfi İdare Kumandanlığına da Korgeneral Namık Argüç tâyin edilmişlerdir.

ÖRFİ İDARENİN 1 NUMARALI TEBLİĞİ

İstanbul Örfi İdare Kumandanı

Fehmi Yavuz Hocanın Anılarından *(devam)*
29 Nisan 1960, Siyasal Bilgiler Fakültesi

İktidarın özgür basını, muhalefeti sindirme çabalarına, Tahkikat Komisyonlarının girişimlerine ilk büyük tepki 28 Nisan'da, İstanbul Üniversitesi'nden geldi.

Bu olayı anmakla yetiniyorum. 29 Nisan günü Ankara'daki Yüksek Okullar, Üniversite karıştı. Öğrenciler binalara, derslere girmiyor, slogan atıyor. Gösteri yapıyorlarmış.

Biz Rektörlükte, Yönetim Kurulu toplantısındayız. Telefon durmadan çalışıyor. Hepimizin Fakültelerinde bir şeyler olduğu haber veriliyor. Toplantıyı keserek, Fakültelerimizin başına gitmeye karar verdik ve dağıldık.

Fakülteme döndüğümde, bizde aşırı bir birikimin olmadığını gördüm. Öğrenciler ve ha1k daha çok komşu Hukuk Fakültesi'nin bahçesinde ve de çevresinde toplanmışlardı. Biz öğretim üye ve yardımcıları yönetim kurulu üyeleri ile durumu değerlendirmeye çalışırken şu haber geldi:

"***Güvenlik kuvvetleri, öğrencileri Hukuk Fakültesi binasına sokmuş, koridorlarda, sınıflarda, salonlarda kovalamaca başlamış***."

Biz hemen olayı izlemek için, pencerelere koştuk. Fakülte dışına çıktık. Hukuk Fakültesi'nin pencerelerinden atlayanlar, düşenler oluyor, biriken halk, bizim öğrenciler bunlara yardıma çalışıyordu…

29 Nisan 1960, Siyasal Bilgiler Fakültesi Bahçesi

Kaynak: Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanlığı, Fotoğraf Arşivi

29 Nisan 1960, Siyasal Bilgiler Fakültesi Bahçesi

Kaynak: Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanlığı, Fotoğraf Arşivi

Tıp Fakültesi'nin gönderdiği ambulans aralıksız çalışıyor, bunları hastahaneye taşıyordu. Ambulanslarla gidenlerin ölü, baygın, hafif ya da ağır yaralı olduğu bilinmiyordu. Ambulansın (belki de ambulansların) sık sık gelip gitmesi gerginliği büsbütün artırdı. Gösterilerin ağırlığı da bizim Fakültenin çevresine kaydı.
Öğrencilerimiz Hukuk Fakültesi'nin başına gelenleri gördükten sonra binaya girmemekte direndiler. Güvenlik kuvvetleri Fakülteyi ve çevresini sarmıştı. Çemberi yarıp çıkmak da kolay olmuyordu. (Bir arkadaşımız 28 Nisan olayları nedeni ile İstanbul Üniversitesi Rektörü Sıddık Sami Onar'a çekmek istediğimiz telgrafı Cebeci Postanesine götürmeyi başarmıştı.) **Öğrenciler itfaiye arabalarını devirdiler, hortumları kestiler; bina içinde sıralardan, sandalyelerden yararlanarak barikatlar kurdular. Bu durum birkaç saat sürdü.**

Akşama doğru, Fakülte giriş kapısının karşısında yüzleri Fakülteye dönük, ayakta, piyade tüfekleri ile ateşe hazır 20 kadar asker göründü. Biz durumu balkondan izliyoruz. Bir subayın emri ile *(sonradan bunun Sıkıyönetim Komutanı General Namık Argüç olduğunu öğrendik)* yaylım ateşi başladı. Önce çatının altına doğru ateş edildiği anlaşılıyordu. Ateş emri verenin, eliyle işaret ederek, ateş alanını aşağıya kaydırıldığını gördük ve hemen balkona yattık. Sürünerek içeriye girip çıkıyor, bundan sonra neler olabileceğini anlamaya çalışıyorduk. Bu arada, yerde uzanan bir Harbiye öğrencisinin telefonla, olup bitenleri bir yere duyurmaya çalıştığı dikkatimi çekti.

Öğrenciler içeriye kaçıştı. Öğretim üye ve yardımcılarının pek çoğu Dekanlığa doldu. Hukuk Fakültesi'nin başına gelenlere biz de uğramağa başlamıştık.

Ben koşarak, Cebeci Caddesi'nin kavşağına ulaştım. Orada Ankara Valisi, Emniyet Genel Müdürü, Sıkıyönetim Komutanı, daha başka görevliler ve yetkililerle karşılaştım. Sıkıyönetim Komutanı Namık Argüç'e:

—***İstediğiniz oldu. Öğrencilerle güvenlik kuvvetleri oradan oraya koşturuyorlar. Kan gövdeyi götürebilir. Bu durumda en uygun olan, Güvenlik kuvvetlerini binanın dışına çıkarmaktır. Ben öğrencileri, herhangi bir olaya neden olmadan binadan çıkarıp evlerine, yerlerine göndermeye söz veriyorum*** dedim.

Argüç Paşa "Binadan çıkarken, ya da yollarda uygunsuz hareketlerde bulunurlarsa" dedi. Ben *"kesinlikle bu olmayacaktır, çıkacak olaylardan ben sorumluyum"* dedim.

Namık Paşa'nın bu pazarlığa aklı yattı. Ankara Emniyet Müdürü, bir binbaşı, emniyet kuvvetlerini binadan çıkarma işini üstlenmeye hazırdı.

Ankara Valisi, pişmiş aşa soğuk su katarcasına:

—**Paşam, Paşam önce elebaşları versinler, sonra binayı boşaltalım demez mi?**

Ben, Valiye dönerek:

—**Benim size vereceğim elebaşı niteliğinde kimse yoktur. Eğer onların başında ben geliyorsam, önce beni tutuklar, götürürsünüz, sonra da yöntemlerinizi uygulayarak, öteki elebaşlarını bulursunuz,** dedim.

29 Nisan 1960, Siyasal Bilgiler Fakültesi Bahçesi

Namık Paşa sağduyusunu kullandı, koluma girdi, onlardan 5 – 6 metre uzakta, pazarlığı yineledik ve hemen Ankara Emniyet Müdürü ve birkaç subayla içeriye koştuk. Çok kısa bir sürede emniyet kuvvetleri dışarıya çıkarıldı, öğrenciler, öğretim üyeleri birer ikişer binadan ayrıldı. Böylece Hukuk Fakültesinin başına gelenler bir ölçüde bizim de başımıza gelmemiş oldu.

Ben bir Tıp Fakültesi öğretim üyesinin arabası ile hastaneleri dolaştım, yaralıları ziyaret ettim. Ayakta tedavi görenler, hatta yatırılanlar, fişlere geçirilmek korkusu ile kimliklerinin yazılmasını istememişler. Hastane görevlileri de buna gerek duymadan ellerinden geleni yapmış. Bu nedenle ziyaretimiz, büyük ölçüde anonim kaldı.

Cebeci Caddesi, uzun süre, araba trafiğine kapatıldı. Olayı duyan binlerle, belki on binlerle Ankaralı kadın, erkek, büyük küçük, çoluk çocuk, Kurtuluş'la Dikimevi arasında, tam anlamıyla "sessiz" diyeceğimiz yürüyüş yaptılar, gidip geldiler.
Halk 29 Nisan SBF olayına KANLI CUMA adını takıvermişti.

Yüzbaşı Fethi Gürcan'ın anlattıkları arasındaki konu ile ilgili satırlar;

" Namık Argüç, 3 Bölüğün Hukuk Fakültesi bahçesine girmesine emir vermiştir. O sırada bahçede bulunan öğrenciler Namık Argüç'ün Fakülteye geldiğini görünce ordu ve general lehine tezahürata başlamışlar ve askerin bahçeden geri çekilmesi halinde dağılacaklarını söylemişlerdir.

Öğrencilerin bu istekleri olumlu karşılanmış ve asker bahçeden çıkarak fidanlıklara doğru giderken, Ankara Valisi ile Emniyet Genel Müdürü Cemal Göktan ve birkaç sivil şahıs olay yerine gelmişler ***'Hukuk Fakültesi'nden 20 ve Siyasal Bilgiler'den 100 kadar piçin alınması lazım geldiğini ve o zaman bunların bellerinin kırılacağı'*** *şeklindeki konuşmaları üzerine, Sıkıyönetim Kumandanının verdiği bir emirle 3. ve 4. Bölükler tekrar fakülte bahçesine girmişler ve öğrencileri cop kullanarak binaya sokmaya çalışan emniyet mensuplarına yardıma başlamışlardır. (Bu konuşmalar tanıklarca duyulmuştur)"* şeklindedir.

29 Nisan 1960 Mülkiye

İnek Bayramının Kırmızı Boyası ve 27 Mayıs

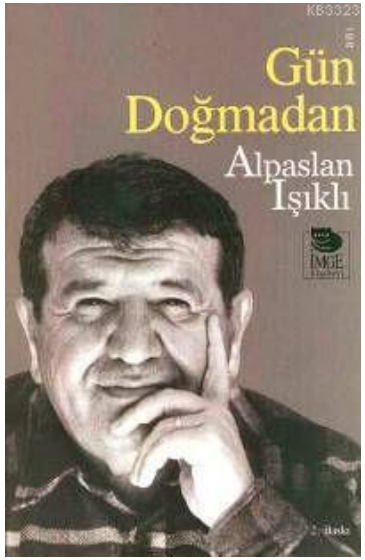

<<(...)

Sıkıyönetim emrindeki atlı birlikler gençleri kuşatma altına aldı. Gençlerin dağılacağı yoktu. Bu arada, iç yüzünü benden başka çok az kişinin bildiği ilginç bir olayı anlatmadan geçmemem gerekir diye düşünüyorum.

SBF'nin ünlü bir İnek Bayramı vardır. İnek Bayramı, her yılın sonunda öğrencilerin mizah ustalığının sergilendiği birkaç günlük bir eğlence ve özeleştiri ortamı oluşturur. O yılki İnek Bayramı için alınan kırmızı boyalar, bambaşka ve hiç tahmin edilemeyecek bir işlev gördüler. Fakültenin etrafı atlı birlikler tarafından kuşatılınca, bu boyaları kullanarak geniş karton kâğıtlara "ya hürriyet, ya ölüm!" yazarak fakülte binasının caddeden görünen duvarlarına astık. Aceleyle ve özentisiz yazıldığı için, boyalar, yer yer akıp damlamış, uzaktan bakıldığında kanla yazılmış görüntüsü veriyordu.

Bu yazının, bizim maksadımızı çok aşan sonuçları oldu.

27 Mayıs'ın ardından Altan ve Örsan Öymen'in hazırlayıp yayınladıkları bir yazı dizisinde, SBF öğrencilerinin, Fakültelerinin duvarına kanlarıyla "ya hürriyet, ya ölüm" yazdıkları anlatıldı. Bundan kısa bir süre sonra aynı haber, ünlü Amerikan dergisi Time'da da yer aldı. Kuşkusuz, Fakülte binasına doğru ateş açılmış, duvarlar delik deşik edilmişti >>

"O gece, SBF yurdunda gençlerin kıyma makinelerinde doğranması hikayesi dahil, bize ulaşan söylentileri geç vakitlere kadar tartıştık. Ertesi gün, gösteri yapmak sırası bize gelmişti. SBF öğrencileri, fakülte bahçesinde toplandılar; şimdilerde vaka-i adiye haline gelmiş bulunan tarzda bağırıp çağırmaya başladılar." **Alpaslan Işıklı** (2002) **Gün Doğmadan.** s.31.

3 Haziran 1960 tarihli Cumhuriyet Gazetesinden

«BENİ ÖLDÜRÜN» — Ankara Nisan ayı içinde tarihî bir gün yaşamadı, tarihi günler yaşadı. İşte, her devlet adamının masasının camı altına konulması gereken bir resim. Halk sabık Başbakanı çevirmiş ve «İstifa et» diye bağırıyor. Bunun mânası halkın artık sabık hükümete itimadı olmadığıdır. Fakat buna rağmen sabık Başbakan, istifa etmedi ve «Beni öldürün» diye bağırdı. Cevap tarihin bugüne kadar yazdıklarının en ağırı idi: «Biz kaatil değiliz. Siz kaatilsiniz.»

Ve….

Siyasal Bilgiler Fakültesi,
30 Nisan 1960'da
süresiz olarak kapatılır.
Öğrenciler memleketlerine gönderilir…

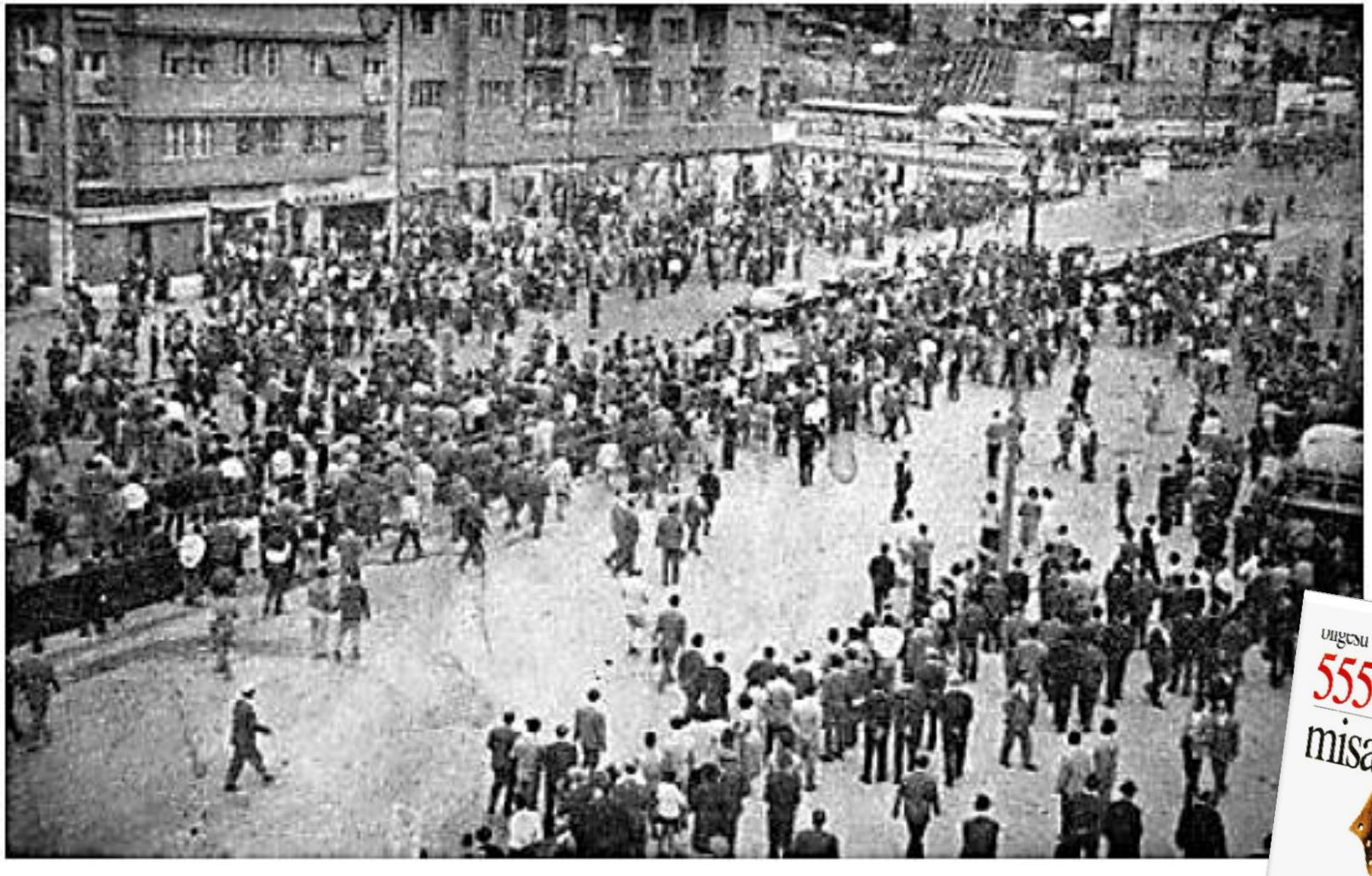

Hükümeti protesto için düzenlenen 555 K gösterisi; 5'inci ayın 5'inci günü saat 5'te Kızılay Meydanı.
Kaynak: www.editorler.org. Erişim tarihi: 26 Mayıs 2010

1

Cumhuriyet

Ankarada Dünkü Hâdiselerin Neşri Yasak Edildi Ve Gece Sokağa Çıkma Yasağı Kondu

Dünkü Meclis içtimaının neşri de menolundu

İstanbul Üniversitesi ve yüksek okullar 1 ay kapatıldı

İstanbulda gece sokağa çıkma yasağı saat 23 den saat 4 e kadar olmak üzere tadil edildi

Başvekil radyoda bir konuşma yaptı

İçişleri Bakanlığına göre İstanbul hadiselerinin cereyan şekli

Izmirde talebeler dün sessiz yürüyüş yaptı

Kore kabinesinin ilk mühim kararı

Gazetelerin bozlukları ile ilgili tebliğ

Antalya D.P. ve Belediye Başkanı seni bir tertibe m... kaldı ve Antalya Bel...

Ankara Üniversitesi de kapatıldı

DP ve CHP Grupları dün de toplandılar

Dulu CENTO Konseyinde konuştu

Dijmensiz Şemi

Yazamadığımız Yazılar

«BENİ ÖLDÜRÜN» — Ankara Nisan ayı içinde tarihî bir gün yaşamadı, tarihî günler yaşadı. İşte, her devlet adamının masasının camı altına konulması gereken bir resim. Halk sabık Başbakanı çevirmiş ve «İstifa et» diye bağırıyor. Bunun mânası halkın artık sabık hükümete itimadı olmadığıdır. Fakat buna rağmen sabık Başbakan, istifa etmedi ve «Beni öldürün» diye bağırdı. Cevap tarihin bugüne kadar yazdıklarının en ağırı idi: «Biz kaatil değiliz. Siz kaatilsiniz.»

ANKARADA

Polis kurşunu ile delik deşik olan Fakülte duvarları

Kaçarken yere düşen bir kız talebenin arkasından ateş edildi ve omuzundan giren kurşun köprücük kemiğini kırdı

Ama hâdiseden dört gün sonra yayınlıyacağı bir tebliğde, sabık Ankara Örfî İdare Komutanı Namık Argüç, Fakülteyi ateşe tuttuğunu inkâr edecek ve «vatandaş kanının akmasına mani olmak için ihtar olarak havaya ateş ettirilmiştir» diyecekti. Oysa bu temine rağmen, Fakülte duvarlarındaki kurşun delikleri kendileri ...

... tebliğ yayınlıyacak ve kana bulanan bu masum öğrenci nümayişlerini «her zaman ve anında kahrü tedmir etmeye» hükümetin muktedir olduğunu ilân edecekti.

Hâdiseden bir gün önce İstanbuldaki nümayişler üzerine Ankarada da kurulan örfî idare, 28 nisan günü bazı yasaklar koydu ve bu arada gece saat 21.— den itibaren sokağa çıkılmamasını emretti. Evlerine kapanan Ankaralılar matem tutuyordu. Herhangi bir ara sokaktan şöyle bir geçseydiniz, kulaklarınız hıçkırıklarla dolardı.

Ankaranın «Hürriyet meydanı»

...

Parola: «555 K»

...

28 Nisanın Kahraman Ekipi Bengi Teşkilâtı

28 Nisanda Beyazıt meydanına taşan Hürriyet aşkının en belli başlı sembollerinden birisi de (Bengi Teşkilâtı) idi. Masmavi bir pestede mitingine karşı polisin cop ve silâh kullandığını gören Üniversitelilerin içindeki Balıkesirli öğrenciler, Balıkesir dolaylarının millî oyunu olan (Be ngi) yi bayrak edinmişlerdi. Bengi ...

İSTANBULDA

Şehitleri isteriz!

Halk da gençlere katılıyor, bütün gücüyle bağırıyor: «İstifa et kaatil Menderes, istifa et»

Cuayor gençler... Senato kararını beklemiye de tahammülleri yok...

«— Şehit arkadaşlarımızı isteriz! Cesetlerini isteriz! İsteriz...» diye hep bir ağızdan bağırıyorlar. Bu bağırmalar, Rektörlük binasında derin yankılar yaratıyor...

...

(Yarın: Kaleden gelen ilk mesaj)

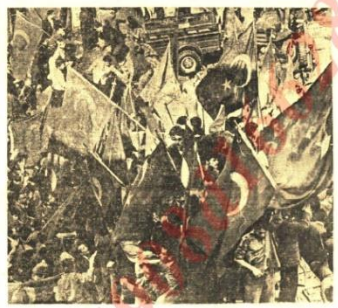

«DÜŞMEZ YERE ZİRA O BİZİM BAYRAĞIMIZDIR» — Ne zaman bir hak mücadelesi, ne zaman bir hürriyet savaşı olsa, Türk ordularının önünde Ay-Yıldızlı bayrağımız nasıl dalgalanır. ... Fakat onu düşürmediler. Şimdi, evlerin pencerelerinde, kulelerin tepesinde, kalelerin burçlarında şanlı bayrağımız dalgalanıyor ve sanki bize: «Korkma sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak» diyor.

"Uçtu, uçtu,, nun hikâyesi

...

— Bu karikatürde kimi kastettiniz?

— Syngman Rhee'yi.

— Peki Syngman Rhee'nin altında kim var?

...

... Sonra ifademin altını imzalattı. Bana dönerek: «Kusura bakmayın, dedi, sizi bir müddet misafir edeceğiz.»

Aynı safta olanlar kolay anlaşıyorlar.

— Peki Yüzbaşım, dedim.

150-200 kişilik koğuş yeni geleni bir «Oo!» sedasiyle karşıladı. Üniversiteliler, doktorlar, artistler, avukatlar, üniversiteliler, yine üniversiteliler... El sıkıştık, öpüştük. ...

DP'nin Üniversiteye siyaset sokan adamı: S. Güldoğan

1960 yılının bir günü idi. Takvimler o gün mayısın 15 i olduğunu söylüyorlardı. Egenin şirin ismli «Turgutlu» ilçesinde, bir yığın kalabalığın arasından kara gözlüklü bir adam kürsüye çıkmış konuşuyordu.

Saat: 11.30 a geliyordu. ...

Samet Güldoğan

23 mayıs 1959 daki talebe cemiyetlerinin seçim teşebbüsüne karşı sabık İstanbul Valisi Ethem Yetkiner «Yapılmasın tavsiyesinde bulundu» Bu cümleyi aldığı direktifle «Vali yasak etti» şeklinde kullanan Güldoğan 28 nisan ve 8 mayıs 1959 da hâdiselerle durdurulan ...

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ - T.M.T.F. DÂVASI

...

Ankaranın «Hürriyet meydanı»

O günden sonra Ankara sokaklarını, dalgalar gibi coşup taşan bir türkünün nağmeleri sarmıya başladı. Hazin bir türküydü bu. Kırk yıllık Gazi Osman Paşa türkusü, bir hürriyet marşı haline sokulmuş, sözleri değiştirilmişti. Gençler bu türküyü âdeta bir parola haline getirmişlerdi. Nümayişler bununla başlıyor, bununla bitiyordu. Son bir ay içinde eski *Roma'nın arenalarından farksız* hâle gelen Kızılay meydanında, gençler, hep bu türküyü söylüyorlardı:

Türk gençliği durmam diyor
Kurşunundan yılmam diyor,
Kahrolası bir diktatör
Koltuğumdan inmem diyor.

*

Olur mu böyle olur mu
Kardeş kardeşi vurur mu
Kahrolası diktatörler
Bu dünya size kalır mı?

Her gün bir parola ortaya çıkıyordu. Şimdi adının «Hürriyet Meydanı» olarak değiştirilmesi istenen Kızılay Meydanı ve Atatürk Bulvarı gün geçmiyor, bir nümayişe sahne oluyordu. Her nümayişi bir yayın yasağı kararının takip etmesi de âdet haline gelmişti artık.

Nümayişler daha ziyade, bulvarın kalabalık olduğu saat 17 - 18 sularında yapılıyordu. Nümayişçileri yürekten desteklediği her halinden belli olan vatandaşlar, polis hücumu karşısında onları elerinden geldiği kadar esirgiyorlar, bulvarlardaki mağaza sahipleri de gençleri mağazalarına saklamak suretiyle yardımcı oluyorlardı.

İlk ufak nümayişler 30 Nisan ile 5 Mayıs tarihleri arasında yapıldı. Ancak polis nümayişçileri kısa zamanda dağıtıyordu. Bulvarda halkın da bulunması ateş edilmesine mani idi. Bu sebeple gayet müessir bir dağıtma silâhı olan göz yaşartıcı bombalar kullanılıyordu. Yakınına bomba düşen vatandaşlar derhal dağılıyorlardı. Zira o göz yaşartıcı zehirli gaz pek tahammül edilir cinsten değildi. Ancak bu nümayişler bir hakikati bütün çıplaklığı ile ortaya koymuştu. O da 29 Nisan tarihinde Fakülte öğrencilerine, dağıtmak maksadiyle dahi olsa ateş açılmasının korkunç bir teşebbüs olduğu hakikatiydi. Öyle ya madem halkı dağıtmak için göz yaşartıcı bomba kullanmak kâfi idi, şu halde niçin Fakültede silâh kullanılmıştı? Bunun cevabını vermek her halde biraz güç olsa gerektir.

ÖĞRENCİME DOKUNMA

MENDERES'TEN GECE GELEN TELEFON

(Fehmi Yavuz Hoca'nın anıları devam ediyor)

19 Mayıs gecesi saat 24'e doğru evimin telefonu çalmağa başladı. Hepimiz yataklarımızdan fırladık. Telefonu ben açtım. Karşıdaki, Başbakanlık Özel Kalemi'nden aradığını, Sayın Menderes'in evinde şu numaraya (23403) telefon etmemi istediğini söyledi. O günlerde argo deyimiyle işletme amacı ile pek çok kimse rahatsız ediliyordu.

Ben telefon edenin adını da sordum. H. bey imiş.

Evdekiler hep heyecanlıyız. Ben telefon etmeye hazırlanırken, eşim ve çocuklar:

— Bu kadar acele etme, 5 – 10 dakika düşün, niçin arayabilir? diyorlardı. Ben;

— **Yaşım 50, bugüne kadar bir Başbakanla nasıl konuşulacağını öğrenmedimse, 5–10 dakikada mı öğreneceğim?** dedim ve numaraları çevirmeye başladım.

Telefon açıldı ve Menderes'le aramızda şöyle bir konuşma geçti:

— *Ben SBF Dekanı Fehmi Yavuz*.

— *Ben Adnan Menderes*,

— *Hoş geldiniz (Başbakan İzmir'den o gün gelmişti)*

— *Fehmi Bey, Fakülte binasının cephesindeki camları ve kurşun izlerini tamir ettirmek istemiyormuşsunuz, doğru mu*?

— *Bu nereden çıkmış, bir kesimini tamir ettirdik, hatta faturalarını da gönderdik. Geri kalanları tamir ettireceğiz. Tesbit için, Sıkıyönetim Komutanlığından bir heyet geldi. Tesbit işi de bitmiş, sayılır*,

— *Yani tarihi hatıra olarak saklamak, onun için mi tesbit ettirmek istiyorsunuz? **Bu Mülkiye için yüz karasıdır***.

— ***Şereftir.***

— ***Yüz karasıdır, yüz karasıdır.***

— **O halde bırakalım bunu tarih tesbit etsin.**

Karşılıklı iyi gece1er dileyerek, telefonu kapattık.

20 Mayıs'ta Profesörler Kurulumuz toplandı. Menderes, Turgutlu' da yaptığı ve Üniversiteye ağır sözlerle çatan konuşmasında **KARA CÜBBELİLER** sözünü kullanmıştı. Kurul bu konuşmaya verilecek yanıtı hazırlamış ve Rektörlüğe göndermiştir.

23 Mayıs'ta yapılması gereken Üniversite Senatosu toplantısı Sıkıyönetim Komutanlığı'nın bütün toplantıları yasaklaması yüzünden, yapılamadı.

Böylece adım adım 27 Mayıs' a yaklaşıldı.

SBF Öğrencisi Utku Acun'un Dekan Fehmi Yavuz'a Mektubu

16 Ü 1960
Ankara

Sayın Dekanım,

Üzücü olaylardan 20 gün uzaklaştıktan bu yana Fakültem den bir haber alama mamın üzüntüsü içindeyim.

Olay akşamı Fakülteden ay rılmamdan bu yana asap bozukluğumu tedavi ettirmek ten başka birşey yapabildim sayılamaz. İzmir'de or tadaşlarımın bir çoğunu ziyaret ettim. Hepsi bir şokun tesiri altında ne yapacağını bilmez insanların halet-i ruhiyesi içindeydiler.

Hafızalarımızda kurşunlarla delik deşik bir bina, harabeye dönmüş bir yurt manzarası vardı. Biri kmış acıların asap bozukluğunu günlük olay larla avutma yoluna gitmenin mümkün olamaması zamanın boşuna akıp gitmesi neticesini tevlit ediyor du.

Aradan geçen zaman içinde imtihanlar ve Fakültelerin açılması konusunda ses çıkmama sı merak ve tecessusumuzü bir kat daha artırıyor. Bir süprizle karşılaşmak mayısın 20 sinde hazırım basın da imtihana davet gibi bir haberle karşılaşmanın korku

su içinde bulunuyoruz, zira bu şartlar altında ders çalışmağa manen imkân bulamadığımız bir gerçektir.

Bu hususta en kısa zamanda bir haber alabilmek arzusu içindeyiz. Sizden fakültem ve imtihanlar konusunda bilgi rica ediyorum. Haberiniz menfi de olsa felâketlere alışmış insanların ruh hali içinde kendimizi buna alıştıracağız. Beklemektense, neticeye kendimizi alıştırmak daha kolay olacak kanısındayız.

En derin sevgi ve hürmetlerimle.

Geçmiş olsun dilekleriyle ....

Utku Acun

Reşitbey mh. 20 so. No 13

Akhisar

Dekan Fehmi Yavuz'un SBF Öğrencisi Utku Acun' a Mektubu

20 5 60

Bay Utku Acun

Ragıpbey Mahallesi 20 inci sokak No. 13

AKHİSAR

16.V.1960 tarihli mektubunuzu aldım. İyi duygularınızdan dolayı teşekkürlerimi bildiririm.

İmtihan günleri hakkında, yakında Örfî İdare Kumandanlığınca radyo ve gazetelerde yayınlanacak tebliği takip etmenizi tavsiye eder, gözlerinizden öperim.

Dekan

F. Y.

Prof. Fehmi Yavuz

Cumhuriyet

Memleketin bugünkü buhranına ve kardeş kavgasına mâni olmak üzere

Kahraman Türk Ordusu Bütün Memlekette

Dün Gece Sabaha Karşı idareyi Ele Aldı

Maksat tarafsız bir idarenin nezaret ve mürakabesi altında sür'atle yeni seçimlere gitmek ve bu âdil seçimler neticesinde hangi taraf kazanırsa idareyi onun ellerine devretmektir

Milliyet

Meclis Feshedildi

Yeni Anayasa hazırlanana kadar siyasî faaliyet durdu

Hapisteki gazeteciler, subaylar ve talebeler tahliye olunuyor. Kapatılan gazeteler açıldı

Gürsel "Diktatör olmıyacağım,, dedi

İLİM VE HUKUK HEYETİ KURULDU

Menderes, Kütahya yolunda yakalandı

© 2009 Doğan Gazetecilik A.Ş.

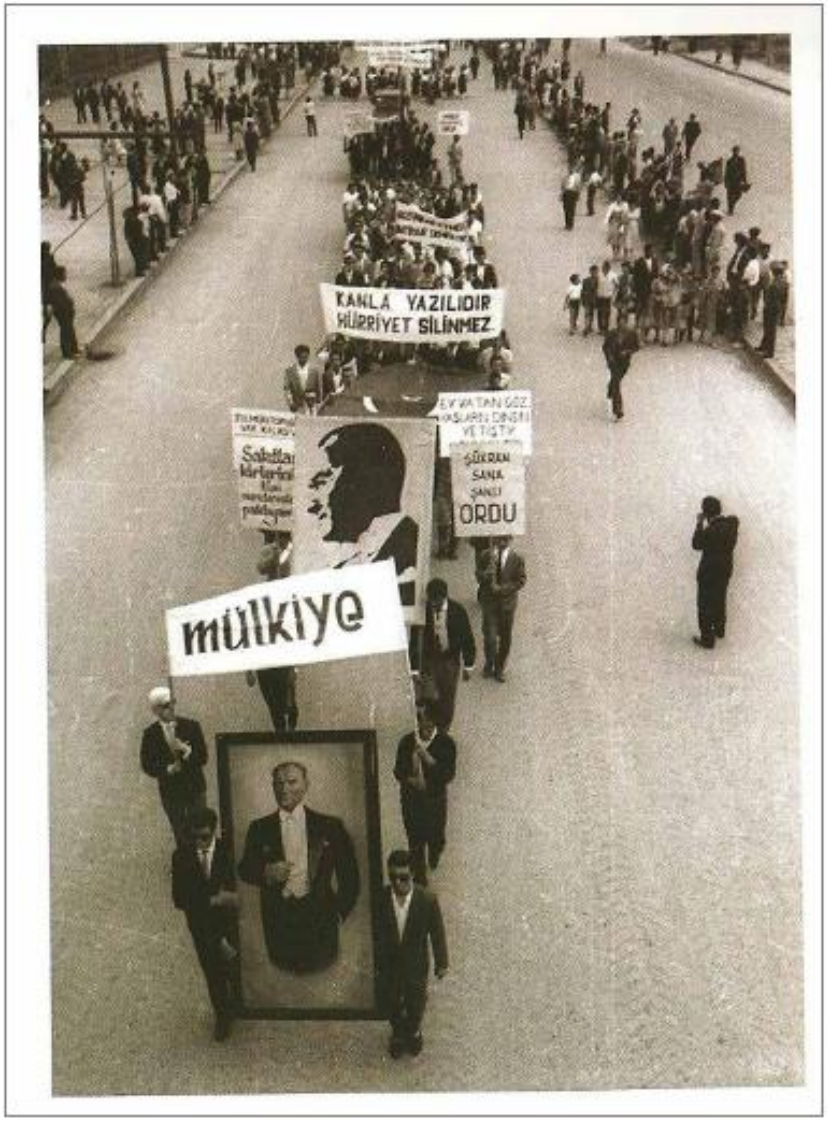

27 Mayıs sonrası Ordu'ya teşekkür gösterilerinden birinde Mülkiyeliler.

Ve….

Siyasal Bilgiler Fakültesi,
30 Mayıs 1960'da
Öğrenime Yeniden Başlar

SBF Profesörler Kurulundan Fehmi Yavuz'a Şükran Borcu

Dekan **Prof. Dr. Cahit Talas**, dekanlığının ikinci gününde o kabinenin **İmar ve İskan Bakanı**, 27 Mayıs sürecindeki efsane dekanımız **Prof. Fehmi Yavuz** Hocamıza, Fakülte Profesörler Kurulunun şu kararını iletir.:

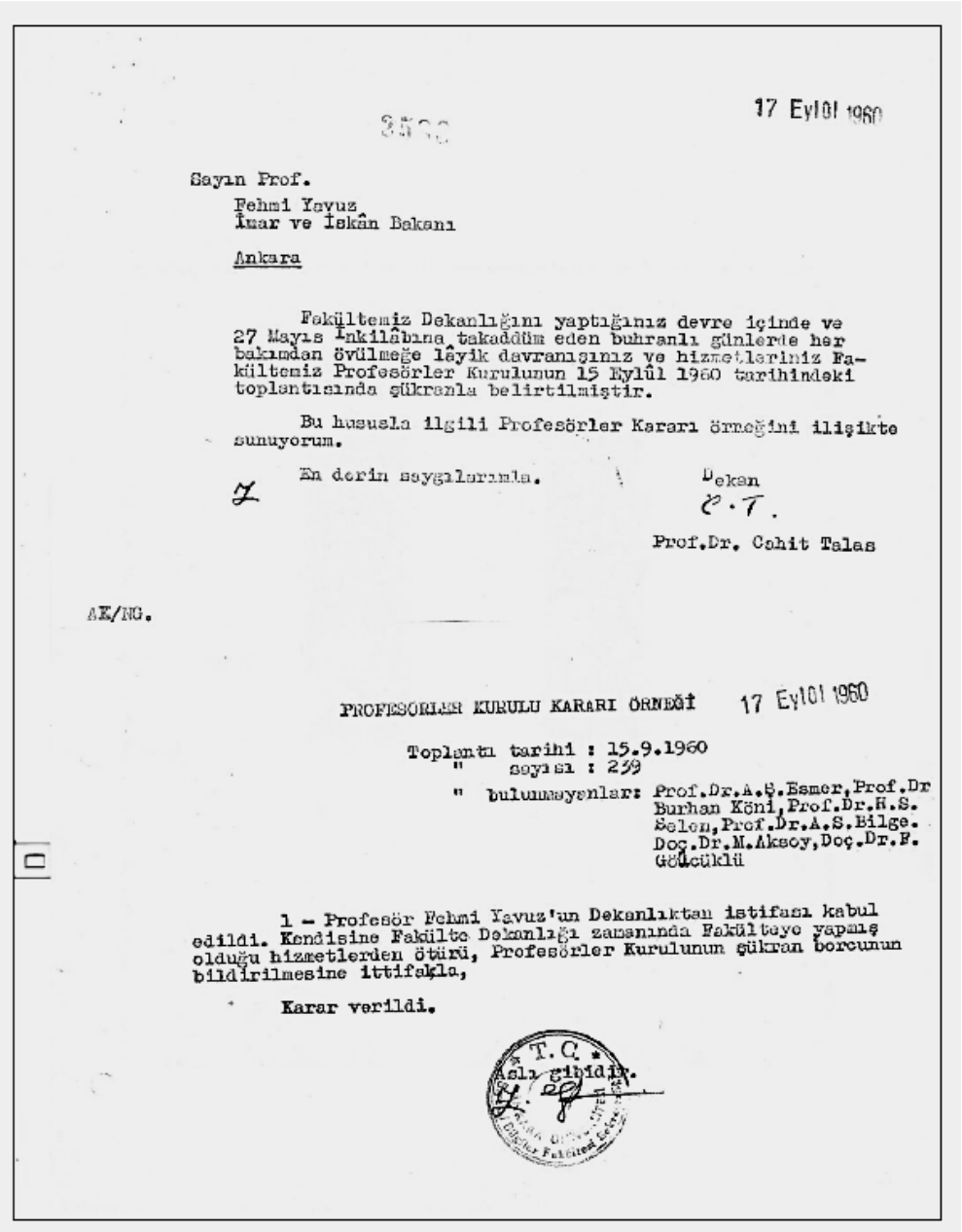

17 Eylül 1960

Sayın Prof.

Fehmi Yavuz
İmar ve İskân Bakanı

Ankara

Fakültemiz Dekanlığını yaptığınız devre içinde ve 27 Mayıs İnkilâbına takaddüm eden buhranlı günlerde her bakımdan övülmeğe lâyik davranışınız ve hizmetleriniz Fakültemiz Profesörler Kurulunun 15 Eylûl 1960 tarihindeki toplantısında şükranla belirtilmiştir.

Bu hususla ilgili Profesörler Kararı örneğini ilişikte sunuyorum.

En derin saygılarımla.

Dekan
C.T.

Prof.Dr. Cahit Talas

AK/NG.

PROFESÖRLER KURULU KARARI ÖRNEĞİ 17 Eylül 1960

Toplantı tarihi : 15.9.1960
" sayısı : 259
" bulunmayanlar: Prof.Dr.A.Ş.Esmer, Prof.Dr Burhan Köni, Prof.Dr.H.S. Selen, Prof.Dr.A.S.Bilge. Doç.Dr.M.Aksoy, Doç.Dr.F. Gökçüklü

1 – Profesör Fehmi Yavuz'un Dekanlıktan istifası kabul edildi. Kendisine Fakülte Dekanlığı zamanında Fakülteye yapmış olduğu hizmetlerden ötürü, Profesörler Kurulunun şükran borcunun bildirilmesine ittifakla,

Karar verildi.

T.C.
Aslı gibidir.

«Öyle dönemler olur ki, bir profesör, bir yazar, bir sanatçı bütün bir ulusun onurunu tarih önünde tek başına yüceltebilir»

Aziz Nesin, *Ah Biz Ödlek Aydınlar* adlı kitabından..

Bitirirken…..

Unutulmamalıdır ki,

Bizim yüreğimiz, 1897'de Mülkiye'ye gönderilen Abdülhamit'in şekerlerini yerlerde ezerek kabardı.
Sonra, Resneli Niyazi'nin gezdiği dağlarda hürriyete sevdalandı.
Sonra, dedi ki; Kahrolsun istibdat, yaşasın hürriyet…
Sonra o hürriyetin rüzgârı ile Bandırma'nın güvertesinde bir çift mavi göz ve bir çatal yürek ile buluştu.
Sonra şahin olup Anadolu'ya uçtu: Havza, Amasya, Erzurum, Sivas hattından.
Sonra bir kış ayazında bozkırın Ankara'sında Seymenlerle kucaklaştı sevdamız.
Artık ustalaştı kanatları.
Sonra 1920'nin baharında o balkonda kurucu iradeye dönüştü.
Sonra Bakü'de diğer mazlum milletlerle Doğu Halkları Kurultayı'nda buluştu.
Sonra da, Kuzey komşudan esen kızıl Bolşevik rüzgârlar süvarilerimize güç verdi.
Ve Haymana, Afyon tarikiyle İzmir'in derin lacivertinde fırtına kanatlı martılarla kucaklaştı.
Bizim sevdamız, kurtuluşla coştu, kuruluşla derinleşti ve 1923 Cumhuriyeti ile taçlandı…
Hâlâ, itici gücü 1789'un aydınlanması ve 1917'nin emek kardeşliği olan Bandırma'nın güvertesinde yüzümüzü yalayan rüzgâr, kırlaşmış saçlarımızı okşamakta…
Ve hâlâ, 23 Nisan 1920'de o balkondaki kurucu irade, bizlerin yüreğinde, aklında…
Ve bugün yine haykırmaktayız ve haykıracağız:
Kahrolsun İstibdat, Yaşasın Hürriyet

Sabrınız için teşekkürler...

Serdar Şahinkaya